

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต
ของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology

ภารวี ศรีกาญจน์
อรรถการ สัตยพานิชย์
ณริศา ชัยสุขมงคลลาภ
ดุริยางค์ คมขำ
กุลธิดา สายพรหม
เกษม เขษมพุดมเรืองศรี

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณกองทุนเพื่อการวิจัย โครงการวิจัยเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยี
สื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

ผู้วิจัย ภารวี ศรีกาญจน์ อรรถการ สัตยพานิชย์ เณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ ดุริยางค์ คมขำ
กุลธิดา สายพรหม และเกษม เขมหมพุดเรืองศรี

พ.ศ. 2567

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ใช้นักศึกษา อาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย รวมทั้งสิ้น 41 คน

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า กำลังศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มาจากครอบครัวที่มีรายได้ระดับปานกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่มีศักยภาพในการเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเผยให้เห็นปัจจัยเชิงโครงสร้างในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 4 องค์ประกอบหลัก ซึ่งสะท้อนนัยสำคัญของการสร้างตราสินค้าสถาบันให้แข็งแกร่ง ควบคู่กับการพัฒนาหลักสูตรให้เท่าทันต่อความต้องการของตลาดแรงงาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิภาพต่อกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและจุดอ่อนของบัณฑิต รวมทั้งแนวทางในการผลิตบัณฑิตที่มีทักษะความสามารถหลากหลาย โดยควรบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้ากับการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงและส่งเสริมการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ซึ่งล้วนเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการพัฒนาหลักสูตรและการวางกลยุทธ์การรับนักศึกษาในอนาคต

คำสำคัญ: การปรับปรุงหลักสูตร; เทคโนโลยีบัณฑิต; ครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

Abstract

Title Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication Technology: Creative Media Technology

Researcher Parawee Srikan, Arttakarn Sattayapanich, Nerisa Chaisupamangkollarp, Duriyang Komkhum, Kultida Sayprom and Kasem Khasemputtaruengsri

Year 2024

This research aims to conduct a needs analysis for the improvement of the Bachelor of Technology Program in Mass Communication Technology, Creative Media Technology Major, Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. A mixed-methods approach was employed, comprising quantitative data collected through questionnaires with 175 respondents and qualitative data obtained from focus group discussions with 5 participants and in-depth interviews with 41 stakeholders, including employers, lecturers, alumni, current students, and target clients. Descriptive statistics: frequency, percentage, mean, and standard deviation-were used for data analysis, along with Exploratory Factor Analysis (EFA).

The quantitative findings revealed that most respondents were female high school students in the Science-Mathematics program at public schools located in Bangkok and its metropolitan areas, with middle-income family backgrounds. They represent a key potential group for enrollment in the Bachelor of Technology Program. The EFA results identified four key factors, highlighting the importance of strengthening institutional branding, updating the curriculum to meet labor market demands, providing a supportive learning environment, and implementing effective marketing communication strategies.

The qualitative results indicated current problems and weaknesses of graduates, as well as directions for developing multi-skilled graduates. The integration of 21st-century skills with project-based learning and practical training in real workplaces is essential. These findings provide crucial insights for curriculum development and student recruitment strategies.

Keywords: Curriculum Improvement; Bachelor of Technology; Creative Media Technology

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนงบประมาณ รายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในการจัดทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี จนสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ความสำเร็จของการวิจัยฉบับนี้เกิดขึ้นได้จากความกรุณาของหลายท่าน คณะผู้วิจัยจึง ขอขอบพระคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งใน การพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์ ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม และผู้ให้ การสัมภาษณ์เชิงลึกทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูล ซึ่งเป็น ส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2568

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และ ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21	9
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น	13
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัย (Concepts of Factor Analysis)	15
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย	30
3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	30
3.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและการคัดเลือก	31
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	33
3.7 การจัดการด้านจริยธรรมการวิจัย	34
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	35
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	41

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	79
5.2 อภิปรายผล	80
5.3 ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	96
ประวัติย่อผู้วิจัย	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 สรุปลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=175)	33
4.2 สรุปผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นและเกณฑ์การแปลผล	34
4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings)	36
4.4 รายวิชาชีพพื้นฐาน	59
4.5 รายวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาชีพเลือก	60

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ทักษะในศตวรรษที่ 21	10
2.2 การกำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น	15

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมสื่อและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยกำลังเผชิญจุดเปลี่ยนจากเศรษฐกิจดิจิทัลและเทคโนโลยี เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คอมพิวเตอร์บนคลาวด์ (Cloud Computing) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) อุปกรณ์สวมใส่อัจฉริยะ (Wearable Computing) ฯลฯ ที่มีความก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้รูปแบบการผลิต-กระจาย-บริโภคสื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง และทำให้ “ทักษะใหม่” เป็นตัวชี้ชะตาความสามารถในการแข่งขันของบัณฑิตทางด้านสื่อสร้างสรรค์โดยตรง (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559; สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม & กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีการกำหนดนโยบายดิจิทัลระดับชาติ ทั้งยุทธศาสตร์ดิจิทัล 20 ปี ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นกระทรวงที่กำหนดนโยบายและมาตรการขับเคลื่อน “เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล” นอกจากนี้ยังมีกรอบยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 และแผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) (พ.ศ. 2565–2570) เพื่อผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลและโครงสร้างพื้นฐานข้อมูล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความต้องการบุคลากรที่ “คิดเชิงสร้างสรรค์บนฐานเทคโนโลยี” มากขึ้นในทุกภาคส่วน (สำนักโฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี, 2560; กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม & กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565)

ดังจะเห็นได้จากรายงานวิจัยของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ที่ชี้ให้เห็นว่าความต้องการบุคลากรทักษะสูงภายใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2568–2572) จะสูงกว่า 1.08 ล้านคน โดยกลุ่ม “ดิจิทัล” เช่น ตำแหน่ง Software/Web Developer, Data Analyst/Engineer ฯลฯ มีความต้องการประมาณ 87,568 ตำแหน่ง และกลุ่ม “สร้างสรรค์” เช่น ตำแหน่ง Content Creator, Copywriter/Editor, Graphic Designer ฯลฯ มีความต้องการประมาณ 54,521 ตำแหน่ง (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2568) ซึ่งตำแหน่งงานดังกล่าวต่างต้องการแรงงานที่มีทักษะด้านข้อมูล (Data) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) การตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) หลักการออกแบบ (Design Principles) และการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาภาพรวมของอุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ของไทย ยังคงมีความผันผวน ดังจะเห็นได้จากมูลค่าอุตสาหกรรม ปี 2566 ที่ยังคงทรงตัว และปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นการเพิ่มแรงกดดันให้หลักสูตรทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลิต “คนที่ปรับตัวเร็ว ทำงานข้ามแพลตฟอร์มได้ เข้าใจข้อมูล” ต้องได้รับ

การพัฒนามากขึ้น เพื่อรับมือกับวัฏจักรตลาดที่ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องการไปด้วย (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2566; สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2567)

นอกจากนี้ ในมิติด้านคุณภาพของบัณฑิตและความรับผิดชอบทางวิชาการ ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวได้ส่งผลให้คณะที่จัดการเรียนการสอน รวมทั้งหลักสูตรต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม-อุตสาหกรรม อีกทั้งการทบทวนหลักสูตรยังต้องมีการทำอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2565ก; สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยได้เข้าร่วมการใช้กรอบและกระบวนการประกันคุณภาพการอุดมศึกษาของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network-Quality Assurance: AUN-QA) ในระดับหลักสูตรซึ่งมีการกำหนด 8 เกณฑ์ ครอบคลุมตั้งแต่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (ELOs: Expected/Intended Learning Outcomes) โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร (Programme Structure & Content) แนวทางการสอนและการเรียนรู้ (Teaching & Learning Approach) การวัดและประเมินผล (Student Assessment) อาจารย์ (Academic Staff) การสนับสนุนนักศึกษา (Student Support Services) ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities & Infrastructure) และผลผลิตและผลลัพธ์ (Output & Outcomes)

การปฏิบัติตามกรอบและกระบวนการดังกล่าวต้องเริ่มต้นจากการศึกษา “ความต้องการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนำมาออกแบบหลักสูตร” (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2568; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง, 2567) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการวิจัยแบบการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) และเมื่อเชื่อมโยงจากภาพรวมในระดับมหาวิทยาลัยกับบริบทเฉพาะของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (มทร.พระนคร) นับว่ามีความจำเป็นที่หลักสูตรจะต้องได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ตอบสนองต่อตลาดแรงงานดิจิทัลเชิงสร้างสรรค์ และกรอบประกันคุณภาพสากล (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2567; RMUTP QA, n.d.) เพื่อผลิตบัณฑิตที่ “เชื่อมทฤษฎีกับการลงมือทำ พร้อมกับยกระดับสู่นวัตกรรมได้จริง”

จากเหตุผลดังกล่าว การวิจัยในครั้งนี้จึงมีการปรับเปลี่ยนในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการระบุ-จัดลำดับ “ความต้องการจำเป็น (Needs)” ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ คิษย์เก่า คิษย์ปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญอุตสาหกรรมสื่อ/บันเทิง และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เพื่อปิดช่องว่างทักษะ/รายวิชา เสริมจุดเด่นที่แตกต่างของสาขาวิชา และชี้ให้เห็นถึง “รายวิชาหรือโมดูลใหม่” สำหรับแพลตฟอร์ม/เทคโนโลยีเกิดใหม่ รวมทั้งมีการออกแบบหลักสูตรเชิงสมรรถนะ (Competency-based) ที่บูรณาการด้านข้อมูล (Data)-เทคโนโลยี (Technology)-ความคิดสร้างสรรค์ (Creative) และทักษะด้านพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์หรือ Soft Skills ที่ตลาดแรงงานต้องการ เช่น การสื่อสารแบบมีอาชีพ ทำงานเป็นทีม การคิดเชิงวิเคราะห์-สร้างสรรค์ ฯลฯ เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานในกลุ่ม

“ดิจิทัล” และ “สร้างสรรค์” อีกทั้งยังจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับกระบวนการประกันคุณภาพการอุดมศึกษาของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) และนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ (ราชกิจจานุเบกษา, 2565ก; สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม & กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565; สำนักโฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) เพื่อให้หลักสูตรผ่านการรับรองคุณภาพและพร้อมเชื่อมอุตสาหกรรม รวมทั้งนานาชาติได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ผลของการวิจัยยังเป็นการจัดวางตำแหน่งหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างอุปสงค์แรงงานจริงของประเทศ และภูมิภาค รวมทั้งมาตรฐานคุณภาพสากล เพื่อให้บัณฑิตวิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร สามารถ “ทำงานได้จริงบนแพลตฟอร์มดิจิทัลพร้อมกับขับเคลื่อนนวัตกรรมคอนเทนต์” และช่วยยกระดับสมรรถนะทุนมนุษย์ไทยในเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2568; สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2566)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านเวลา และขอบเขตด้านพื้นที่ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

1.3.2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) กับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

1.3.2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยทั้งสิ้น 1 ปี 11 เดือนตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2568

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยนี้เก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักสูตรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งในต่างจังหวัดบางจังหวัด

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1.4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (focus group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth Interview) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงหลักสูตรและแก้ไขจุดอ่อน

1.4.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ สํารวจด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เพื่อประเมินความต้องการการศึกษาต่อและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) จากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย สามารถนำมาแก้ไขจุดอ่อน อีกทั้งยังสามารถช่วยออกแบบรายวิชาให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสื่อดิจิทัลยุคใหม่ และพฤติกรรมผู้เรียนในยุคแพลตฟอร์มดิจิทัล

1.5.2 ผลจากการวิจัยช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับกรอบกำกับ ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และกรอบและกระบวนการประกันคุณภาพการอุดมศึกษาของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ซึ่งจะช่วยเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา วิธีการสอน และการประเมินผล ให้พร้อมรับการทวนสอบและประเมินผลจากภายนอก

1.5.3 ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และกลุ่มลูกค้าเป้าหมายช่วยให้เกิดการทบทวนรายวิชาให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางวิชาชีพ

1.5.4 ผลของการวิจัยทำให้การนำเสนอคุณค่า (Value Proposition) และจุดเด่นของสาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5.5 ผลของการวิจัยสามารถนำมาพัฒนาเป็น “สมรรถนะเป้าหมาย” ที่สะท้อนทักษะในด้านต่าง ๆ ซึ่งตลาดแรงงานด้านสื่อมีความต้องการ ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตทำงานบนแพลตฟอร์มได้จริง และสามารถต่อยอดสู่นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (Content) ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา สนับสนุนผลการวิจัย และการอภิปรายผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัย (Concepts of Factor Analysis)
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

2.1.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ประกาศกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ซึ่งบังคับใช้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ทั้งหลักสูตรที่จะเปิดใหม่ และหลักสูตรปรับปรุงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (ราชกิจจานุเบกษา, 2565, น. 11-20) ดังนี้

ข้อ 5 ปรัชญา และวัตถุประสงค์ มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากลให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการกำลังคนที่มีคุณภาพ ต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทยภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด

สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่งหลักสูตรเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1.1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยอาจมีการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

1.2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว แต่ให้เสริมศักยภาพของผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้วและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยทางวิชาการที่ลุ่มลึก หลักสูตรก้าวหน้าแบบวิชาการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

2.1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพหรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น ๆ โดยผ่านการปฏิบัติงานในสถานประกอบการหลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรีและจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการผลิตบุคลากรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการหรือทักษะวิชาชีพอยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติเชิงวิชาการ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษาและการบริหารจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการภาคทฤษฎีและปฏิบัติในบริบทของการทำงานตามสภาพจริง เพื่อให้นักศึกษาบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการนักปฏิบัติขั้นสูงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการมาแล้ว และหากเป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

2.2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้วให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในองค์กรหรือสถานประกอบการ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

ข้อ 9 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา เป็นผู้ที่สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก เป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษากฎเกณฑ์ร่วมกัน ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต และต้องแสดงการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปได้อย่างชัดเจน การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา

2) หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาเฉพาะ ดังนี้

2.1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

2.2) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

2.3) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต

2.4) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโท ต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีจัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวน้ำ ผู้เรียนต้องเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาในหมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

3) หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่เข้าศึกษา

2.1.2 ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนดขึ้นตามระดับการศึกษาแต่ละระดับ โดยผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กล่าวถึง คือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ผูกอบรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่างการศึกษาซึ่งกำหนดให้ต้องมีอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยมีรายละเอียด (ราชกิจจานุเบกษา, 2565, น. 35-40) ดังนี้

1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตรซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล โดยโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วย 1) ความรู้เชิงสาระ/หลักการ ความรู้เชิงกระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และ 2) ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง การปรับใช้ การต่อยอดความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนา และการทำงานร่วมกัน โดยความรู้สำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี จะต้องเป็นความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ ปรับใช้ความรู้ เพื่อพัฒนางานได้

2) ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแสดงเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ การสื่อสาร ความร่วมมือร่วมพลัง การทำงานเป็นทีม ความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้ประกอบการ การแก้ไขปัญหา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทักษะการทำงานที่หลากหลาย (Multitasking skills) เป็นต้น โดยโครงสร้างของทักษะ ประกอบด้วย 1) ทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพหรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และ 2) ทักษะทั่วไป ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่นำไปสู่การพัฒนางานวิชาชีพ การดำรงชีวิต และการทำงานเพื่อสร้างสรรค์องค์กรและสังคมซึ่งเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล โดยทักษะสำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรีจะต้องมี 1) ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองในการปฏิบัติ และการปรับปรุงพัฒนางานเพื่อการประกอบอาชีพ และ 2) ทักษะด้านดิจิทัล

3) จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น สำหรับการกระทำที่มีจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีจิตใจเมตตา ความโอบอ้อมอารี การมีจิตสาธารณะ การรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่วนการกระทำที่ไม่ถูกจริยธรรม เช่น การคัดลอกผลงาน การทุจริตทางวิชาการ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การละเมิดสิทธิเสรีภาพ การลักขโมย การทุจริตการสอบ การฉ้อโกง การไม่กระทำตามสัญญา การโฆษณาสรรพคุณของสินค้าเกินจริง การกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น โดยโครงสร้างของจริยธรรม ประกอบด้วย 1) การกระทำที่เป็นไปตามกฎกติกา และเกิดประโยชน์ต่อสังคม และ 2) การหลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กฎกติกาของสังคม และไม่ทำผิดกฎหมาย โดยหลักสูตรต้องกำหนดจริยธรรมที่เหมาะสมกับสาขาวิชา ระดับการศึกษา และจริยธรรมเฉพาะวิชาชีพที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพหรือประชาคมวิชาชีพหรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

4) ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เช่น บุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักการทำงาน เป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง การรักษาสิ่งแวดล้อม ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วน เป็นแบบอย่างได้ บุคลิกภาพดี มีการสื่อสารที่ดี คิดเป็นระบบ เชื่อมมั่นในตนเอง มีสุนทรียนิยม มีศิลปนิสัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รักการเล่น รักการแสดง เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ ความเป็นผู้ประกอบการ การรู้จักคิด และการรู้เท่าทันสื่อ โดยหลักสูตรต้องกำหนดลักษณะบุคคลที่เป็นลักษณะบุคคลทั่วไปที่เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน ส่วนหลักสูตรวิชาชีพ ควรกำหนดลักษณะบุคคลเฉพาะวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย โดยอาจเลือกลักษณะบุคคลทั่วไปมากำหนดเป็นคุณสมบัติที่เป็นจุดเน้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

2.2.1 ความหมาย และสาระการเรียนรู้หลักกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

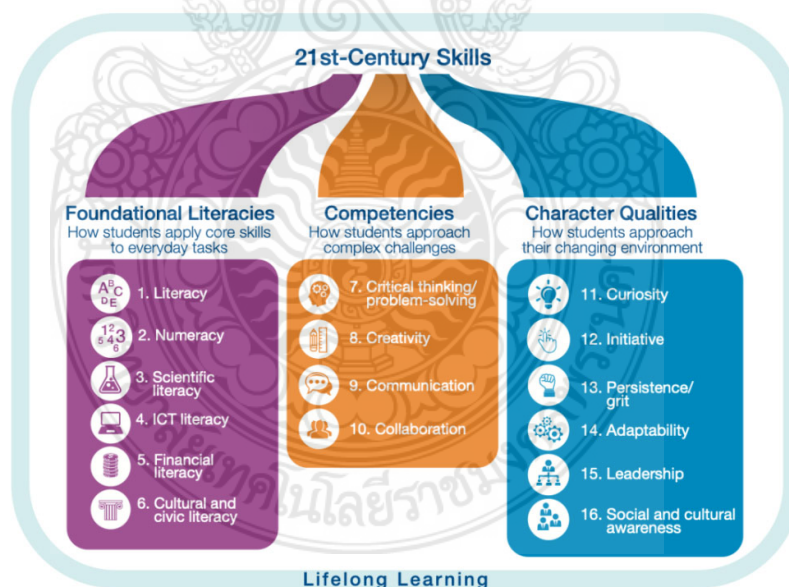
เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนบางครั้งผู้คนยังตามไม่ทัน โลกแห่งการเรียนรู้ก็เช่นกัน ไม่ได้สิ้นสุดแค่ในห้องเรียนอีกต่อไป ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้นักศึกษาสามารถก้าวทันโลก และสามารถอยู่รอดได้ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ รูปแบบการศึกษารูปแบบใหม่ที่ไม่ได้เรียนรู้เพื่อการสอบ แต่หากเป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปต่อยอดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมที่ขับเคลื่อน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้หลัก กับ 16 ทักษะการเรียนรู้ ตามที่องค์การ “World Economic Forum” ได้สำรวจ

และวิเคราะห์ความต้องการจากตลาดแรงงานทั่วโลก (ยีน ภู่วรรณ, ม.ป.ป., ออนไลน์) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคต (Foundational Literacies) ได้แก่ ทักษะด้านภาษา (Literacy) ทักษะด้านการคำนวณ (Numeracy) ทักษะด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific literacy) ทักษะด้านเทคโนโลยี (ICT literacy) ทักษะด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน และ ภาวะการณ์เป็นผู้ประกอบการ (Financial literacy) และทักษะด้านสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and Civic literacy)

2) กลุ่มทักษะว่าด้วยการจัดการปัญหา ความท้าทายกับความสามารถในการสื่อสารและความร่วมมือ (Competencies) ได้แก่ ทักษะด้านการแก้ปัญหา (Critical Thinking/Problem Solving) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication) ทักษะด้านการร่วมมือ (Collaboration)

3) กลุ่มทักษะว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรอบตัว (Character Qualities) ได้แก่ การอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) การคิดริเริ่ม (Initiative) ความวิริยะ (Persistence/Grit) การปรับตัว (Adaptability) ภาวะผู้นำ (Leadership) และความตื่นรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural awareness)

ภาพที่ 2.1 ทักษะในศตวรรษที่ 21

อ้างอิงจากบทความวิจัย Fostering Social and Emotional Learning through Technology, World Economic Forum (March 2016)

ที่มา: <https://cubiccreative.org/21st-century-skill/>

กล่าวโดยสรุป สารการเรียนรู้ที่ 1 ว่าด้วยเรื่องทักษะเฉพาะทางพื้นฐานหรืออาจเรียกว่า “Hard skill” ส่วนสารการเรียนรู้ที่ 2 และ 3 นั้น ว่าด้วยเรื่องทักษะทางด้านสังคม อารมณ์ และลักษณะนิสัยส่วนบุคคลหรืออาจเรียกว่า “Soft skill”

2.2.2 การพัฒนานักศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การพัฒนานักศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษามีทักษะในการดำรงชีวิต และการทำงานในอนาคต โดยการเรียนรู้ในศตวรรษนี้ ยึดผลลัพธ์ของผู้เรียน (Student outcome) เป็นหลัก กล่าวคือ เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจะต้องมีความเชี่ยวชาญในรายวิชาแกน (Core subjects) และนอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาแล้ว จะต้องมีความรู้ที่จะประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นด้วย นำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เพื่อให้เกิดคุณลักษณะและเกิดแนวคิดสำคัญที่นักศึกษาพึงมี (เบญจวรรณ ฌอนอมชยธวัช และคณะ, 2559, น. 214-217) ประกอบด้วย

1) ความรู้เกี่ยวกับโลก เพื่อการดำรงชีวิต โดยสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1) จิตสำนึกต่อโลก โดยใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สร้างความรู้ความเข้าใจในการสร้างความเป็นสังคมโลก เรียนรู้วิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน และมีความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ด้วยกัน ท่ามกลางความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และภาษา

1.2) ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีความเข้าใจบทบาทเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อบุคคลและสังคม รู้วิธีที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือกเชิงเศรษฐศาสตร์ และการใช้ทักษะของผู้ประกอบการในการยกระดับ และเพิ่มประสิทธิผลด้านอาชีพ

1.3) ความรู้พื้นฐานด้านความเป็นพลเมือง ด้วยการนำวิถีแห่งความเป็นประชาธิปไตยไปสู่สังคมในระดับต่าง ๆ มีส่วนร่วมทางสังคมผ่านวิธีการสร้างองค์ความรู้ และความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองการปกครองที่ถูกต้อง และมีความเข้าใจต่อวิถีการปฏิบัติทางสังคมแห่งความเป็นพลเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับสากล

1.4) ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย โดยมีความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เข้าใจวิธีการป้องกันแก้ไข รวมทั้งการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่มีต่อสุขภาพ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้

1.5) ความรู้ด้านพื้นฐานสิ่งแวดล้อม โดยมีภูมิความรู้และความเข้าใจขั้นพื้นฐาน และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อม ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในผลกระทบที่เกิดจากธรรมชาติที่ส่งผลต่อสังคม ทั้งในด้านการพัฒนาประชากร การเจริญเติบโตของสรรพสิ่ง และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยทักษะนี้มีจุดเน้นด้านการคิดแบบมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย

2.1) การคิดแบบมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ประกอบด้วย ประสิทธิภาพของการใช้เหตุผล ทั้งในเชิงนิรนัย และอุปนัยได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถใช้วิธีคิดเชิงระบบ โดยคิดจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่อย่างเป็นองค์รวม และเป็นระบบครบวงจรในวิธีการคิดนั้น และเกิดประสิทธิภาพในการตัดสินใจ สำหรับการแก้ปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ได้หลากหลายเทคนิค วิธีการตามสถานการณ์ที่เหมาะสมที่สุด

2.2) การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ และเสริมสร้างคุณค่าทางความคิดและสติปัญญา มีความละเอียดรอบคอบต่อการคิดวิเคราะห์ และประเมินแนวคิดเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนางานในเชิงสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสส่งผลต่อการเรียนรู้ เข้าใจวิธีการสร้างสรรค์นวัตกรรม และสามารถนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3) การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยสามารถสื่อสารได้ถูกต้อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด ฟัง และการเขียน และสามารถใช้สื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้น จะต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำในการทำงาน และเป็นที่ยอมรับในทีม มีความรับผิดชอบในงาน และทำงานบรรลุผลตามที่มุ่งหวัง สร้างการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ และมองเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นทีม

3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบด้วย

3.1) ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศที่มีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล สามารถใช้วิจารณญาณในการประเมินสารสนเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานได้อย่างสร้างสรรค์

3.2) ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ โดยมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ และสามารถใช้ให้ตอบสนองกับปัจเจกบุคคล ภายใต้กรอบแห่งคุณธรรมและจริยธรรม

4) ทักษะชีวิตและการทำงาน ประกอบด้วย

4.1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว มีความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง ตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถสร้างความสมดุลในการทำงาน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์

4.2) ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง มีความสามารถจัดการด้านเป้าหมายและเวลา สามารถสร้างงานอิสระ เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง และเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.3) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วย ประสิทธิภาพเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น และการสร้างทีมที่มีคุณค่า

4.4) การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด ประกอบด้วย การจัดการโครงการ และผลผลิตที่เกิดขึ้น

4.5) ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ ประกอบด้วย ความเป็นตัวแบบ และเป็นผู้นำคนอื่น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.1 ความหมายของความต้องการจำเป็น

พจนานุกรมของ Webster (Nufeldt & Guralnik, 1988 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2562, น. 33) “Need” หมายถึง สิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งขาดแคลนและเป็นสิ่งที่ต้องการหรือปรารถนาจะได้ สำหรับคำแปลภาษาไทยที่ใช้กันมีหลายคำ ได้แก่ “ความต้องการจำเป็น” หรือ “สิ่งที่ต้องการ” หรือ “สิ่งที่จำเป็น” หรือ “ความต้องการ” โดยสุวิมล ว่องวานิช (2562) ได้สังเคราะห์และจัดประเภทของความหมายเป็นหมวดหมู่ในมุมมองทางจิตวิทยาและทางการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) มุมมองทางจิตวิทยา เจ้าของทฤษฎีความต้องการจำเป็น (Needs) ที่เป็นที่รู้จักทั่วไปคือ Abraham Maslow โดยได้เสนอลำดับชั้นในรูปพีระมิตความต้องการจำเป็นในช่วง ค.ศ. 1960 เรียกว่า ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow’s Hierarchy of Needs Pyramid) ซึ่งกำหนดไว้ว่า ความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานที่เป็นขั้นแรกของมนุษย์คือ ความต้องการจำเป็นทางกายภาพ หมายถึง อากาศ ความอบอุ่น อาหาร การนอน ความจำเป็นนี้มี ความเข้มข้นมาก เป็นความต้องการตลอดชีวิตของเรา หากไม่ได้รับ มนุษย์ก็ต้องตาย ความต้องการจำเป็นขั้นที่สองคือ ความต้องการจำเป็นด้านความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง ความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง ความต้องการจำเป็นขั้นที่สามคือ ความต้องการจำเป็นด้านความรักและการได้เป็นเจ้าของ เป็นความต้องการเพื่อน คนรัก รู้สึกว่าตนเองเป็นที่ต้องการ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความต้องการจำเป็นขั้นที่สี่คือ ความต้องการจำเป็นด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นที่ยอมรับ ทั้งจากตนเองและผู้อื่น ในขั้นนี้มีความรู้สึกแยกเป็น 2 ระดับ ระดับที่ต่ำกว่าคือ ต้องการให้คนอื่นเชื่อถือ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก ระดับที่สูงกว่าคือ ต้องการความนับถือในตนเอง มีความเชื่อมั่น มีความสามารถบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนด ความต้องการจำเป็นขั้นที่ห้าซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายคือ ความต้องการจำเป็นในการบรรลุสัจการแห่งตน เป็นความต้องการจำเป็นที่บุคคลไม่รู้สึกว่าเขาขาดแคลน แต่จะรู้สึกถึงการบรรลุความต้องการทั้งหมดที่ตนเองอยากได้ เป็นสถานะที่ตนเองรู้สึกได้ว่าสิ่งที่ต้องการครบถ้วนสมบูรณ์

2) มุมมองทางการประเมิน นักประเมินทางการศึกษาหรือทางสังคมได้ให้นิยามและความหมายของคำว่า “ความต้องการจำเป็น” ไว้หลากหลาย โดยสรุปสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มความต้องการจำเป็น คือ ความแตกต่างหรือความขาดแคลน และกลุ่มความต้องการจำเป็น คือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการตอบสนองต่อความขาดแคลนนั่น ๆ

2.2.2 ประเภทของความต้องการจำเป็น

การจัดประเภทของความต้องการจำเป็นนั้น มีผู้จัดประเภทไว้หลากหลาย ทั้งการใช้เกณฑ์ช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานขององค์กร วิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น องค์กรผู้รับหรือผู้ให้บริการ การสนองตอบความต้องการจำเป็น ลักษณะของข้อมูล แนวคิดเชิงเหตุและผล สิ่งที่ถูกประเมิน ลักษณะของข้อมูลที่มาของข้อมูล เป็นต้น โดยสุวิมล ว่องวานิช (2544 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2562, น. 52-53) ได้จัดประเภทของความต้องการจำเป็นตามกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็นออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ความต้องการจำเป็นระดับบุคคล (Personal needs) โดยบุคคลแต่ละคน อาจ

มีความต้องการจำเป็นไม่เหมือนกัน เช่น ความต้องการจำเป็นของนักเรียนแต่ละคนที่ครูจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามสภาพของแต่ละบุคคล แนวทางที่ใช้ในการสอน ความต้องการจำเป็นของนักเรียนแต่ละคนอาจจะไม่เหมือนกัน 2) ความต้องการจำเป็นของกลุ่ม (Group needs) เป็นความต้องการจำเป็นที่กำหนดจากบุคคลที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม เช่น ความต้องการจำเป็นของครู คณิตศาสตร์ ความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ ความต้องการจำเป็นประเภทนี้จะไม่สนใจการนำเสนอข้อมูลเป็นรายบุคคล แต่ใช้ประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนากลุ่มบุคคลทั้งหมด แนวทางที่ใช้ในการสอน ความต้องการจำเป็นจะเป็นแบบเดียวกัน 3) ความต้องการจำเป็นขององค์กร (Organizational needs) เป็นความต้องการของกลุ่มบุคคลหรือองค์กร เช่น ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูยุคใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้รับจะสะท้อนภาพรวมขององค์กร การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา มักจะเป็นการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาองค์กร มากกว่าการเสนอแนวทางการแก้ไขความต้องการจำเป็นของครูเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

2.2.3 ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

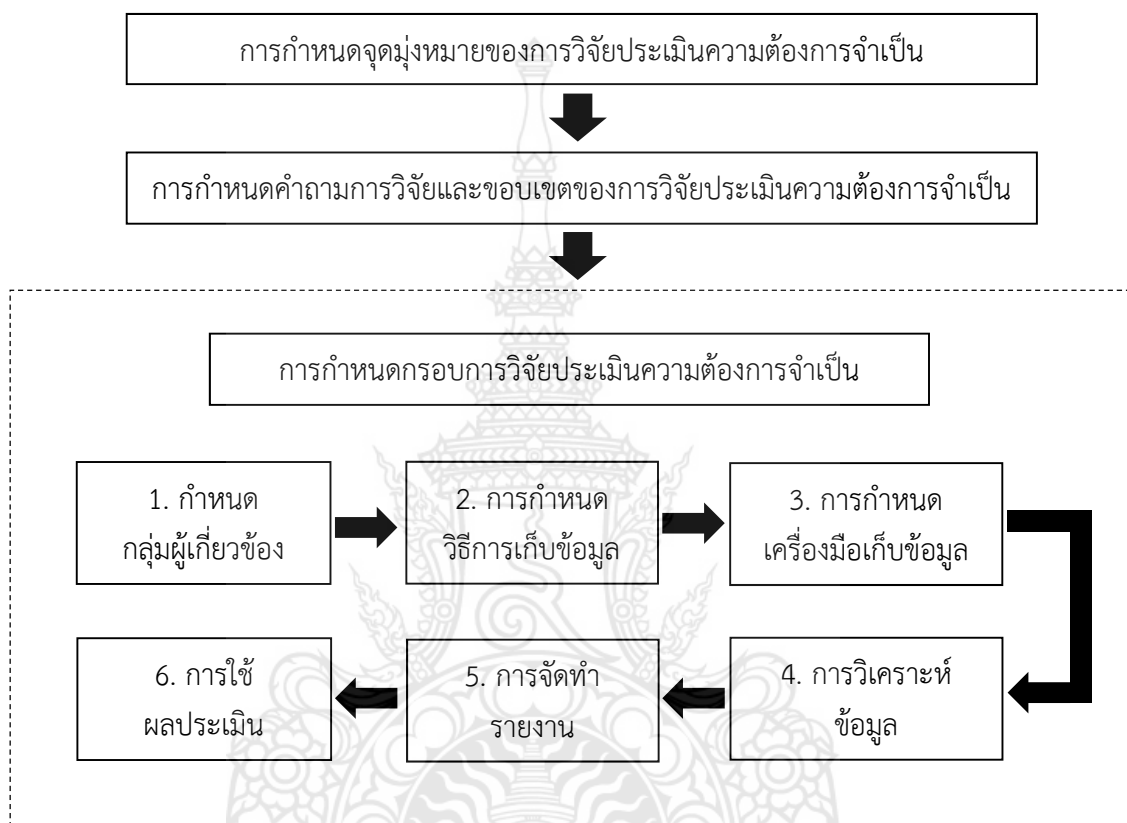
สิ่งที่ต้องดำเนินการเป็นอย่างแรกในการประเมินความต้องการจำเป็น คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น อธิบายเหตุผลสำคัญที่ต้องทำการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ผลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อจุดมุ่งหมายใด เพื่อคนกลุ่มใด จากนั้นกำหนดคำถามการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Need assessment research questions) คำถามที่กำหนดขึ้นนี้จะช่วยในการกำหนดขอบเขตการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นประเด็นสำคัญ ทั้งจุดมุ่งหมายและคำถามที่นำมาใช้ในการออกแบบกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยว่า ต้องการทำการประเมินความต้องการจำเป็นไปเพื่ออะไร สำหรับองค์กรหรือบุคคลใด จุดมุ่งหมายที่กำหนดจะช่วยให้กำหนดประเมินวิจัยได้เหมาะสมขึ้น เช่น การพัฒนาบุคคล การวางแผนการทำงานที่สนองความต้องการขององค์กร การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร การพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าตามเป้าหมายที่กำหนด และการปรับปรุงพัฒนา เป็นต้น

2) การกำหนดกรอบคำถามและขอบเขตการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น คำถามที่กำหนดขึ้นจะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นประเด็นสำคัญ เช่น ปัจจุบันนี้ครูมีความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องใด อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูต้องพัฒนาในเรื่องนั้น ใช้แนวทางใดในการพัฒนาครูให้ประสบความสำเร็จ

3) การกำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการดำเนินการที่มุ่งหมายให้ได้วิธีการวิจัยทุกขั้นตอนนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการพัฒนา ผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดความต้องการจำเป็น และผู้รับผิดชอบในการทำการประเมินความต้องการจำเป็น 2) การกำหนดเทคนิคหรือวิธีการประเมินความต้องการจำเป็น 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การกำหนดลักษณะข้อมูล

เครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็น ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล 4) การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 5) การจัดทำรายงาน และ 6) การใช้ผลการประเมิน

ภาพที่ 2.2 การกำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
ที่มา: สุวิมล ว่องวานิช (2562, น. 107)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัย (Concepts of Factor Analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติหลายตัวแปร (Multivariate Statistical Technique) ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดจำนวนตัวแปร (Data Reduction) และตรวจสอบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ (Observed Variables) โดยมีสมมติฐานว่าตัวแปรที่สังเกตได้เหล่านี้สามารถถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรแฝง (Latent Variables) หรือปัจจัย (factors) ที่มีจำนวนน้อยกว่า (Hair et al., 2010) แนวคิดนี้เริ่มต้นพัฒนาโดย Charles Spearman ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 เพื่อศึกษาโครงสร้างของความสามารถทางสติปัญญา และได้รับการพัฒนาต่อยอดโดยนักวิชาการจำนวนมาก เช่น Thurstone (1947)

2.4.1 ประเภทของการวิเคราะห์ปัจจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยยังไม่มีทฤษฎีหรือสมมติฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และต้องการ "สำรวจ" เพื่อค้นหาว่าตัวแปรที่สังเกตได้จำนวนมากสามารถจัดกลุ่มเป็นปัจจัยแฝงได้บ้าง EFA จึงเป็นเทคนิคที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven) เพื่อสร้างทฤษฎีหรือโมเดลขึ้นมาใหม่ (Tabachnick & Fidell, 2013) การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการ EFA เนื่องจากเป็นการสำรวจโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นครั้งแรก

2) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยมีทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดที่ชัดเจนอยู่แล้ว และต้องการ "ยืนยัน" ว่าข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รวบรวมมา มีความสอดคล้องกับโมเดลโครงสร้างที่กำหนดไว้ล่วงหน้าหรือไม่ CFA จึงเป็นเทคนิคที่ขับเคลื่อนด้วยทฤษฎี (Theory-driven) (Kline, 2015)

2.4.2 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ปัจจัย (Assumption Testing for Factor Analysis)

ด้วยการวิจัยนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าผลลัพธ์ที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ ดังนี้

1) ดัชนีความเพียงพอของตัวอย่าง (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO)

ดัชนี KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) พัฒนาขึ้นโดย Kaiser (1970, 1974) เพื่อใช้วัดความเหมาะสมของขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์ปัจจัย ดัชนีนี้เป็น การเปรียบเทียบขนาดของค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlations) กับขนาดของค่าสหสัมพันธ์บางส่วน (Partial Correlations) ของตัวแปรทั้งหมด ค่า KMO มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 หากค่าเข้าใกล้ 1 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรไม่ได้ถูกอธิบายโดยตัวแปรอื่น ๆ มากนัก แสดงว่าตัวแปรต่าง ๆ สามารถจับกลุ่มกันเป็นปัจจัยได้ดี

เกณฑ์การพิจารณาของ Kaiser (1974) มีดังนี้:

0.90 ขึ้นไป	เหมาะสมมากที่สุด (Marvelous)
0.80 - 0.89	เหมาะสมมาก (Meritorious)
0.70 - 0.79	เหมาะสมปานกลาง (Middling)
0.60 - 0.69	พอใช้ (Mediocre)
0.50 - 0.59	ไม่ค่อยเหมาะสม (Miserable)
ต่ำกว่า 0.50	ไม่สามารถยอมรับได้ (Unacceptable)

2) การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity

การทดสอบนี้เสนอโดย Bartlett (1950) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่าง (Null Hypothesis: H_0) ที่ว่า "เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในประชากรเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix)" ซึ่งหมายถึง ตัวแปรทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ในการวิเคราะห์ปัจจัย ผู้วิจัยต้องการผลการทดสอบที่สามารถปฏิเสธสมมติฐานว่างได้ซึ่งบ่งชี้ว่าตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และเหมาะสมที่จะนำไปสกัดปัจจัยร่วมได้

เกณฑ์การพิจารณา คือ ผลการทดสอบจะต้องมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) จึงจะถือว่าข้อมูลมีความเหมาะสม

3) การทดสอบการแจกแจงแบบปกติพหุตัวแปร (Mardia's Test of Multivariate Normality)

ข้อตกลงเรื่องการแจกแจงแบบปกติพหุตัวแปรเป็นข้อตกลงที่สำคัญ โดยเฉพาะเมื่อใช้วิธีการสกัดปัจจัยแบบ Maximum Likelihood (ML) การทดสอบของ Mardia (1970) เป็นวิธีที่นิยมใช้เพื่อประเมินข้อตกลงดังกล่าว โดยจะทดสอบทั้งความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) ในระดับพหุตัวแปร สมมติฐานว่าง (H_0) คือ "ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติพหุตัวแปร"

เกณฑ์การพิจารณา คือ หากผลการทดสอบ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) จะถือว่าข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น แต่หากผลการทดสอบ มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงไม่เป็นปกติพหุตัวแปร ในกรณีนี้ ผู้วิจัยควรหลีกเลี่ยงการใช้วิธีสกัดปัจจัยแบบ ML และหันไปใช้วิธีอื่นที่ยืดหยุ่นกว่า เช่น Principal Axis Factoring (PAF) ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่บนข้อตกลงนี้อย่างเข้มงวด (Fabrigar et al., 1999)

4) เมทริกซ์สหสัมพันธ์แอนติอิมเมจ (Anti-Image Correlation Matrix)

เมทริกซ์นี้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความเหมาะสมของข้อมูลซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับดัชนี KMO การแปลผลจะพิจารณาจาก 2 ส่วนหลัก

4.1) ค่าในแนวทแยงมุม (Diagonal Elements) คือค่า Measure of Sampling Adequacy (MSA) ของตัวแปรแต่ละตัวซึ่งบ่งชี้ว่าตัวแปรนั้น ๆ มีความเหมาะสมที่จะอยู่ในโมเดลการวิเคราะห์ปัจจัยหรือไม่

เกณฑ์การพิจารณา ตามแนวคิดของ Kaiser (1974) ค่า MSA ของแต่ละตัวแปรควรมีค่า มากกว่า 0.50 หากตัวแปรใดมีค่าต่ำกว่านี้ ควรพิจารณาตัดออกจากการวิเคราะห์

4.2) ค่านอกแนวทแยงมุม (Off-Diagonal Elements) คือ ค่าสหสัมพันธ์บางส่วนแบบติดลบ (Negative Partial Correlation) ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่

เกณฑ์การพิจารณา ค่าเหล่านี้ควรมีขนาดเล็ก และเข้าใกล้ศูนย์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ค่าที่สูงนอกแนวทแยงมุมบ่งชี้ว่าตัวแปรคู่ นั้นอาจวัดคนละโครงสร้างหรือไม่สามารถจัดอยู่ในปัจจัยร่วมเดียวกันได้

2.4.3 กระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (The EFA Process)

กระบวนการวิเคราะห์ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสกัดปัจจัย การหมุนแกนปัจจัย และการแปลความหมาย

1) การสกัดปัจจัย (Factor Extraction)

ขั้นตอนนี้เป็นหัวใจของการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาจำนวนปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดในการอธิบายโครงสร้างข้อมูล มีเกณฑ์ในการพิจารณาที่นิยมใช้หลายวิธี ดังนี้

1.1) เกณฑ์ค่าไอเกน (Eigenvalue Criterion หรือ Kaiser's Criterion) เสนอโดย Kaiser (1960) เป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้มากที่สุด โดยกำหนดให้สกัดปัจจัยที่มีค่าไอเกน มากกว่า 1.0 เท่านั้น ค่าไอเกน คือ ค่าที่แสดงปริมาณความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดที่ปัจจัยหนึ่งสามารถอธิบายได้ ค่าไอเกนที่มากกว่า 1.0 หมายความว่า ปัจจัยนั้นสามารถอธิบายความแปรปรวนได้มากกว่าความแปรปรวนของตัวแปรเดี่ยว ๆ หนึ่งตัว

1.2) เกณฑ์สคริปลอต (Scree Plot Test) เสนอโดย Cattell (1966) เป็นการนำค่าไอเกนของแต่ละปัจจัยมาพล็อตเป็นกราฟเส้น โดยให้แกน X เป็นจำนวนปัจจัย และแกน Y เป็นค่าไอเกน จุดที่ควรพิจารณาคือ "จุดหักศอก" (Elbow) ของกราฟซึ่งเป็นจุดที่ความชันของเส้นกราฟเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนจากชันมากไปสู่ชันน้อย จำนวนปัจจัยที่ควรสกัดคือจำนวนปัจจัยที่อยู่ก่อนจุดหักศอก

1.3) เกณฑ์สัดส่วนความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) ในทางสังคมศาสตร์ โดยทั่วไปแล้วโมเดลปัจจัยที่สกัดได้ควรจะสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมของตัวแปรทั้งหมดได้อย่างน้อย 50% - 60% (Hair et al., 2010)

2) การหมุนแกนปัจจัย (Factor Rotation)

หลังจากสกัดปัจจัยได้แล้ว คำนำน้าหนักองค์ประกอบเริ่มต้นอาจยังแปลความหมายได้ยาก การหมุนแกนปัจจัยจึงเป็นเทคนิคที่ช่วยจัดเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบใหม่ให้มีโครงสร้างที่ชัดเจนและง่ายต่อการตีความมากขึ้น โดยทำให้ตัวแปรแต่ละตัวมีค่าน้ำหนักสูงในปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงปัจจัยเดียว และมีค่าน้ำหนักต่ำในปัจจัยอื่น ๆ การหมุนแกนมี 2 รูปแบบหลัก

2.1) การหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) เช่น วิธี Varimax, Quartimax, Equamax โดยมีข้อตกลงว่า ปัจจัยที่สกัดได้เป็นอิสระต่อกันหรือไม่สัมพันธ์กัน ผลลัพธ์ที่ได้คือ Factor Matrix

2.2) การหมุนแกนแบบเฉียง (Oblique Rotation) เช่น วิธี Promax, Direct Oblimin โดยยอมให้ปัจจัยที่สกัดได้มีความสัมพันธ์กันได้ซึ่งมักจะสอดคล้องกับความเป็นจริงในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์มากกว่า ผลลัพธ์ที่ได้คือ Pattern Matrix (แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ไม่ซ้ำซ้อน) และ Structure Matrix (แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับปัจจัย) โดยทั่วไปจะนิยมแปลผลจาก Pattern Matrix (Tabachnick & Fidell, 2013)

3) การแปลความหมายและตั้งชื่อปัจจัย (Interpreting and Naming Factors)

ขั้นตอนสุดท้าย คือ การแปลความหมายโครงสร้างปัจจัยที่ได้จากการหมุนแกนแล้ว โดยมีหลักการดังนี้

3.1) พิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคือ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้กับปัจจัยแฝง มีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง (ไม่ว่าจะบวกหรือลบ) ถือว่าเป็นตัวแทนที่สำคัญของปัจจัยนั้น ๆ

เกณฑ์การพิจารณา แม้จะไม่มีกฎตายตัว Stevens (2002) และ Hair et al. (2010) ได้เสนอแนวทางว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางปฏิบัติควรมีค่าสัมบูรณ์ มากกว่า 0.40 หรือ 0.50 ขึ้นไป

3.2) การจัดการตัวแปรที่มีปัญหา หากพบตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำกว่าเกณฑ์ในทุกปัจจัย (Unloaded item) หรือมีค่าน้ำหนักสูงในหลายปัจจัยพร้อมกัน (Cross-loading) ผู้วิจัยอาจพิจารณาตัดตัวแปรนั้นออกจากการวิเคราะห์ แล้วทำการวิเคราะห์ซ้ำอีกครั้ง

3.3) การตั้งชื่อปัจจัย ผู้วิจัยจะตรวจสอบกลุ่มตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงในแต่ละปัจจัย แล้วพิจารณาเนื้อหาและความหมายร่วมกันของตัวแปรเหล่านั้นเพื่อสังเคราะห์และตั้งชื่อปัจจัยให้ครอบคลุมแนวคิดหลักของกลุ่มตัวแปรดังกล่าว

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธีร์ คันโททอง และคณะ (2566) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ. 2561 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตามแนวคิดชิปปี้ โมเดล พบว่าความต้องการในการเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชานิเทศศาสตร์มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการถูกแทรกแซง (Disruption) จากสื่อออนไลน์ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและส่งผลกระทบต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชานิเทศศาสตร์โดยตรง โดยทำให้การหาความรู้และทักษะด้านนิเทศศาสตร์เป็นสิ่งที่เปิดกว้าง โดยคนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึง และเรียนรู้ได้โดยผ่านสื่อออนไลน์ นอกจากนี้สื่อออนไลน์ยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อสื่อสารมวลชนทุกแขนง ทั้งสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพยนตร์ โดยหลายสื่อต้องปิดตัวลงหรือปรับองค์กรให้สามารถอยู่รอดได้ในยุคของสื่อสังคมออนไลน์นี้ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในช่วงที่ผ่านมานั้นถือว่า ล้วนเป็นตลาดแรงงานหลักของผู้ที่เรียนนิเทศศาสตร์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จึงส่งผลให้ในปัจจุบันนี้ ค่านิยมหรือการตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาวิชานิเทศศาสตร์เปลี่ยนไป ทั้งนี้แม้ว่าสื่อออนไลน์จะให้ความรู้แก่ทุกคนได้ก็ตาม แต่จากการรวบรวมข้อมูลของคณะทำงานพบว่า การเรียนนิเทศศาสตร์นั้นยังเป็นศาสตร์ที่มีความจำเป็นในการเรียนการสอนในห้องเรียนกับอาจารย์ผู้มีประสบการณ์อยู่เช่นกัน เนื่องจากคนที่เรียนเองผ่านสื่อออนไลน์กับนักศึกษาในชั้นเรียนมีความแตกต่างกัน ทั้งวิธีการเล่าเรื่อง การนำเสนอ การเรียบเรียง ทักษะการพูดซึ่งสิ่งเหล่านี้คือเส้นแบ่งของความเป็นวิชาชีพทางนิเทศศาสตร์ ดังนั้นความลึกซึ้งในเนื้อหาและการได้ปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาทักษะนั้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ การพัฒนาหลักสูตรจึงต้อง

เน้นการนำทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติให้มากขึ้น และหลักสูตรต้องสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต (Life style) ของคนรุ่นใหม่ด้วย

นักศึกษาส่วนใหญ่ของคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มาจากโรงเรียนในระดับอำเภอรอบนอกของจังหวัดนครราชสีมา และมีทักษะพื้นฐานทางนิเทศศาสตร์ และนักศึกษามีความคาดหวังที่จะเพิ่มพูนความรู้ และทักษะทางด้านนิเทศศาสตร์ เพื่อนำไปพัฒนาตนเองตามความชอบของตนเองอยู่แล้ว สำหรับบุคลากรของคณะนิเทศศาสตร์ โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนมีทักษะหลากหลายทั้งด้านวาทยวิทยา ด้านวิทยุและโทรทัศน์ ด้านภาพยนตร์ ด้านการสื่อสารการตลาด ด้านวัฒนธรรมศึกษา ด้านการสื่อข่าวและการประชาสัมพันธ์ ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความทันสมัย และตอบโจทย์ตลาดแรงงาน สามารถช่วยเตรียมความพร้อมและเตรียมความรู้สำหรับนักศึกษาให้เข้ากับแนวโน้มและศักยภาพในตลาดแรงงานได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษา รวมถึงทักษะและความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การผลิตสื่อ การวิเคราะห์และวิจัยตลาดและผู้บริโภคซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญในการทำงานในสายงานนี้ในอนาคต ความโดดเด่นของหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล คือ เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านทฤษฎี มีทักษะการเป็นนักปฏิบัติ และสามารถผลิตสื่อแบบหลากหลาย (Multi skills) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สำหรับจุดอ่อนรวมถึงอุปสรรคนั้น พบว่า อุปสรรคพื้นฐานในการเรียนการสอนยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร ค่าธรรมเนียมการศึกษาที่แพงกว่าคู่แข่ง และด้านของเครือข่ายยังเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาให้มากขึ้น

อลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์ และคณะ (2565) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มาจาก 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ความคาดหวังเรื่องอาชีพในอนาคต โดยหากเลือกเรียนหลักสูตรใดแล้วจะต้องมีสายอาชีพรองรับหลังสำเร็จการศึกษา 2) ปัจจัยภายในครอบครัวที่ส่งเสริมในการเลือกศึกษาต่อ 3) การเลือกเรียนที่เหมาะสมกับแนวทางและความสนใจของตนเอง และ 4) การเลือกเรียนตามกระแสนิยม ในส่วนของหลักสูตรของวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม ได้มีความเห็นว่า เป็นหลักสูตรที่มีการบูรณาการข้ามศาสตร์มารวมเอาไว้ในคณะ/วิทยาลัยเดียว ผสมผสานกับความทันสมัยในเรื่องดิจิทัล หากเปรียบเทียบจุดเด่นหรือจุดด้อย พบว่า จุดเด่นของวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม คือ ความทันสมัย ภาพลักษณ์ที่ดูสมาร์ท และสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง สถานที่ตั้ง เดินทางไป-มา สะดวก มีสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นคณะที่ตอบโจทย์ในเรื่องของดิจิทัล ส่วนจุดด้อย คือ อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ค่าธรรมเนียมการศึกษาที่สูงกว่าสถาบันการศึกษาอื่น และวิชาเอกของสาขาวิชาที่มีความใกล้เคียงกัน

ส่วนผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ในเพศ ประเภทรโรงเรียน แผนการเรียน รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และวิชาเอกที่สนใจเข้าศึกษาที่แตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคมที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่ส่งผล

ต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.43, SD = 0.477$) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 4.41, SD = 0.527$) ปัจจัยด้านชื่อเสียงและค่านิยม ($\bar{X} = 4.40, SD = 0.542$) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.40, SD = 0.447$) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.35, SD = 0.621$) ปัจจัยด้านระบบการคัดเลือก ($\bar{X} = 4.18, SD = 0.663$) ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.18, SD = 0.566$) ปัจจัยด้านการแนะแนว/การบอกต่อ ($\bar{X} = 3.80, SD = 0.836$) และปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการศึกษา ($\bar{X} = 3.80, SD = 0.721$) ตามลำดับ

ศรีสุนันท์ สุขถาวร และกิตติศักดิ์ อังคะนาวิน (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะการบริหารและจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรณีศึกษานักเรียนรับตรง (Admission) ปีการศึกษา 2561 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด คือ ด้านภาพลักษณ์ของคณะการบริหารและจัดการ (ค่าเฉลี่ย 4.54) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 4.48) และด้านเหตุผลส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 4.25) ตามลำดับ

ประเด็นย่อยที่นักศึกษาให้ความสำคัญสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่

- 1) ด้านภาพลักษณ์ การเป็นคณะของรัฐที่มีชื่อเสียงมานาน (ค่าเฉลี่ย 4.68)
- 2) ด้านหลักสูตร การมีระบบรับนักศึกษาแบบการรับตรง (Admission) (ค่าเฉลี่ย 4.56)
- 3) ด้านเหตุผลส่วนตัว การมีหลักสูตรและสาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.63)

งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของสถาบัน โดยเฉพาะการเป็นสถาบันของรัฐที่มีประวัติยาวนาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการตัดสินใจของนักศึกษา ตามมาด้วยความน่าสนใจของหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน รวมถึงเหตุผลส่วนตัวและความถนัดของผู้เรียนเอง

สุวิษ ธีระโคตร และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ด้านวิทยาการสารสนเทศ พบว่า 1) ปัจจัยที่ผู้เรียนเลือกเรียนหลักสูตรด้านวิทยาการสารสนเทศ 3 อันดับแรก คือ ด้านผู้สอน ด้านความคาดหวัง และด้านการเรียนการสอน แต่หากพิจารณาเฉพาะสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ปัจจัยที่ผู้เรียนเลือกเรียนสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คือ ด้านความคาดหวังต่อหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีระดับอิทธิพลอยู่ในระดับมาก รองลงมาและอยู่ในระดับอิทธิพลปานกลาง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย และการจัดการเรียนการสอน 2) ผู้เรียนในสาขาวิชาต่างกัน ประกอบด้วย สาขานิเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ นิเทศศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ สื่ออนิเมต และภูมิสารสนเทศ มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อแตกต่างกันในด้านความคาดหวังต่อหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนประจำ

หลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุไบชะ จ่านงลักษณ์ (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15) เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่าปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน (โดยเฉพาะประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.29) ด้านสวัสดิการและการบริการ (ค่าเฉลี่ย 4.21) ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.19) ด้านหลักสูตร (โดยเฉพาะความทันสมัยของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.17) และด้านภาพลักษณ์ของคณะ (โดยเฉพาะความมั่นใจในชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ย 4.08)

ในส่วนของการวิเคราะห์เปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ภูมิภาค สาขาวิชา อาชีพผู้ปกครอง และรายได้) ไม่มีผล ทำให้การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยงานวิจัยชิ้นนี้สะท้อนให้เห็นว่าการตัดสินใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.ธัญบุรี ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพและประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน รวมถึง ความทันสมัยของหลักสูตร และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สถาบันควรให้ความสำคัญในการสื่อสารและพัฒนาต่อไป ในขณะที่ปัจจัยด้านภูมิหลังส่วนตัวของผู้เรียนไม่ได้สร้างความแตกต่างในการตัดสินใจ

สุณี หงส์วิเศษ (2563) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในความคาดหวังของผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชน พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำคัญมี 8 ประการ คือ 1) กล้าแสดงออกในการทำงาน โดยต้องมีความกล้าในการแสดงบทบาทตามหน้าที่ของการเป็นนักสื่อสารมวลชน กล้าที่จะเสนอความคิดและความเห็นผ่านชิ้นงานนั้น ๆ ของตนเองต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา และไม่มีวาระซ่อนเร้นแอบแฝง 2) ยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นการยึดถือและปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ 3) รู้หน้าที่สื่อต่อสังคม การเป็นสื่อมวลชนที่ดีควรต้องรู้ถึงบทบาทหน้าที่สื่อมวลชนที่مرتต่อสังคม ตามกลไกทางสังคม และตามเป้าหมายของการมีอยู่ของสื่อ 4) ความสามารถทางเทคโนโลยี โดยสื่อมวลชนที่ดีควรต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์และเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม 5) การบูรณาการความรู้ ต้องมีองค์ความรู้ที่สำคัญและเพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน รวมทั้งต้องมีความรู้รอบตัวเป็นส่วนประกอบด้วย 6) ทักษะการแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ต้องเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือข้อเท็จจริง 7) ตระหนักถึงผลกระทบ สื่อมวลชนที่ดีต้องสามารถพิจารณาได้ว่าสิ่งที่นำเสนอสู่สาธารณะจะก่อให้เกิดผลกระทบหรือไม่ อย่างไร และมากน้อยเพียงใด และ 8) การคิดเชิงระบบ เป็นการสร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยมีการลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ

อย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้องสามารถวิเคราะห์ช่องทางและวิธีการในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและบริการต่อผู้บริโภคผ่านช่องทางที่หลากหลายและตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภคได้อย่างทันทั่วถึง

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ 5 ด้านซึ่งเป็นแนวทางสถาบันอุดมศึกษาใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังไม่ครอบคลุมถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านสื่อสารมวลชนได้อย่างครบถ้วน ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาทักษะของผู้เรียนตามประเด็นดังกล่าว โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในเชิงของการออกแบบหลักสูตร การพัฒนาร่วมกัน การเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสะท้อนผลการพัฒนา

จิตติยาภรณ์ เชาวรากุล (2563) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 มีผลการวิจัย ดังนี้ 1) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีคุณลักษณะที่มีค่าความถี่สูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ การสื่อสาร รองลงมาคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม การคิดวิเคราะห์ภาวะผู้นำ การเป็นผู้ประกอบการ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับ และ 2) คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า มีคุณลักษณะที่มีค่าความถี่สูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ การแก้ปัญหา รองลงมาคือ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการ ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ เทคโนโลยี การปรับตัว การคิดวิเคราะห์ และการจัดการตนเอง ตามลำดับ ทั้งนี้มีการเปรียบเทียบคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า คุณลักษณะทั้งหมด ประกอบด้วย 14 คุณลักษณะ และคุณลักษณะที่มีค่าความถี่สูงสุด ได้แก่ การสื่อสาร รองลงมาคือ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ การตัดสินใจ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเป็นผู้ประกอบการ การปรับตัวและอันดับสุดท้ายคือ การจัดการตนเอง ตามลำดับ

อลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) ปัจจัยด้านหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 4.43) 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.41) และ 3) ปัจจัยด้านชื่อเสียงและค่านิยม (ค่าเฉลี่ย 4.40) ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของวิทยาลัย และด้านอาจารย์ผู้สอน ในขณะที่ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการศึกษาและการแนะแนว/การบอกต่อ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ ประเภทโรงเรียน แผนการเรียน รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และวิชาเอกที่สนใจ มีผลต่อการให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยงานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า หลักสูตรที่น่าสนใจและตอบโจทย์อนาคต เป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการดึงดูดนักเรียนยุคใหม่ ตามมาด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถาบัน และชื่อเสียงค่านิยมที่สั่งสมมา การวิจัยนี้ได้ให้มุมมองที่ครอบคลุมจากการผสมผสานข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญและความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายโดยตรงซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางกลยุทธ์ของสถาบันการศึกษาด้านการสื่อสารในปัจจุบัน

ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์ และลัดดาวัลย์ อินทจักร (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรด้านการสื่อสาร การสื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า พบว่า 1) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี คือ มีความรู้ความสามารถในการทำงานที่หลากหลาย (Multi-tasking) โดยลักษณะงานที่ต้องการคือ นักวางแผนกลยุทธ์ด้านการสื่อสาร การสื่อสารการตลาด การตลาดที่ผสมผสานเข้ากับการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการด้านการสื่อสาร ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตงานด้านสื่อประเภทต่าง ๆ (Technician) ได้แก่ งานด้านทัศนศิลป์ ด้านโสต ด้านการคิดสร้างสรรค์เนื้อหา ด้านการสร้างสรรค์เทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ และผู้ประกอบการรายย่อยที่สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ระดับการคิด การวางแผนการผลิต การผลิต ติดต่อ ติดตาม ประเมินผลสื่อ ส่วนแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม คือ การจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการบริการวิชาการ การวิจัย และ/หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้ากับการจัดการเรียนการสอน และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรวิชาชีพเพื่อจัดประสบการณ์/การฝึกประสบการณ์ให้มีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน 2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาโท คือ มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัย สามารถนำองค์ความรู้ด้านการวิจัย และทางวิชาการไปใช้วิเคราะห์ วางแผน และพัฒนาการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย แนวทางการจัดการเรียนการสอน คือ ส่งเสริมให้มีการนำประเด็นปัญหาของหน่วยงานองค์กรที่ปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น และ 3) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาเอก คือ มีความรู้ความสามารถทางการวิจัยและวิชาการการขั้นสูง สามารถแสวงหาองค์ความรู้ทางวิชาการและสร้างสรรค์นวัตกรรมทางวิชาชีพได้ในระดับนานาชาติ แนวทางการจัดการเรียนการสอน คือ การส่งเสริมให้มีการพัฒนางานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่/ยอมรับในระดับนานาชาติ

อมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) ศึกษาเรื่อง แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เพื่อเข้าสู่ตลาดงานทางการสื่อสารในประเทศไทย โดยผลการวิจัยแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในประเด็นคุณลักษณะบัณฑิตนิเทศศาสตร์ พบว่า ด้านความรู้และทักษะที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์นั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็น “กลุ่มความรู้และทักษะชุดเดิมที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์” และ “กลุ่มความรู้และทักษะชุดใหม่ที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์” โดยกลุ่มความรู้ชุดใหม่ ได้แก่ ความรู้ทางด้านภาษา ด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจและการตลาด ด้านการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีการสื่อสาร และด้าน

สื่อสารสุขภาพ ส่วนทักษะใหม่ ได้แก่ ทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ การจัดการข้อมูล และภาษา ในส่วนแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพนิเทศศาสตร์ และองค์ประกอบด้านทักษะความรู้ใหม่ ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ ความเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการตลาด การจัดการข้อมูล ความสามารถทางด้านภาษา การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารสุขภาพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ

ปรียา รินรัตนกร (2562) ศึกษาเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวโน้มการศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรในยุคการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ปัจจุบันหลักสูตรนิเทศศาสตร์ได้มีการปรับเปลี่ยนทั้งสาขาวิชาและเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพการในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดด้านปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ และพัฒนาคนให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเชิงปริมาณยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้หลักสูตรนิเทศศาสตร์ด้านเนื้อหาวิชาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.54) โดยมีการรับรู้ว่าเนื้อหาวิชาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีทักษะการนำเสนอได้เป็นอย่างดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสาขาวิชาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.51) โดยมีการรับรู้ว่าปัจจุบันหลักสูตรมีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการสื่อสารดิจิทัลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.59 อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การรับรู้ด้านโอกาสทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.90) โดยมีการรับรู้ว่าโอกาสทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรไม่ได้มีเฉพาะศิลปิน ดารา นักร้อง ดีเจหรือนักพูด มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.95 อยู่ในระดับดี และด้านการนำไปใช้ประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.90) โดยมีการรับรู้ว่าความรู้ในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานด้านการติดต่อกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.23 อยู่ในระดับดี นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการรับรู้และมีแนวโน้มการศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์แตกต่างกัน และการรับรู้หลักสูตรนิเทศศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแนวโน้มการศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์

ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ไม่ชัดเจน และรับรู้ในลักษณะเดิม คือ รับรู้หลักสูตรนิเทศศาสตร์เน้นด้านสื่อสารมวลชน การสื่อสาร การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การแสดงวาทยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพูด และการผลิตสื่อ ด้านเนื้อหาวิชา กลุ่มตัวอย่างยังขาดการรับรู้ว่า ปัจจุบันหลักสูตรนิเทศศาสตร์ได้ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมให้ทันยุค ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยนำเอาศาสตร์ด้านการสื่อสารมาบูรณาการกับศาสตร์อื่น เช่น สื่อสารการตลาด สื่อสารองค์กร สื่อสารดิจิทัล สื่อสารเชิงกลยุทธ์ ด้านสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างยังรับรู้อยู่เป็นจำนวนน้อยกว่า หลักสูตรนิเทศศาสตร์ในปัจจุบันได้นำเอาองค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์อื่น ๆ เช่น การตลาด สื่อดิจิทัล แปรนตร์ เข้ามาประยุกต์เป็นสาขาวิชาใหม่ ๆ ด้านโอกาสทางวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้

ด้านนิเทศศาสตร์ในลักษณะเดิม ทั้ง ๆ ที่ในปัจจุบันโอกาสทางวิชาชีพของนักนิเทศศาสตร์ได้เปิดกว้างมากขึ้น มีงานด้านอื่น ๆ ที่ต้องใช้องค์ความรู้ด้านการสื่อสารเข้ามาประกอบมากยิ่งขึ้น และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างยังขาดการรับรู้ว่าการเรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการประกอบธุรกิจส่วนตัว การเป็นนักข่าว การเป็น Start up การปั้นแบรนด์ของสินค้าให้เป็นที่ยอมรับได้ สำหรับแนวโน้มการศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนมองว่าหลักสูตรนิเทศศาสตร์มีความน่าสนใจ เพราะสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย เพราะนิเทศศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เน้นการสื่อสาร และมองว่าทุกอาชีพ ทุกบริบททางสังคมย่อมต้องใช้การสื่อสาร ยิ่งในยุคปัจจุบันที่เป็นยุคของการสื่อสารแบบไร้พรมแดน สื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ความสามารถทางการสื่อสารจึงเข้ามามีบทบาทยิ่งขึ้นสำหรับการประกอบอาชีพ

วรารณ ช่วยประคอง (2562) ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่าระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ พบว่าปัจจัยโดยภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก เช่นกัน โดยปัจจัยย่อยที่มีระดับการตัดสินใจ มากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน รองลงมาคือ ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน และด้านการบริหารจัดการซึ่งล้วนอยู่ในระดับมาก

ในส่วนของการทดสอบสมมติฐาน พบประเด็นที่น่าสนใจคือ ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้) ไม่มีผล ต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางกลับกัน ปัจจัยเกี่ยวกับสถาบัน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ มีผล ต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยงานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของ "อาจารย์ผู้สอน" เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามมาด้วยปัจจัยด้านกายภาพและวิชาการอื่น ๆ ของสถาบัน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เรียนกลับไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญ

อดิพร เกิดเรือง (2560) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล พบว่า 1) องค์ประกอบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับดิจิทัล การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และผลิตภาพที่มีคุณภาพสูง 2) การเปลี่ยนผ่านการเรียนรู้จากยุคเดิมสู่ดิจิทัล ต้องจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ตามหลักสูตร และมุ่งการวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาการมากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ 3) การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

เน้นการสร้างสรรค์ปรับทางการเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เน้นการใช้เครือข่ายออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ สร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนพบประสบการณ์จริง เน้นการเรียนรู้ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์ สามารถสร้างองค์ความรู้ แบ่งปันความรู้ และเนื้อหาผ่านเครือข่ายออนไลน์ และส่งเสริมความรู้ในโลกแห่งการทำงานมากขึ้น

นฤนาฏ สุวรรณ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อโดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคคล ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านสถานที่ และด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก ในขณะที่ปัจจัยด้านจิตวิทยา ด้านภาพลักษณ์และนำเสนอ และด้านราคา มีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณากระบวนการตัดสินใจ พบว่า ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ เป็นกระบวนการที่นักศึกษาให้ความสำคัญในระดับมาก ส่วนด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง โดยงานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางสังคมและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคม การบริการ บุคลากร และสถานที่ตั้ง ในขณะที่ปัจจัยด้านราคาและภาพลักษณ์กลับมีอิทธิพลในระดับรองลงมา

Hung Quang LE (2020) ศึกษาเรื่อง Factors Affecting Students' Decision to Select Private Universities in Vietnam (ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาในการเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนในเวียดนาม) ผลการวิจัยระบุปัจจัย 5 ประการที่ส่งผลเชิงบวกต่อแบรนด์ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ 1) ชื่อเสียง (Prestige) 2) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Geographical location) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) 4) ความน่าสนใจของสาขาวิชา (Attractiveness of the field) และ 5) สื่อ (Media) โดยพบว่าที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการเสริมสร้างแบรนด์ของมหาวิทยาลัยเอกชน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าแบรนด์ของมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความไว้วางใจของนักศึกษาในการตัดสินใจเลือกสถาบัน

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาปัจจัยทั้ง 5 ประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับแบรนด์ของมหาวิทยาลัยเอกชน และดึงดูดนักศึกษาได้มากขึ้น

Chapleo (2010) ศึกษาเรื่อง What defines “successful” university brands? (อะไรคือนิยามของ “แบรนด์มหาวิทยาลัย” ที่ประสบความสำเร็จ) ผลการวิจัยพบว่า แม้แต่มหาวิทยาลัยที่มีแบรนด์ที่ถือว่า “ประสบความสำเร็จ” ก็ยังคงเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ เช่น การขาดการมีส่วนร่วมกับแบรนด์จากบุคลากรภายใน (lack of internal brand engagement) และการที่แบรนด์ยังไม่เป็นที่รู้จัก

ในระดับนานาชาติอย่างจำกัด (limited international resonance) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยร่วมบางประการที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสร้างแบรนด์เช่นกัน

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นและความท้าทายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบรนด์ในระดับอุดมศึกษา แม้ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จแล้วก็ตาม พร้อมทั้งได้เสนอแนะปัจจัยร่วมบางประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของแบรนด์ ข้อค้นพบนี้กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามว่า วัตถุประสงค์และบทบาทของการสร้างแบรนด์ในภาคการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการนิยามให้ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้นหรือไม่

Burns (2006) ศึกษาเรื่อง "Factors Influencing the College Choice of African- American Students Admitted to the College of Agriculture, Food and Natural Resources (ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิทยาลัยของนักศึกษาแอฟริกัน-อเมริกันที่ตอบรับเข้าศึกษาในวิทยาลัยเกษตรกรรมอาหาร และทรัพยากรธรรมชาติ) ผลการวิจัยพบว่ามีปัจจัยหลักหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษา ได้แก่ 1) อิทธิพลจากบุคคลสำคัญ (Influence of significant others) เช่น ครอบครัวและเพื่อน 2) ลักษณะของสถาบัน (Institutional characteristics) เช่น ชื่อเสียงทางวิชาการและขนาดของมหาวิทยาลัย 3) ปัจจัยด้านการเงิน (Financial aid) และ 4) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Geographic location) ของมหาวิทยาลัย ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ แม้ว่าความช่วยเหลือทางการเงินจะเป็นปัจจัยสำคัญ แต่การรับรู้เกี่ยวกับชื่อเสียงทางวิชาการของสถาบันก็มีบทบาทสำคัญไม่แพ้กัน นอกจากนี้ การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับตัวแทนจากมหาวิทยาลัยก็มีส่วนในการสร้างการรับรู้และความสนใจของนักศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจเลือกสถาบันอุดมศึกษาของนักศึกษาแอฟริกัน-อเมริกันเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัยประกอบกัน ทั้งปัจจัยด้านสังคม (บุคคลรอบข้าง) ปัจจัยด้านสถาบัน (ชื่อเสียงและที่ตั้ง) และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (ความช่วยเหลือทางการเงิน) ข้อค้นพบนี้เป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาในการวางกลยุทธ์การรับนักศึกษา โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างชื่อเสียงทางวิชาการ การให้ข้อมูลด้านความช่วยเหลือทางการเงินที่ชัดเจน และการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษาเป้าหมายและครอบครัว

JISC (n.d.) ศึกษาเรื่อง "Exploring rationales for branding a university; should we be seeking to measure branding in UK universities?" (การสำรวจเหตุผลเบื้องหลังการสร้างแบรนด์มหาวิทยาลัย เราควรพยายามวัดผลการสร้างแบรนด์ในมหาวิทยาลัยของสหราชอาณาจักรหรือไม่) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การสร้างแบรนด์มหาวิทยาลัยมีความซับซ้อนโดยธรรมชาติ และการประยุกต์ใช้แนวทางเชิงพาณิชย์อาจเป็นวิธีที่ง่ายเกินไป แม้ว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดจะสามารถระบุวัตถุประสงค์ของการสร้างแบรนด์สำหรับมหาวิทยาลัยของตนได้อย่างชัดเจน ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แต่กลับยังไม่มีมุมมองที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์โดยรวมของกิจกรรมการสร้างแบรนด์

งานวิจัยชิ้นนี้จุดประกายให้เกิดการถกเถียงว่า วัตถุประสงค์และบทบาทของการสร้างแบรนด์ในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีความชัดเจนมากขึ้นหรือไม่ และจำเป็นต้องมีมุมมองที่สอดคล้องกันมากขึ้นเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่เหมาะสมหรือไม่ นอกจากนี้ยังได้ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายต่าง ๆ ในการนำแนวทางการสร้างแบรนด์มาปรับใช้ในบริบทของมหาวิทยาลัยซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของการบริหารจัดการแบรนด์ในภาคการศึกษาที่แตกต่างจากภาคธุรกิจทั่วไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายครอบคลุม และสะท้อนมุมมองจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในด้านลึกและกว้าง โดยมีรายละเอียดวิธีการวิจัยดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและการคัดเลือก
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การจัดการด้านจริยธรรมการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักสูตร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 41 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 175 คน

3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565 การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา และด้านการตลาด แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 6 กลุ่ม

3.2.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากการเก็บแบบสอบถามของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

3.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและการคัดเลือก

3.3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร รวม 41 คน

3.3.1.1 การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

3.3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และลูกค้ายกลุ่มเป้าหมาย จำนวนรวม 36 คน ได้แก่ อาจารย์ จำนวน 5 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 6 คน ศิษย์เก่า จำนวน 8 คน ศิษย์ปัจจุบัน จำนวน 9 คน และลูกค้ายกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน

3.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยเป็นประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) ซึ่งเป็นสูตรที่เหมาะสมกับกรณีที่ประชากรมีจำนวนมากหรือไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน สูตรการคำนวณมีดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด และ

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (Sampling Error)

ผู้วิจัยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ร้อยละ 10 หรือ 0.1 ทั้งนี้ เนื่องจากประชากรในงานวิจัยครั้งนี้มีจำนวนมาก เมื่อแทนค่าลงในสูตรจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 100 คน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Krejcie และ Morgan (1970) ที่ระบุว่า หากประชากรมีจำนวนมาก การใช้กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปสามารถนำไปสรุปอ้างอิงถึงประชากรได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 175 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ประชากรทุกคนมีโอกาสถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่าเทียมกัน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 เครื่องมือเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และ แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Guide) โดยมีประเด็นเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรตามหลักการและเหตุผลของระบบประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN-QA) ได้แก่ ปัญหาภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน กระบวนการออกแบบหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการประเมินผล การสำรวจความสำคัญของรายวิชาแกน

3.4.2 เครื่องมือเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยมีประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ และปัจจัย/ความต้องการที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ระบบคัดเลือก ด้านชื่อเสียงและค่านิยม ด้านการแนะแนว/การบอกต่อ จำนวน 21 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดการวิจัย การให้คะแนนตามมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับซึ่งมีความหมาย ดังนี้ 5 คะแนน ระดับความเห็น/ความต้องการมากที่สุด 4 คะแนน ระดับความเห็น/ความต้องการมาก 3 คะแนน ระดับความเห็น/ความต้องการปานกลาง 2 คะแนน ระดับความเห็น/ความต้องการน้อย 1 คะแนน ระดับความเห็น/ความต้องการน้อยที่สุด และส่วนสุดท้าย คือ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งนำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ดร.สรรัตน์ จีรบรรณวิสุทธิ์ นักเขียนบทละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ อาจารย์พิเศษ และนักวิชาการอิสระ 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รอดใหญ่ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเรก เยาว์วงศ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจน และความครอบคลุมของคำถาม ด้วยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา ถือว่ายอมรับได้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลรายบุคคล ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 45-60 นาทีต่อคน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาตามกรอบการวิจัย นอกจากนี้ยังมีการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด ใช้เวลาประมาณ 90-120 นาที เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองต่อประเด็นวิจัยอย่างรอบด้าน ข้อมูลทั้งหมดถูกบันทึกเสียงควบคู่กับการจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) เพื่อนำมาถอดความและวิเคราะห์เชิงเนื้อหาตามขั้นตอนที่กำหนด ผ่านกระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกหมวดหมู่ รหัสข้อมูล และตีความเชิงแนวคิด เพื่อนำไปสังเคราะห์เป็นประเด็นวิจัยที่สำคัญ

การสร้างควมไว้วางใจ (Trustworthiness) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ การตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล (Member Check) และการสะท้อนคิดของผู้วิจัย (Reflexivity) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3.5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ผ่าน Google Forms เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 175 คน แบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับการตอบกลับจะถูกดาวน์โหลดและจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลเพื่อตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้อง และความสอดคล้องของข้อมูล ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ โดยดำเนินการดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงแนวคิดด้านการสำรวจความต้องการจำเป็น การประกันคุณภาพการศึกษาเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ โดยจัดกลุ่มข้อมูลตามเนื้อหา ตัวแปร และประเด็นหลัก ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและผลการสนทนากลุ่ม ใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบ ตามกรอบประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา ข้อมูลที่ได้ถูกวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสรุปแนวโน้มและความสัมพันธ์เชิงแนวคิด นำไปสู่การสรุปข้อค้นพบพร้อมข้อเสนอในการพัฒนาหลักสูตร

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.6.2.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์การแปลผลของระดับค่าเฉลี่ย มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
4.50-5.00	ระดับความเห็น/ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	ระดับความเห็น/ความต้องการอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	ระดับความเห็น/ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	ระดับความเห็น/ความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	ระดับความเห็น/ความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.2.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรและยืนยันโครงสร้างของปัจจัย โดยใช้วิธีการสกัดองค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis (PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบ Varimax

3.6.2.3 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและกำจัดข้อผิดพลาดหรือค่าที่หายไป (Data Cleaning)
- 2) คำนวณสถิติ เพื่ออธิบายลักษณะและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ
- 3) นำผลสถิติมาสรุปเป็นตารางประกอบการนำเสนอ

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วจะสังเคราะห์เพื่อสรุปแนวโน้มและข้อค้นพบ เพื่อใช้เป็นฐานในการเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

3.7 การจัดการด้านจริยธรรมการวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ได้ผ่านการรับรองการประเมินจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร หมายเลขหนังสือรับรอง IRB-COA-008-2025 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างโปร่งใสและมีจริยธรรม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

- 4.1.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.1.2 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ
- 4.1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ตอนที่ 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- 4.2.1 กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต
- 4.2.2 กลุ่มอาจารย์
- 4.2.3 กลุ่มศิษย์เก่า
- 4.2.4 กลุ่มศิษย์ปัจจุบัน
- 4.2.5 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย
- 4.2.6 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 175 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.1) กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 94.9) ในโรงเรียนรัฐบาล (ร้อยละ 94.3) และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 42.9) ตามด้วยจังหวัดนนทบุรี (ร้อยละ 20.6) และจังหวัดปทุมธานี (ร้อยละ 30) แผนการเรียนที่พบมากที่สุดคือ วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (ร้อยละ 37.7) และศิลป์-คำนวณ (ร้อยละ 26.3) โดยส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.01-3.50 (ร้อยละ 37.1) และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 27.4) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สรุปลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=175)

ลักษณะส่วนบุคคล	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	หญิง	107	61.1
	ชาย	68	38.9
2. ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 6	166	94.9
	ปวช. ปีที่ 3	9	5.1
3. ประเภทสถาบัน	โรงเรียนรัฐบาล	165	94.3
	โรงเรียนเอกชน	10	5.7
4. จังหวัด	กรุงเทพมหานคร	75	42.9
	นนทบุรี	36	20.6
	ปทุมธานี	30	17.1
	อื่น ๆ	34	19.4
5. แผนการเรียน	วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	66	37.7
	ศิลป์-คำนวณ	46	26.3
	ศิลป์-ภาษา	24	13.7
	เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์	19	10.9
	อื่น ๆ	20	11.4
6. ผลการเรียนเฉลี่ย	3.51 - 4.00	63	36.0
	3.01 - 3.50	65	37.1
	2.51 - 3.00	38	21.7
	ต่ำกว่า 2.50	9	5.1
7. รายได้ครอบครัว	มากกว่า 30,000 บาท	48	27.4
	20,001 - 30,000 บาท	42	24.0
	15,001 - 20,000 บาท	42	24.0
	5,001 - 15,000 บาท	34	19.4
	น้อยกว่า 5,000 บาท	9	5.1
8. ที่พักอาศัย	บ้าน/คอนโดตนเอง	148	84.6
	หอพัก	13	7.4
	บ้านพักข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	9	5.1
	อื่น ๆ	5	2.9

จากข้อมูลในตารางที่ 4.1 สามารถแปลผลได้ว่า กลุ่มเป้าหมายหลักของหลักสูตรนี้คือนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีผลการเรียนในระดับดีถึงดีมาก และมาจากครอบครัวที่มีรายได้หลากหลายระดับ การที่นักเรียนจากแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และศิลป์-คำนวณให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรของวิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีสามารถดึงดูดผู้เรียนที่มีพื้นฐานทั้งด้านตรรกะและการคำนวณ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูลนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ในการสื่อสารการตลาดให้มีความแม่นยำยิ่งขึ้น

4.1.2 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ก่อนดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลมีความเหมาะสม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือและถูกต้องตามหลักวิชาการ สรุปผลได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สรุปผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นและเกณฑ์การแปลผล

ข้อตกลงเบื้องต้น	ผลการทดสอบ	แนวคิดและเกณฑ์การพิจารณา	การแปลผลและสรุป
1. ระดับการวัด	Interval Scale	แนวคิด: การวิเคราะห์ EFA ต้องการตัวแปรที่มีระดับการวัดแบบช่วง (Interval) ขึ้นไป เพื่อให้สามารถคำนวณค่าสหสัมพันธ์ได้	ผ่าน – ข้อมูลจากการวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ ถือเป็น Interval Scale ตามหลักปฏิบัติ
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	n = 175	แนวคิดของ Hair et al. (2010): ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีอย่างน้อย 5-10 เท่าของจำนวนตัวแปร (ในที่นี้คือ 21 ตัวแปร)	ผ่าน - ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 175 คน (คิดเป็น 8.3 เท่า) ถือว่าเพียงพอต่อการวิเคราะห์
3. ข้อมูลสุดโต่ง (Outliers)	ตรวจสอบแล้ว ไม่พบค่าผิดปกติ	แนวคิด: ข้อมูลสุดโต่งสามารถบิดเบือนค่าสหสัมพันธ์และผลการสกัดองค์ประกอบได้	ผ่าน - ข้อมูลมีการกระจายตัวอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
4. ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง	ตรวจสอบผ่าน Scatter Plot	แนวคิด: EFA ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ซึ่งสันนิษฐานว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเชิงเส้นตรง	ผ่าน - ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงต่อกัน

ตารางที่ 4.2 สรุปผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นและเกณฑ์การแปลผล (ต่อ)

ข้อตกลงเบื้องต้น	ผลการทดสอบ	แนวคิดและเกณฑ์การพิจารณา	การแปลผลและสรุป
5. ภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)	ค่า VIF < 10, Tolerance > 0.1	แนวคิด: หากตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเองสูงเกินไป จะทำให้การแยกแยะอิทธิพลของแต่ละตัวแปรทำได้ยาก	ผ่าน - ไม่พบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุในข้อมูล
6. ความเหมาะสมของข้อมูล (Data Adequacy)	- KMO = 0.937 - Bartlett's Test: $\chi^2 = 4548.937$, $p < .001$	- Kaiser-Meyer-Olkin (KMO): พัฒนาโดย Kaiser (1974) ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลในการทำ Factor Analysis เกณฑ์: > 0.9 = Marvelous, > 0.8 = Meritorious, > 0.7 = Middling - Bartlett's Test: ทดสอบว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ ถ้ามีนัยสำคัญ ($p < .05$) แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอ	ผ่าน - ค่า KMO = 0.937 อยู่ในระดับ "อยู่ในระดับสูงมาก (Marvelous)" และ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) สรุปได้ว่า ข้อมูลชุดนี้เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ
7. การแจกแจงปกติ (Normality)	Mardia's Test of Multivariate Normality ($p < .001$)	แนวคิด: การแจกแจงปกติเป็นข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติหลายชนิด แต่ EFA มีความทนทาน (Robust) ต่อการละเมิดข้อตกลงนี้	ไม่ผ่าน - แต่ยอมรับได้เนื่องจาก EFA มีความทนทานต่อการละเมิดข้อตกลงนี้ และขนาดกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างใหญ่

จากข้อมูลในตารางที่ 4.2 สามารถสรุปการแปลผลข้อตกลงเบื้องต้น โดยผลการทดสอบชี้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่า Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ที่มีค่าสูงถึง 0.937 และผล Bartlett's Test of Sphericity ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่หนักแน่นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ร่วมกันในระดับที่สูงมากและเหมาะสมที่จะนำไปสกัดหาองค์ประกอบร่วม (Common Factors) ต่อไป

4.1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทั้ง 21 ข้อ เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพิจารณาตัดตัวแปร (Variable Removal)

ในการวิเคราะห์รอบแรก ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่า Communalities (h^2) ซึ่งเป็นค่าที่บ่งชี้ว่า องค์ประกอบร่วมที่สกัดได้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรนั้น ๆ ได้มากน้อยเพียงใด ตามแนวคิดของ Hair et al. (2010) ตัวแปรที่ควรเก็บไว้ในวิเคราะห์ควรมีค่า Community ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป จากการตรวจสอบ พบว่าตัวแปร "ด้านอาจารย์ผู้สอน (9. อาจารย์ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ)" มีค่า Community ต่ำที่สุดและต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงถูกตัดออกจากการวิเคราะห์ในรอบถัดไป การที่ตัวแปรนี้มีค่า Community ต่ำ อาจแปลความได้ว่า ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในมุมมองของผู้เรียนนั้น อาจเป็นแนวคิดที่มีลักษณะเฉพาะตัวสูงและไม่ได้มีความสัมพันธ์ร่วมกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ในการตัดสินใจมากนัก

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ซ้ำและสกัดองค์ประกอบ

หลังจากตัดตัวแปรดังกล่าวออก จึงทำการวิเคราะห์ซ้ำด้วยตัวแปรที่เหลือ 20 ข้อ ผลการวิเคราะห์สามารถสกัดองค์ประกอบได้ 4 องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1 ตามเกณฑ์ของ Kaiser (1960) และสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ทั้งหมด 63.856% ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดีมาก ตามแนวคิดของ Hair et al. (2010) ที่ระบุว่าค่าความแปรปรวนสะสมที่อธิบายได้ตั้งแต่ 60% ขึ้นไปถือว่ายอมรับได้ในทางสังคมศาสตร์

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings)

ตัวแปร	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	องค์ประกอบที่ 4
องค์ประกอบที่ 1: ภาพลักษณ์และชื่อเสียง (Image and Reputation)				
1. ภาพลักษณ์และชื่อเสียงจากการจัดอันดับฯ	0.825			
4. ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของศิษย์ปัจจุบัน	0.785			
2. ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของคณาจารย์	0.782			
3. ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของศิษย์เก่า	0.782			
11. อาจารย์มีความสามารถในการปรับตัวฯ	0.755			
10. อาจารย์มีความรู้ที่ทันสมัย	0.753			

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	องค์ประกอบที่ 4
องค์ประกอบที่ 2: หลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction)				
7. เน้นความเชี่ยวชาญทั้งวิชาการและวิชาชีพ		0.742		
8. หลักสูตรตรงตามความต้องการของผู้เรียน		0.672		
5. หลักสูตรตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน		0.612		
6. ความนิยมของวิชาเอก		0.608		
องค์ประกอบที่ 3: กายภาพและค่าธรรมเนียม (Physical and Fees)				
14. อาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ทันสมัย			0.921	
17. บรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้			0.895	
18. บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก			0.891	
15. อุปกรณ์การเรียนการสอนทันสมัย			0.809	
21.ทุนการศึกษาหรือสิทธิประโยชน์			0.747	
16. ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเดินทางสะดวก			0.641	
องค์ประกอบที่ 4: กิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์ (Activities and Public Relations)				
13.7 กิจกรรมแนะแนว				0.865
13.8 กิจกรรมเปิดบ้าน (Open House)				0.847
13.6 กิจกรรมการประกวด				0.828
12. สื่อประชาสัมพันธ์มีข้อมูลครบถ้วน				0.655
ค่าไอเกน (Eigenvalue)	9.071	1.624	1.258	1.058
% ของความแปรปรวน (Variance)	32.223	9.380	8.877	7.954
% ความแปรปรวนสะสม (Cumulative)	32.223	41.603	50.480	63.856

(หมายเหตุ: แสดงเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มากกว่า 0.50 เพื่อความชัดเจนในการแปลผล)

การจัดกลุ่มตัวแปรเข้าสู่องค์ประกอบต่าง ๆ อาศัยการพิจารณา ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ซึ่งบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบนั้น ๆ ตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2010) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ยอมรับได้ควรมีค่าตั้งแต่ ± 0.50 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความสำคัญในทางปฏิบัติ (Practically Significant)

องค์ประกอบที่ 1 ภาพลักษณ์และชื่อเสียง (Image and Reputation) องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดถึง 32.223% ซึ่งสะท้อนว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการรับรู้ของนักเรียน การที่ตัวแปรด้านภาพลักษณ์จากทุกมิติ (การจัดอันดับ ศิษย์ปัจจุบัน คณาจารย์ ศิษย์เก่า) และตัวแปรด้านความทันสมัยของอาจารย์มารวมกันในกลุ่มนี้ เป็นการยืนยันแนวคิดของ Chapleo (2010) และ JISC (n.d.) ที่ว่า "แบรนด์มหาวิทยาลัย" เป็นภาพรวมที่เกิดจากการบูรณาการของทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะ "คุณภาพของคน" ที่เป็นตัวแทนของสถาบัน

องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction) องค์ประกอบนี้ประกอบด้วย ตัวแปรที่เป็นแก่นของการศึกษาโดยตรง ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับงานของ Le (2020) ที่ชี้ว่าคุณลักษณะของหลักสูตร เช่น การตอบโจทย์ตลาดแรงงานและความต้องการของผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 กายภาพและค่าธรรมเนียม (Physical and Fees) การรวมตัวของปัจจัยด้านกายภาพและปัจจัยด้านทุนการศึกษาในองค์ประกอบเดียวกันเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจ อาจแปลความได้ว่านักเรียนมีการพิจารณาเชิงเปรียบเทียบระหว่าง "สิ่งที่จับต้องได้" (Tangible Aspects) ที่มหาวิทยาลัยมอบให้ เช่น อาคาร อุปกรณ์ บรรยากาศ (สอดคล้องกับ Burns, 2006) กับ "ความคุ้มค่าทางการเงิน" ซึ่งเป็นการตัดสินใจเชิงเหตุผลที่ซับซ้อน

องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์ (Activities and Public Relations) องค์ประกอบนี้สะท้อนถึงความสำคัญของการตลาดเชิงประสบการณ์ (Experiential Marketing) การที่กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีปฏิสัมพันธ์โดยตรง (แนะแนว เปิดบ้าน ประมวล) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการสร้างการรับรู้และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากกว่าการสื่อสารทางเดียว

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้บัณฑิต 2) อาจารย์ 3) ศิษย์เก่า 4) ศิษย์ปัจจุบัน 5) ลูกค้าเป้าหมาย และ 6) ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยรายงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

1) ด้านปัญหาภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ปัญหาและจุดอ่อนของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน คือ การขาดความเชี่ยวชาญและความพร้อมในการทำงาน ทำให้สถานประกอบการต้องใช้เวลาในการฝึกฝนเพิ่มเติม โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1) ด้านทักษะการปฏิบัติงาน บัณฑิตมีความสามารถในการใช้เครื่องมือในระดับเบื้องต้น แต่ยังไม่สามารถสร้างผลงานที่ซับซ้อนและมีคุณภาพได้ การลำดับภาพ การใช้เทคนิคการตัดต่อ และความรู้ด้านกราฟิก ขาดทักษะการสื่อสาร เช่น การเขียนและการเล่าเรื่อง (Storytelling) ทักษะด้านการตลาดดิจิทัล โดยเฉพาะความสามารถในเชิงกลยุทธ์ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การลงโฆษณา รวมไปถึงความสามารถและความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีใหม่อย่าง AI ในการสร้างสรรค์ผลงาน

1.2) ด้านกระบวนการคิดและองค์ความรู้ บัณฑิตมีความรู้ในระดับพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการของวิชาชีพและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เช่น ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้งานที่ซับซ้อน ต้องการการพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ประเด็นร่วมไปกับการใช้เทคโนโลยี โดยบัณฑิตยังขาดการตรวจสอบที่เหมาะสมในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

1.3) ด้านทักษะทางสังคมและอารมณ์ บัณฑิตขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงศักยภาพของตนเอง โดยประเมินความสามารถของตนเองต่ำเกินไป ทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ส่งผลต่อการระดมสมองในการทำงานเป็นกลุ่ม

1.4) ด้านทัศนคติและคุณลักษณะในการทำงาน คุณภาพของผลงานโดยรวมไม่โดดเด่นเท่าที่สถานประกอบการคาดหวัง มีทัศนคติแบบอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) ไม่กล้าเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ รวมทั้งมีความกังวลเรื่องภาวะหมดไฟ (Burnout) ขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานและลำดับความรับผิดชอบ

2) ด้านกระบวนการออกแบบหลักสูตร

2.1) การบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

จากข้อมูลของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า การวางแผนพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างจริงจัง แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการคิดและนวัตกรรม ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและธุรกิจและทักษะด้านสังคมและการปรับตัว

2.1.1) ทักษะการคิดและนวัตกรรม เป็นทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตเน้นมากที่สุด โดยหลักสูตรต้องสามารถผลิต "ครีเอเตอร์ตัวจริง" ที่สามารถสร้างสรรค์เนื้อหาที่ "แปลกใหม่และน่าสนใจ" และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการสร้างผลงาน ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา บัณฑิตต้องสามารถคิดเชิงกลยุทธ์ ตีความและย่อยข้อมูลที่ซับซ้อน พร้อมใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2) ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและธุรกิจ บัณฑิตต้องสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมี ภายใตจริยธรรมทางวิชาชีพ ทักษะความเป็นผู้ประกอบการบัณฑิตต้องมีความรู้ด้านการตลาด ธุรกิจและการเงิน เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ตอบโจทย์ตลาดและสร้างรายได้ได้จริง

2.1.3) ทักษะด้านสังคมและการปรับตัว ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและการปรับตัวเป็นคุณสมบัติที่ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญมากที่สุด รวมไปถึงความให้ร่วมมือ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การเล่าเรื่อง (Storytelling) เนื่องจากต้องพร้อมรับมือกับโลกของสื่อและแพลตฟอร์มที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการ คือ ที่มีความรู้กว้างในหลากหลายด้าน เช่น การสร้างเนื้อหา การผลิตผลงานและการตลาด โดยในขณะเดียวกันต้องมีความชำนาญเฉพาะทาง (Specialist) อย่างน้อยหนึ่งด้านที่โดดเด่น เป็นผู้นำด้านคอนเทนต์ (Content Leader) ไม่ใช่เป็นเพียงสื่อสารมวลชนทั่วไป แต่ต้องมีความสามารถในการคิด ประเด็น วิเคราะห์แนวโน้ม (Trends) พร้อมสร้างสรรค์ผลงานเชิงลึกได้ นอกจากนี้ต้องมีความพร้อมใช้งาน (Work-Ready) ผ่านประสบการณ์ทำงานจริงมีทักษะการปฏิบัติที่เชี่ยวชาญ สามารถทำงานได้ทันที มีทัศนคติที่ดีและมีความยืดหยุ่นสูง

2.3) โครงสร้างหลักสูตรและการวัดผล

กระบวนการออกแบบหลักสูตรและการวัดผล ตามข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิต พบว่า การออกแบบรายวิชาควรมีลักษณะของความเชื่อมโยงและการบูรณาการอย่างเป็นระบบ โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การบูรณาการข้ามศาสตร์ คือ การเชื่อมโยงการสร้างเนื้อหา การผลิตผลงาน การตลาด และความเป็นผู้ประกอบการเข้าด้วยกัน การเรียนรู้แบบไต่ระดับ ออกแบบเนื้อหาในหลักสูตรให้มีความยากเพิ่มขึ้นตามลำดับในแต่ละชั้นปี การวัดผลที่เน้นการปฏิบัติและผลงานจริง มีการประเมินที่หลากหลายและยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเน้นการสร้างแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) และการใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based) การประเมินผ่านการพูดคุยและสัมภาษณ์ และการประเมินโดยคนนอกหรือผู้เชี่ยวชาญในวงการ เพื่อให้ได้มุมมองที่เป็นกลาง

2.4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และประสบการณ์

ปัจจัยสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพของหลักสูตรและลดช่องว่างระหว่างมหาวิทยาลัยกับโลกการทำงาน ผู้ใช้บัณฑิตเสนอว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การมีความร่วมมือกับสถาน เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรในมหาวิทยาลัยอาจไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การเชิญผู้เชี่ยวชาญในวงการวิชาชีพเข้ามาร่วมสอนหรือให้คำแนะนำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยต้องสนับสนุนการเข้าถึงเครื่องมือ ซอฟต์แวร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ใช้ในอุตสาหกรรมจริง เช่น โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์และเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล รวมไปถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อ

เสริมสร้างทักษะพร้อมไปกับการลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ช่วยให้นักศึกษาได้ทดลองทำจริง ทั้งยังเป็นประตูสู่การจ้างงานที่สำคัญ

3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.1) ความจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ

ข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิต พบว่า รายวิชาในหลักสูตรจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการฝึกปฏิบัติ โดยมีเหตุผลสนับสนุนหลัก 2 ประการ คือ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานยุคใหม่ได้แก่ การผลิตสื่อทั้งแบบวิดีโอและกราฟิก การตลาดดิจิทัล ไปจนถึงการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การเขียนโปรแกรม (Prompt) ซึ่งทักษะเหล่านี้ไม่สามารถเกิดขึ้นผ่านการเรียนรู้ภาคทฤษฎี

ผู้ใช้อบัณฑิตให้ข้อมูลว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหลักสูตรที่ให้ทดลองทำจริงและการใช้โครงงานเป็นฐาน โดยทำให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการทำงานจริงได้ดี ทั้งยังช่วยสร้างบัณฑิตที่พร้อมประยุกต์ใช้ความรู้ได้ทันที

3.2) แนวทางการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของนักศึกษา

ผู้ใช้อบัณฑิตเสนอแนวทางการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและปลอดภัย ให้นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นและนำเสนอความคิดได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการจำลองวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรสมัยใหม่และยังช่วยแก้ปัญหาการไม่กล้าแสดงออกของบัณฑิตได้ นอกจากนี้ การออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนควรมีสัดส่วนของงานเดี่ยว ร้อยละ 70 และงานกลุ่ม ร้อยละ 30 เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ตัดสินใจและค้นพบศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ผ่านงานเดี่ยว ในขณะเดียวกันก็ได้ฝึกฝนทักษะการรับฟังและทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านงานกลุ่ม

3.3) การปลูกฝังด้าน Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านผู้ใช้อบัณฑิต พบว่า ทั้งการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) จำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจผู้รับสารหรือการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ช่วยให้ผู้บัณฑิตสามารถย่อยข้อมูลที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) เป็นทักษะที่สำคัญในยุคดิจิทัล เนื่องจากต้องใช้ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อผลิตสื่อที่น่าเชื่อถือ ส่งผลต่อกระบวนการการคิดเชิงกลยุทธ์

ขณะที่การปลูกฝังแนวคิดด้านนวัตกรรม (Innovation) ช่วยส่งเสริมการสร้างสรรคความแปลกใหม่และน่าสนใจ พร้อมไปกับการปรับตัวเรียนรู้เครื่องมือใหม่ ๆ เพื่อให้โดดเด่นเหนือคู่แข่ง และแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นความรู้ที่สนับสนุนให้ผู้บัณฑิตมีความเข้าใจในมุมมองธุรกิจและสามารถสร้างผู้ประกอบการสื่อยุคใหม่และเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างบัณฑิตที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน

4) ด้านกระบวนการประเมินผล

4.1) ประเด็นที่ต้องทบทวนในหลักสูตร

ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญใน 3 ประเด็น ได้แก่ ความทันสมัยของเนื้อหาและสอดคล้องกับโลกการทำงานจริง การประเมินผลลัพธ์ด้านทักษะของบัณฑิตและโครงสร้างและความยืดหยุ่นของหลักสูตร ดังนี้

ความทันสมัยของเนื้อหาและสอดคล้องกับโลกการทำงานจริง เช่น ความรู้เกี่ยวกับการตลาด ยุค 6.0 และกรณีศึกษาในปัจจุบัน การบูรณาการเทคโนโลยีใหม่ โดยหลักสูตรควรผนวกการสอนเรื่องเทคโนโลยีล่าสุด เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การวิเคราะห์ข้อมูล รวมไปถึงการปลูกฝังจริยธรรมในการใช้งานเทคโนโลยี นอกจากนี้ หลักสูตรควรให้ความสำคัญความลึกซึ้งของเนื้อหาวิชา โดยต้องเพียงพอที่จะสร้างความเชี่ยวชาญ ไม่ใช่การสอนระดับพื้นฐาน พร้อมรักษาสมดุลระหว่างความรู้พื้นฐานและเครื่องมือ เช่น ทักษะพื้นฐานที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการเขียน การเล่าเรื่องและจรรยาบรรณวิชาชีพก่อนการใช้เครื่องมือมาสนับสนุน

การประเมินผลลัพธ์ด้านทักษะของบัณฑิต ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติอย่างเพียงพอ บัณฑิตยังขาดทักษะใดเมื่อเทียบกับความต้องการของตลาด เช่น การคิดเชิงกลยุทธ์ การตลาดดิจิทัล ควรมีการพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การส่งเสริมความมั่นใจ การแสดงออก ความยืดหยุ่น และทักษะการสื่อสารในภาวะวิกฤต

โครงสร้างและความยืดหยุ่นของหลักสูตร ให้ความสำคัญกับรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยประเมินจากการผลิตบัณฑิตได้ตรงตามคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการต้องการ มีการออกแบบรายวิชาที่ร้อยเรียงเนื้อหาในแต่ละชั้นปีอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างพอดี ที่ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรที่มีความรวดเร็วและยืดหยุ่นทันการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก

4.2) วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการทบทวนและปรับปรุงการเรียนการสอน

ผู้ใช้บัณฑิตได้เสนอวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้ 3 แนวทางหลัก ประกอบด้วย การสร้างกลไกความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม การประเมินผลภายในและการติดตามผล รวมถึงการวิเคราะห์แนวโน้มตลาดและเทคโนโลยี ดังนี้

4.2.1) การสร้างกลไกความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม โดยการรับฟังข้อมูลโดยตรง ทั้งจากสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตและ เก็บข้อมูลจากสถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกงานอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้คนนอก หรือผู้เชี่ยวชาญ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ร่วมสอนบรรยายพิเศษ หรือเป็นผู้ประเมินผลงานโครงการของนักศึกษา รวมไปถึงจัดทำโครงการร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้ทำงานจริงและคณาจารย์ได้รับข้อมูลป้อนกลับโดยตรง

4.2.2) การประเมินผลภายในและการติดตามผล อาจารย์ผู้สอนควรให้โจทย์และสังเกตทักษะของนักศึกษาจากการปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน เพื่อประเมินผลลัพธ์และหาแนวทางปรับปรุง มีการติดตามผลการทำงานของบัณฑิต โดยวิเคราะห์ผลงานและความสำเร็จของบัณฑิต เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนานักศึกษารุ่นต่อไป

4.2.3) การเฝ้าสังเกต ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสื่อและพฤติกรรมผู้บริโภคบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับเนื้อหาการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4.2.2 กลุ่มอาจารย์

1) ด้านปัญหาภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านผู้สอนยังไม่มีปรับตัวให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป และ 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนี้

1.1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน แม้จะมีผู้เรียนที่สนใจและตั้งใจเรียนรู้ในงานด้านสื่อสารมวลชนอย่างจริงจัง แต่ก็มีผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่เรียนทางด้านสื่อสารมวลชน โดยไม่รู้ว่าตัวเองสนใจหรือถนัดทางด้านนี้จริงหรือไม่ บางส่วนมาเรียนเพราะคิดว่าการเรียนด้านนี้ไม่ยากเกินไป สามารถทำให้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีวุฒิการศึกษาได้ นอกจากนี้อาจทำให้มีชื่อเสียงในวงการสื่อสารมวลชน วงการนักแสดงหรือการได้เป็นศิลปิน

นอกจากนี้ระบบการคัดเลือกนักศึกษา ปัจจุบันไม่ได้มีขั้นตอนการคัดกรองที่ดี ทำให้ผู้เข้ามาเรียนไม่มีคุณภาพเพียงพอ และไม่เข้าใจแก่นแท้ของสิ่งที่ป็นสาระสำคัญของการเรียนหรือการทำงานด้านสื่อสารมวลชน กล่าวคือ จะต้องมีความรอบรู้ในเชิงเนื้อหา รู้ถึงวิธีการเข้าถึงข้อมูล สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่ป็นข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และสามารถแปลงและนำเสนอเนื้อหาเหล่านั้นให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายได้ ในขณะที่ความเป็นจริง ภาพรวมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาด้านนี้ส่วนใหญ่มีความสามารถในการผลิตสื่อ (Production) แต่ภูมิรู้ในด้านการหาประเด็นหรือการสรรค์สร้างเนื้อหาไม่ได้เข้มแข็งมากพอ ทั้งยังไม่สามารถบูรณาการทักษะการผลิตกับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการสถานการณ์จริงได้อย่างเต็มที่ และยังขาดทักษะด้านอารมณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Soft Skills) ทั้งในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ความสามารถในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ และการแก้ปัญหาเชิงซับซ้อน

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจสภาพและความพร้อมของนักศึกษา โดยจำเป็นต้องมีการเรียนปรับพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ การเรียนวิชาพื้นฐานเกี่ยวกับงานด้านสื่อสารมวลชน เพราะนอกจากจะช่วยสร้างความเข้าใจในเบื้องต้นเกี่ยวกับภาพรวมของนักศึกษา ด้านสื่อสารมวลชนได้มากขึ้น รวมถึงวิชาพื้นฐานในศาสตร์อื่น ๆ ที่นักสื่อสารมวลชนควรมีความรู้ด้วย

1.2) ด้านผู้สอนยังไม่มีปรับตัวให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานในยุคสมัยที่ตนเองศึกษาหรือทำงานในวิชาชีพ โดยความรู้ด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลมีความล้าหลังเมื่อเทียบกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ขาดความชำนาญในเครื่องมือดิจิทัลใหม่ ๆ เช่น AI, Data Visualization, UX/UI, Interactive Media, Streaming Tools ขาดโอกาสในการได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้นักศึกษาได้รับเนื้อหาความรู้ และทักษะที่ไม่พร้อม

ใช้งานจริง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างทักษะเชิงสร้างสรรค์กับเชิงเทคนิคอย่างมาก นอกจากนี้หากอาจารย์ผู้สอนยังคงสอนภายใต้ภูมิทัศน์สื่อยุคเก่าที่เน้นช่องทางการสื่อสารซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นการสื่อสารทางเดียว และผูกขาดการเป็นผู้ส่งสารของนักสื่อสารมวลชนในทุกตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ ผู้ควบคุมการผลิต ผู้กำกับ ฯลฯ จะต้องเป็นผู้ที่เรียนทางด้านนิเทศศาสตร์หรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ย่อมจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและบัณฑิตได้

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาเสริมทักษะให้กับผู้สอน ทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญของแพลตฟอร์มแต่ละสื่อ เช่น TiKTok ต้องถ่ายแนวตั้งหรือแม้กระทั่งการที่เนื้อหาในโลกของสื่อมีเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าไม่รู้จักการโปรโมทให้กลุ่มผู้รับสารเป้าหมายรู้จักช่องทางสื่อสารที่พัฒนาขึ้น ก็จะทำให้กลุ่มเป้าหมายก็ไม่รู้จัก ผู้สอนจึงต้องมีความรู้ในเรื่อง Digital Marketing มากขึ้น เพื่อรู้วิธีการดึงกลุ่มเป้าหมายให้เข้ามารับชม นอกจากนี้ยังจะต้องรู้เรื่องเครื่องมือในการช่วยพัฒนาเนื้อหา เช่น AI, Machine Learning, Big Data & Data Analytical ฯลฯ หรือการเปิดโอกาสให้มีการใช้อาจารย์พิเศษ และวิทยากรให้มากขึ้น ซึ่งต้องปรับปรุงระเบียบค่าตอบแทนให้เหมาะสมด้วย

1.3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

ทุกวันนี้อุตสาหกรรมสื่อแบบดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคของแพลตฟอร์มสื่อ ส่งผลให้องค์กรสื่อแบบดั้งเดิมมีรายได้ลดลง จนเกิดการ Lay off พนักงานเป็นระยะ ดังนั้นถ้าการที่อุตสาหกรรมสื่อแบบดั้งเดิมมีรายได้ลดลง หลักสูตรจึงควรที่จะพัฒนาให้บัณฑิตหนึ่งคน ทำงานได้หลายอย่างมากขึ้น (Multi-tasking) เพื่อให้เวลาเข้าไปทำงานในองค์กรสื่อแบบดั้งเดิมก็จะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และการที่โลกของสื่อในยุคแพลตฟอร์ม ที่ใคร ๆ ก็เป็นผู้ส่งสารได้ จึงควรให้ความสำคัญและพัฒนาบัณฑิตให้เป็น Content Creator ที่มีความสามารถในการเล่าเรื่องข้ามสื่อ ควบคู่กับการสร้าง DNA ของนักสื่อสารมวลชนหรือ Mass Communicator ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพตามแนวคิดและหลักการของศาสตร์ทางด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน และจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือดิจิทัล (AI) นอกจากนี้ควรปรับหลักสูตรให้เน้น Competency-based บูรณาการการเรียนรู้ทฤษฎี-ปฏิบัติ เพิ่มการเรียนรู้เชิงโครงการและการประเมินสมรรถนะให้มากขึ้น

2) ด้านกระบวนการออกแบบหลักสูตร

2.1) การบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การวางแผนพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับ 21st Century Skills โดยทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนควรมี ประกอบด้วย

2.1.1) การเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากการจ้างงานในยุคปัจจุบัน มีองค์กรที่จ้างงานตลอดชีวิตเริ่มน้อยลง ดังนั้นแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้เวลาถูกเลิกจ้างหรือตกงาน บัณฑิตสามารถนำทักษะการเป็นผู้ประกอบการไปใช้ในการเลี้ยงชีพได้

2.1.2) การแก้ปัญหา ปัญหาในการทำงานที่มีการแข่งขันกันสูงขึ้น ปัญหาในการใช้ชีวิตทั้งในระดับครอบครัว หรือสังคม ทำให้ทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเป็นอย่างมาก

2.1.3) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) นับเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นเป็นอย่างมาก ความคิดสร้างสรรค์ช่วยในการคิดงานที่มีความแปลกใหม่ รวมทั้งสร้างโอกาสทางธุรกิจให้เกิดขึ้นได้

2.1.4) ความคิดริเริ่ม มีความสำคัญไม่แพ้ความคิดสร้างสรรค์ ที่จะสร้างโอกาสที่ดีในทั้งในการทำงาน หรือการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้

2.1.5) การสื่อสาร การสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ การที่เด็กในปัจจุบันเกิดในครอบครัวที่มีลูกน้อย มักได้รับการตามใจจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประกอบกับการเติบโตขึ้นมาพร้อมกับการอยู่กับโทรศัพท์มือถือ จึงทำให้เด็กจำนวนไม่น้อยมีปัญหาการสื่อสารในการทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคม ดังนั้นทักษะในการสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการปลูกฝัง นอกจากนี้ควรมีทักษะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่มีคุณค่า

2.1.6) ความตื่นรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม โลกยุคใหม่ บัณฑิตต้องพร้อมที่จะเคลื่อนย้ายตัวเองไปตามที่ต่าง ๆ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นสังคมระดับภูมิภาค สังคมในประเทศหรือในต่างประเทศ

2.1.7) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life & Career Skills) บัณฑิตต้องมีความรับผิดชอบ มีภาวะความเป็นผู้นำ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถทำงานเป็นทีม และปรับตัวได้

2.1.8) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (ICT & Media Literacy) ความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลร่วมกับความคิดสร้างสรรค์ การผลิตเนื้อหาข้ามแพลตฟอร์ม ทักษะด้านความรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) โดยนักศึกษาควรสามารถประเมิน วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.9) การเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning & Innovation Skills) หรือ ทักษะ 4Cs ดังนี้ 1) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity and Innovation) 2) วิเคราะห์ แก้ปัญหาได้ (Critical Thinking and Problem Solving) 3) สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communication) และ 4) ร่วมงานกับคนอื่นได้ (Collaboration)

2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

2.2.1) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี มีดังนี้

2.2.1.1) คิดออก (Creative Thinker) หรือมีสมรรถนะเชิงคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ (Analytical & Creative Thinking) ทั้งทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Design Thinking) และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

2.2.1.2) ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีได้ (Technologically Fluent) หรือ มีสมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical Competency) การผลิตสื่อแบบมัลติมีเดีย ทั้งภาพ เสียง วิดีโอ และ Interactive Content พร้อมเรียนรู้เครื่องมือใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

2.2.1.3) รู้เท่าทันสื่อและมีจริยธรรม (Ethically Grounded) รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยี เข้าใจผลกระทบของสื่อ มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่คัดลอกผลงาน และไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

2.2.1.4) พร้อมทำงาน (Ready-to-work) มีแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ที่สะท้อนทักษะครบทุกด้าน และหลากหลาย สามารถทำงานได้ทันที นอกจากนี้ยังต้องมีความเป็นผู้นำ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ และมีการสื่อสารที่ดี

2.2.1.5) มีความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) สามารถสร้างอาชีพหรือสตาร์ทอัพของตนเองได้

2.2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน มีดังนี้

2.2.2.1) มีทักษะข้ามสื่อและข้ามศาสตร์

2.2.2.2) มีทักษะดิจิทัลและเทคโนโลยีสื่อที่ทันสมัย

2.2.2.4) มีความคิดสร้างสรรค์และจริยธรรม

2.2.2.5) พร้อมทำงานทันที

2.2.2.6) มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.2.2.7) มีแนวคิดแบบผู้ประกอบการหรือมีลักษณะ One Person Business ที่สามารถดำเนินการธุรกิจด้วยตัวเองเพียงคนเดียว ซึ่งผู้ประกอบการจะเป็นทั้งเจ้าของและผู้จัดการในทุก ๆ ด้านของธุรกิจ ตั้งแต่การผลิต การตลาด การขาย ไปจนถึงการบริการลูกค้า

2.2.2.8) บัณฑิตที่เป็น “Creative Media Technologist” หรือนักเทคโนโลยี สื่อเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถทำงานได้ทั้งในสายงาน สื่อสารมวลชน สื่อดิจิทัล การตลาดเชิงสร้างสรรค์ และ อุตสาหกรรมคอนเทนต์ โดยต้องมีความรู้ด้านทฤษฎีและการปฏิบัติจริง ความสามารถในการผลิตสื่อเชิง บูรณาการ และการคิดเชิงกลยุทธ์ ที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานยุคดิจิทัล

2.2.2.9) ควรมีลักษณะตรงกับ DNA ของสาขาวิชา คือ “คิดออก ทำได้ ขายเป็น”

2.3) ความเชื่อมโยงของการออกแบบรายวิชา

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า มีทั้งเห็นด้วยกับการออกแบบรายวิชาให้มีความเชื่อมโยงกัน และไม่จำเป็นต้องออกแบบให้เชื่อมโยงกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1) รายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละชั้นปีควรเชื่อมโยง เกื้อหนุนและส่งเสริมกัน เพื่อให้การเรียนรู้เป็นแบบแยกส่วนหรือเรียนแล้วลืม เรียนแล้วไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการทำงาน เช่น ปี 1 ปูพื้นฐานด้านแนวคิดสร้างสรรค์ ทฤษฎีสื่อสารมวลชนและความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงทักษะดิจิทัลและจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ปี 2-3 การสอนแบบ Project Based ที่ทุกรายวิชานักศึกษาต้องมีผลงานจริง สำหรับเป็นแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) การประกวด และปี 4 บูรณาการความรู้ในลักษณะ Project หรือการออกไปสหกิจศึกษา นอกจากนี้ยังสามารถออกแบบรายวิชาให้สามารถบูรณาการเนื้อหาของแต่ละรายวิชาเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีความหมาย ทั้งยังทำให้นักศึกษาสามารถเห็นภาพว่าจะนำองค์ความรู้ไปใช้ในการทำงานจริงได้

นอกจากนี้อาจเชื่อมโยงกันในลักษณะบันไดทักษะ (Learning Progression) คือ เริ่มจากรายวิชาพื้นฐาน → วิชาแกน → วิชาเฉพาะ → วิชาโครงการ/สหกิจศึกษา รายวิชาควรออกแบบให้ เสริมสร้างสมรรถนะร่วมกัน ไม่แยกเป็นรายวิชาโดดเดี่ยว และควรใช้โครงงานบูรณาการ (Capstone Project) เป็นตัววัดผลรวม

2.3.2) รายวิชาที่เปิดสอน ไม่จำเป็นต้องออกแบบให้เชื่อมโยงกัน แต่ควรเพิ่มความร่วมมือกับสถานประกอบการ และให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการที่คิดสรรแล้วว่าเป็นประโยชน์ต่อการออกไปเก็บเกี่ยวประสบการณ์วิชาชีพ ตั้งแต่ชั้นปี 2 และปี 3 เพื่อให้นักศึกษาได้ค้นหาความถนัด และบ่มเพาะความชำนาญของตัวเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตร มีดังนี้

2.4.1) ลิขสิทธิ์ Software หรือ แพลตฟอร์ม Online Tools ที่จำเป็นสำหรับนักสื่อสารมวลชน เช่น Adobe Suite หรือ AI Tools ต่าง ๆ (Gemini, ChatGPT, Canva)

2.4.2) เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการเรียนภาคปฏิบัติที่พร้อมใช้งานและมีจำนวนที่เหมาะสม เช่น โดรน (Drone) กล้องถ่ายวิดีโอขนาดเล็ก ไมโครโฟนไร้สายสำหรับการถ่ายทำนอกสถานที่

2.4.3) ห้องปฏิบัติการสื่อ (Media Lab) ที่มีเครื่องมือทันสมัย

2.4.4) Wi-Fi ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะภายในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งห้องบันทึกเสียง และสตูดิโอ

2.4.5) เครือข่ายความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งนักศึกษาไปสหกิจศึกษา เชิญบรรยายพิเศษ ร่วมพัฒนาหลักสูตร หรือการขอใช้ห้องและเครื่องมือในการปฏิบัติ

2.4.6) แหล่งข้อมูลออนไลน์/คลังความรู้ดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4.7) ควรมีพื้นที่สำหรับนักศึกษาในการคิดและทำงานกลุ่ม โดยจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ เพราะหากนั่งทำงานในบรรยากาศอึดอัด อาจจะทำให้คิดงานไม่ออก

2.5) ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษากับความจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษายังคงมีความจำเป็นต่อการทำงานในอนาคตโดยการฝึกงานในสถานประกอบการจะช่วยสะท้อนช่องว่าง ข้อด้อยของหลักสูตร ทำให้สามารถปรับปรุงได้ตามข้อมูลย้อนกลับ นอกจากนี้การฝึกสหกิจศึกษา ยังเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนต่อการทำงานจริงในอนาคต ซึ่งมีความจำเป็นในโลกยุคปัจจุบัน เนื่องจากจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนประสบการณ์ทำงานจริงในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียน เปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างการเรียนกับการทำงานจริง ผู้เรียนจะได้เรียนรู้กระบวนการทำงานในองค์กร ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคาดหวังของนายจ้าง ได้พัฒนาสมรรถนะเชิงปฏิบัติที่ตลาดแรงงานต้องการ สามารถปรับแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ให้เหมาะกับตลาดที่ต้องไปสมัครงานจริงเมื่อสำเร็จการศึกษา และสร้างเครือข่ายวิชาชีพ

ทั้งนี้ในกรณีจัดการเรียนการสอนโดยฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากกว่า 1 ครั้ง เช่น ช่วงปิดภาคการศึกษา ภาคฤดูร้อน ปี 2 และสหกิจศึกษาปี 4 เทอม 2 ควรจัดกลุ่มวิชาเพื่อสร้างแนวคิด (Conceptual) ภาพรวมของงานที่จะเป็นประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในแต่ละครั้ง และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพปี 2 ผู้เรียนควรได้รับหน่วยกิต เช่น อาจเป็นรายวิชาการศึกษาเฉพาะทางหรือ วิชาการศึกษาอิสระ ฯลฯ เพราะผู้เรียนของมหาวิทยาลัยฯ ส่วนใหญ่ ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ดังนั้นหากหลักสูตรสามารถเรียนจบได้ภายในเวลา 3 ปีครึ่ง ผู้เรียนก็จะสามารถออกไปหางานทำได้เร็วขึ้น

3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.1) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า เนื่องจากหลักสูตรเดิมเป็นหลักสูตรปริญญาตรีทางปฏิบัติการ ดังนั้นจึงต้องมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยจะต้องเรียนวิชาปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้มากเป็นสิ่งที่ดี โดยผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากการลงมือทำจริง และ Project-based Learning แต่ก็ไม่จำเป็นต้องเน้นฝึกปฏิบัติในทุกรายวิชา กล่าวคือ วิชาทฤษฎีหรือแนวคิด เช่น ทฤษฎีสื่อสารมวลชน รู้เท่าทันสื่อและมีจริยธรรม (Ethically Grounded) สามารถใช้ Case-based Learning หรือ Project-based ร่วมกับปฏิบัติได้ ส่วนวิชาใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี (Technologically Fluent) เช่น Production Editing Graphic UX ก็ให้เน้นปฏิบัติเป็นหลัก ด้านวิชาการบูรณาการ เช่น Final Project ควรเป็นปฏิบัติ 100% เนื่องจากสะท้อนองค์ความรู้แบบข้ามสื่อ ข้ามศาสตร์ และสามารถนำผลงานไปใช้สมัครงานได้จริง ดังนั้นในแต่ละรายวิชาอาจปรับสัดส่วนจำนวนภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้เหมาะสมตามลักษณะของเนื้อหาวิชา

ทั้งนี้จำนวนชั่วโมงในการจัดการเรียนการสอน ไม่ควรมากเกินไป เช่น รายวิชา ปฏิบัติ จำนวน 6 ชั่วโมง หรือรายวิชาที่มีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ อาจมีการแยกจำนวนชั่วโมง เช่น เรียน ทฤษฎี 2 ชั่วโมง ในวันอังคาร และเรียนปฏิบัติ 2 ชั่วโมง ในวันพุธ เป็นต้น

3.2) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมใน หลักสูตรอย่างรับผิดชอบได้ดังนี้

3.2.1) การพูดคุยและทำข้อตกลง หรือ Feedback ต่อการสอนและรายวิชาผ่าน ระบบประเมินสะท้อนความคิด ในประเด็นการเข้าชั้นเรียน การสอบ (กลางภาค/ปลายภาค) สัดส่วน คะแนนในรายวิชา การเลือกสถานที่สำหรับไปทัศนศึกษาออกสถานที่ กำหนดส่งผลงาน โดยมี การสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับการส่งผลงานในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อไม่ให้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันกับรายวิชา อื่น การสร้างแบบประเมินเฉพาะรายวิชาที่ให้นักศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับอาจารย์เพื่อปรับปรุงเนื้อหาหรือใช้ การเชิญตัวแทนผู้เรียนเข้าร่วมประชุมการวางแผนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นตัวแทนของเพื่อน ๆ ร่วมออกแบบโจทย์หรือรูปแบบกิจกรรมร่วมกับผู้สอน

3.2.2) ร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะวิชาปฏิบัติหรือโครงการ เช่น การเลือกหัวข้อที่จะทำรายงาน/โครงการเอง การเลือกวางแผนการทำงานของตนเอง/กลุ่ม

3.2.3) มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหลักสูตร เช่น เข้าร่วมเวทีประชุม Stakeholders หรือ Focus Group จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของหลักสูตร และช่วยให้หลักสูตรตอบสนอง ผู้เรียนได้ตรงจุด

3.3) การปลูกฝังด้าน Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การปลูกฝังด้าน Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะทักษะทั้งสี่ถือเป็น Core Competencies ของบัณฑิตยุคศตวรรษที่ 21 การปลูกฝังควรทำผ่าน 1) Design Thinking โดยใช้เป็น กระบวนการหลักในวิชาโครงการ เพื่อฝึกแก้ปัญหาเชิงผู้ใช้ 2) Critical Thinking โดยใช้สอดแทรกใน การวิเคราะห์สื่อ กรณีศึกษา และการถกเถียงในชั้นเรียน 3) Innovation เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ ทดลองสร้างต้นแบบ และผลงานใหม่ ๆ และ 4) Entrepreneurship โดยมีวิชา/โครงการที่เชื่อมโยงกับ การทำธุรกิจสื่อดิจิทัล และ Startup

นอกจากนี้ Design Thinking และ Critical Thinking ยังเป็นสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้ทำงานสื่อในยุค AI และอยู่ในคุณลักษณะบัณฑิตที่หลักสูตรต้องการผลิต ส่วน Innovation และ Entrepreneurship อาจแทรกในเนื้อหาวิชา เช่น วิชากลุ่มทักษะและเทคโนโลยี

ทั้งนี้การออกแบบการจัดการเรียนสอนควรพิจารณาเป็นรายวิชาไป โดยอาจมี รายวิชาแยกเฉพาะหรืออาจบูรณาการหลายวิชารวมกัน เพื่อให้สามารถมี Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship ได้ครบถ้วน เนื่องจาก Design Thinking และ Critical

Thinking มีความสำคัญต่อนักสื่อสารมวลชนในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้ อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ โดย Design Thinking มุ่งเน้นการทำความเข้าใจความต้องการของ มนุษย์และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบโจทย์ ในขณะที่ Critical Thinking มุ่งเน้นการวิเคราะห์ ข้อมูลอย่างมีเหตุผลและตัดสินใจอย่างชาญฉลาด ในส่วน Innovation และ Entrepreneurship ก็มี ความสำคัญ โดยนวัตกรรมเกี่ยวข้องกับการนำเสนอสิ่งใหม่ ๆ เช่น รูปแบบธุรกิจผลิตภัณฑ์ แนวคิดหรือ บริการ ส่วนการเป็นผู้ประกอบการมุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนความคิดที่ดีให้กลายเป็นโอกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน ทั้งนี้นวัตกรรมคือจุดเริ่มต้นของการเป็นผู้ประกอบการ เพราะเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า

4) ด้านกระบวนการประเมินผล

4.1) การวัดและประเมินผลผู้เรียน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การวัดและประเมินผลผู้เรียน ควรเลือกใช้เกณฑ์ ขีดวัดที่เหมาะสมและสามารถวัดการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา และระดับหลักสูตรของผู้เรียน ได้ เช่น การประเมิน Exit Exam การทดสอบ การประเมินคุณภาพของผลงานด้วย Rubrics นอกจากนี้ ควรมีการประเมินผลแบบผสมผสาน เช่น Project-based เพื่อเน้นวัด ด้านความคิดสร้างสรรค์และ การทำงานเป็นทีม ผลงานสามารถนำไปใช้สมัครงาน ร่วมกับการประเมินตนเอง ประเมินระหว่างสมาชิก ภายในกลุ่ม เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์

ทั้งนี้อาจมีการประเมินผลในลักษณะ 1) การประเมินผลตามสมรรถนะ (Competency-based Assessment) 2) แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) และ Project-based Assessment ที่สะท้อนผลงานจริง 3) Rubrics การวัดผลตามตัวชี้วัดสมรรถนะ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และ 4) การประเมินจากภาคอุตสาหกรรม เมื่อทำโครงการหรือ ฝึกสหกิจศึกษา

4.2) การทบทวนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ควรพิจารณาใน 4 มิติหลัก ได้แก่

4.2.1) ความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร (CLOs/PLOs) โดยการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมการสอนควรตอบโจทย์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4.2.2) ความเหมาะสมของวิธีการสอนและการประเมินผล เช่น ตรวจสอบว่า วิธีการเรียนการสอนที่ใช้เช่น Project-based, Problem-based, Practice-based สอดคล้องกับทักษะที่ ต้องการพัฒนา หรือการประเมินโดยใช้ Peer Review เช่น ให้อาจารย์ท่านอื่นช่วยประเมินผล การทวนสอบ การประเมินอาจารย์ผู้สอนโดยนักศึกษา อาจารย์ประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

ความพึงพอใจและผลสะท้อนกลับจากผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งการติดตาม ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จริง เช่น แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) การประเมินจากสถานประกอบการ โดยอาจ มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานประกอบการตามกลุ่มอาชีพที่สาขาวิชาฯ ต้องการให้ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกมาประกอบอาชีพ เพื่อนำข้อเสนอแนะของสถานประกอบการมาพัฒนา

ปรับปรุงการบริหารจัดการเรียนการสอน และกระบวนการในการประเมินผล เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้มากที่สุด

ทบทวนจากภาวะการปฏิบัติงานทำและอาชีพในสายงานจริงของบัณฑิต แล้วนำมาใช้ปรับปรุงรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา การเปรียบเทียบกับหลักสูตรอื่น ๆ หรือ หลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Benchmarking) เพื่อพัฒนาเนื้อหาหรือวิธีสอนให้ทันสมัยและมาตรฐานอาชีพ

ทั้งนี้อาจมีการตรวจสอบกระบวนการ PDCA ของการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ Plan-Do-Check-Act เพื่อให้สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร และการประเมินตามกรอบ OBE: ใช้ Rubrics สมรรถนะ, การประเมินโครงงาน (Project-based Assessment), แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) และการประเมินภาคสนาม เพื่อให้เห็นสมรรถนะจริง

5) ด้านรายวิชาชีพพื้นฐาน รายวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาชีพเลือก

5.1) รายวิชาชีพพื้นฐาน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า รายวิชาชีพพื้นฐานของทั้ง 4 สาขาวิชา ได้แก่ หลักการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ หลักการสื่อสารทางภาพและเสียง เทคโนโลยีมัลติมีเดีย และครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี รวมทั้งวิชาหลักการและทฤษฎีสื่อสารมวลชน และวิชาการวิจัยสื่อสารมวลชน ยังจำเป็นต้องเรียน เนื่องจากเป็นวิชาพื้นฐาน เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจแต่ละสาขาวิชาได้มากขึ้น ส่วนวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร เทคนิคการนำเสนอในงานสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในงานสื่อสาร และวิชาจริยธรรมและกฎหมายสื่อสารมวลชน สามารถแทรกในเนื้อหาหรืออยู่ในหน่วยเรียนของรายวิชาชีพเฉพาะของแต่ละสาขาวิชาได้ ทั้งนี้อาจต้องพิจารณาคำอธิบายรายวิชาของแต่ละวิชาร่วมด้วย เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และลดจำนวนรายวิชาที่ผู้เรียนอาจมีพื้นฐานมาแล้ว

5.2) รายวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาชีพเลือก

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า หลักสูตรควมมีรายวิชาดังต่อไปนี้

5.2.1) รายวิชาหัวข้อพิเศษ (Special Topics) เป็นรายวิชาเปิดไว้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยสอนในสิ่งที่ เป็น Trend หรือสิ่งที่ เป็น ผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยความทันสมัยของเทคโนโลยี ที่โลกวิชาการตามไม่ทันหรือเป็นหัวข้ออื่น ๆ ที่เป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของบัณฑิต ทั้งยังสามารถเปิดโอกาสการเชิญคนในสายงานมาสอน ร่วม ในรูปแบบ Co-Teaching หรือ Guest Lecturer

5.2.2) Independent Study รายวิชาที่เปิดให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อวิจัย/โครงการ/ การทดลองด้วยตนเอง เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับบัณฑิตในแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

5.2.3) การสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อประสบการณ์ผู้ใช้ (Content Creation for User Experience Design) การสร้างสื่อที่ไม่ใช่แค่การเล่าเรื่องแต่เป็นการออกแบบประสบการณ์การรับรู้

5.2.4) การออกแบบสื่อเพื่อความยั่งยืนและจริยธรรม (Sustainable & Ethical Media Design) ฝึกคิดเชิงจริยธรรม เพื่อสื่อสารอย่างรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นธรรม รวมทั้ง UX/UI

5.2.5) การบริหารจัดการโปรเจกต์และธุรกิจสร้างสรรค์ (Creative Project & Media Business Management) รวมการวางแผนผลิต การคำนวณงบประมาณ การสร้างแผนธุรกิจ หรือ Pitch งาน เพื่อปลูกฝัง Entrepreneurial Mindset ทำให้บัณฑิตมีความพร้อมสู่อาชีพอิสระ หรือ Start-up อาจใช้แนวทางวิชาโครงงานพิเศษ ปรับให้ Advance ขึ้น โดยมีกรณีศึกษาทั้งการประกอบธุรกิจสื่อในรูปแบบธุรกิจแบบดั้งเดิม และธุรกิจแบบแพลตฟอร์ม

5.2.6) นวัตกรรมการสื่อสารหรือนวัตกรรมจัดการจัดการทางการสื่อสาร

5.2.7) การสื่อสารในภาวะวิกฤต

5.2.8) Social Media Analytics เพื่อผลิตบัณฑิตตรงกับตลาดแรงงานยุคใหม่

4.2.3 กลุ่มศิษย์เก่า

1) ด้านปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ทักษะความรู้แบบกว้าง 2) ทักษะทางสังคม และการปรับตัว ดังนี้

1.1) ทักษะความรู้แบบกว้าง

จากมุมมองของศิษย์เก่า พบว่า การเรียนการสอนในหลักสูตร จะเน้นทักษะความรู้แบบกว้าง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบหลากหลายด้าน แต่ไม่ได้มีความรู้แบบเจาะลึก จึงขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะที่สามารถต่อยอดในวิชาชีพได้อย่างโดดเด่น เช่น การมีความรู้พื้นฐานหรือความรู้เบื้องต้นในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมในระดับหนึ่ง แต่ขาดการเจาะลึกในเชิงเทคนิค การประยุกต์ใช้ และการบูรณาการข้ามศาสตร์ เป็นต้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ยิ่งทำให้ไม่สามารถตามทัน ทั้งนี้ หากมองในข้อดี ถือว่าทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในภาพรวมและสามารถทำงานได้หลากหลาย แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อจบการศึกษาไปประกอบอาชีพ จำเป็นต้องศึกษาต่อยอดเพื่อพัฒนาตนเองและเจาะลึกในเรื่องที่ต้องนำมาประยุกต์ใช้กับงานต่อไป

นอกจากนี้ ศิษย์เก่ายังสะท้อนเพิ่มเติมว่า บุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนปัจจุบันแทนที่ได้ง่าย เนื่องจากผู้ที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านนี้โดยตรง แต่มีทักษะความรู้หรือความสามารถเฉพาะทาง เช่น มีทักษะการถ่ายภาพ การตัดต่อ หรือการออกแบบกราฟิก ก็สามารถเข้ามาทำงานในสายงานนี้ได้

1.2) ทักษะทางสังคมและการปรับตัวสู่โลกอาชีพ

นอกจากนี้ศิษย์เก่าได้สะท้อนว่า พบปัญหาข้อจำกัดด้านทักษะทางสังคมและการปรับตัวสู่โลกอาชีพ ทั้งความไม่พร้อมในการทำงานร่วมกับคนต่างวัย (Generation Gap) การขาดทักษะการสื่อสารที่ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่กล้าเป็นผู้เริ่มต้นบทสนทนา ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการสื่อสาร อีกทั้งยังขาดความพร้อมในการรับมือกับความกดดันและความไม่แน่นอนของโลกการทำงานจริง

2) ด้านกระบวนการออกแบบหลักสูตร

2.1) การบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การวางแผนพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับ 21st Century Skills โดยทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนควรมี ประกอบด้วย

2.1.1) ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน และการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อการมองเห็นภาพรวมในเชิงธุรกิจได้อย่างครบถ้วน

2.1.2) การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เมื่อเข้าสู่โลกของการทำงานจริง ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ถือเป็นทักษะที่สำคัญ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นทักษะพื้นฐานที่ควรมี ไม่เช่นนั้นจะลำบาก เมื่อต้องออกไปทำงานจริง

2.1.3) การตลาด เพื่อใช้สำหรับการนำเสนอขายงาน รวมถึงการใช้ความรู้ด้านการตลาดเพื่อนำเสนอตนเอง หรือการสร้างแบรนด์บุคคล (Personal Branding)

2.1.4) การอ่านและเขียน มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเรียนด้านสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันทักษะการอ่านเขียนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะการผลิตคอนเทนต์ออนไลน์ สามารถเผยแพร่ได้ทั่วโลก

2.1.5) ทักษะเชิงดิจิทัลและเทคโนโลยี ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เพื่อใช้ในการวางแผนและวัดผลการสื่อสาร ความรู้เท่าทันเทคโนโลยี (Technology Literacy) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการทำงาน

2.1.6) ความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากนักศึกษาเรียนวิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ยิ่งมีความจำเป็นในสายงาน Content Creator

2.1.7) การคำนวณ โดยเฉพาะการวิเคราะห์ คำนวณตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับสายงาน เช่น การคำนวณผลกำไร การคำนวณ CPV (Cost Per View) ซึ่งหมายถึง ต้นทุนต่อการดู เป็นรูปแบบการกำหนดราคาโฆษณาดิจิทัลที่ผู้ลงโฆษณาจะจ่ายเงินทุกครั้งทีวีโอโฆษณาถูกรับชมตามเกณฑ์ที่กำหนด ข้อมูลเหล่านี้ ใช้เป็นประโยชน์ในการทำงาน

2.1.8) การปรับตัวและการแก้ไขปัญหา เป็นทักษะสำคัญ จำเป็นต่อสภาพแวดล้อมการทำงานจริง เพราะทั้งในการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงขณะที่เรียนและเรียนจบไปประกอบอาชีพ

ต้องพบเจอกับสถานการณ์ความกดดัน ปัญหาและอุปสรรค ดังนั้น หากมีความพร้อมในการรับมือกับปัญหาและมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาจึงเป็นเรื่องที่ดี

2.1.9) ความเป็นผู้นำ เมื่อจบการศึกษา ออกไปทำงาน ยิ่งเติบโตในหน้าที่การงาน ยิ่งต้องมีมาก

2.1.10) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning) ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนมีกระบวนการแสวงหาความรู้และทักษะที่สนใจด้วยตนเอง

2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

2.2.1) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี มีดังนี้

2.2.1.1) บัณฑิตที่เป็น One-man creator คิดสร้างสรรค์คอนเทนต์ ถ่ายทำออกแบบกราฟิกและตัดต่อได้

2.2.1.2) บัณฑิตมีความรู้ด้านธุรกิจและการตลาด ไม่ใช่เพียงแค่สอนว่าทำโฆษณาอย่างไรให้คนชอบ แต่สอนให้สามารถสร้างแอปพลิเคชัน ทำ Business model canvas ได้ และหาเงินเป็น

2.2.1.3) บัณฑิตที่สามารถเป็น Start up ได้

2.2.1.4) บัณฑิตที่รู้ทันเทรนด์ (Trends) และเทคโนโลยี (Technology) มีความรวดเร็ว ว่องไว ทันต่อสถานการณ์

2.2.1.5) บัณฑิตที่มีความมั่นใจในตนเอง กระตือรือร้น และกล้าแสดงออก

2.2.1.6) บัณฑิตที่มีทักษะการพูดสื่อสาร นำเสนองานเพื่อโน้มน้าวใจลูกค้า และเข้าใจงานสื่อสารมวลชนอย่างแท้จริง

2.2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน
ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีดังนี้

2.2.2.1) มีองค์ความรู้ครบทั้งวงจรการผลิตสื่อ

2.2.2.2) มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย (Multi Skills) สามารถทำงานได้หลายหน้าที่ ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ความเก่งในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น เขียนบท ถ่ายทำ ตัดต่อได้ในคนเดียว

2.2.2.3) มีความคิดสร้างสรรค์และออกแบบเนื้อหา (Content) ได้

2.2.2.4) มีทักษะการสื่อสาร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2.2.2.5) มีความรู้รอบ รู้เท่าทัน และมีความสามารถใช้งานเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

2.2.2.6) มีความอดทนและกล้าแสดงออก

2.3) ความเชื่อมโยงของการออกแบบรายวิชา

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ศิษย์เก่าเห็นด้วยกับการออกแบบรายวิชาให้มีความเชื่อมโยงกัน เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง นักศึกษาจะเข้าใจในเนื้อหา รายวิชาได้มากยิ่งขึ้น และทำให้เห็นภาพรวมของหลักสูตรที่ชัดเจน นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดการบูรณาการ ระหว่างรายวิชาร่วมกันได้ ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาและการมอบหมายงานในแต่ละรายวิชา ทั้งนี้ รายวิชาโครงงานพิเศษฯ เป็นรายวิชาที่ควรเชื่อมโยงกับรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำ องค์ความรู้ของรายวิชาตลอดหลักสูตรมาใช้ในการทำโครงงานพิเศษฯ ได้

นอกเหนือจากการออกแบบรายวิชาให้มีความเชื่อมโยงกันแล้ว ศิษย์เก่า ยังเสนอแนะให้มีกิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น การเชิญวิทยากรพิเศษ ซึ่งเป็นคนเด่นคนดังในวิชาชีพ สื่อสารมวลชน มาบรรยายในรายวิชา เพื่อให้นักศึกษาเกิดความสนใจในรายวิชามากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ประสบการณ์ที่ได้รับฟัง จะยิ่งทำให้เข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตรอีกด้วย

2.4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อคุณภาพและ มาตรฐานของหลักสูตร มีดังนี้

2.4.1) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของหลักสูตร เช่น กล้องถ่ายภาพนิ่ง วิดีโอ

2.4.2) ห้องสตูดิโอ สำหรับผลิตรายการพอดคาสต์

2.4.3) ห้องบันทึกเสียง

2.4.4) โปรแกรมลิขสิทธิ์ต่าง ๆ

2.4.5) พื้นที่/ห้องสำหรับนั่งทำงานกลุ่มของนักศึกษา

2.4.6) พื้นที่/ห้องสำหรับนั่งพูดคุย พักผ่อน หรือทำกิจกรรมของนักศึกษา

ทั้งนี้ ศิษย์เก่าบางส่วน ยังมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงการบริหารจัดการยืม-คืน เครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างทั่วถึงกับนักศึกษาทุกวิชาเอก

2.5) ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษากับความจำเป็น ต่อการทำงานในอนาคต

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจ ศึกษายังคงมีความจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต เพราะทำให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้โลกของ การทำงานจริง ทั้งการเรียนรู้การทำงาน เรียนรู้คน และเรียนรู้ระบบองค์กร อีกทั้งยังได้มีโอกาสค้นหาค้นพบตัวตนและความถนัดของตนเองมากยิ่งขึ้น ถือเป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาทักษะตนเอง และอาจเป็นโอกาสให้ได้ทำงานที่สถานประกอบการนั้นต่อไป

3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.1) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การฝึกปฏิบัติจะทำให้เข้าใจทฤษฎีมากยิ่งขึ้น อาจออกแบบการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของรายวิชาว่า จะต้องฝึกปฏิบัติมากน้อยเพียงใด หรือควรเรียนควบคู่ทั้งทฤษฎี และปฏิบัติ แต่อาจเน้นการปฏิบัติให้มากกว่า เพราะการปฏิบัติทำให้ได้เรียนรู้จากการลงมือทำจริง ๆ ทั้งนี้การเรียนการสอนควรออกแบบให้สอดคล้องกับการทำงานในวิชาชีพมากขึ้น

3.2) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างรับผิดชอบได้ดังนี้

3.2.1) การกำหนดส่งงาน ควรมีความยืดหยุ่นในกำหนดการส่งงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปลายภาคเรียน ซึ่งมักเป็นช่วงที่นักศึกษามีภาระงานจำนวนมากจากหลายรายวิชาพร้อมกัน การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดส่งงาน จะช่วยลดความเครียดและเพิ่มคุณภาพของชิ้นงานได้มากขึ้น

3.2.2) รูปแบบการเรียน วิธีการสอน หรือกิจกรรมในชั้นเรียน การพูดคุยกับนักศึกษาเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียน วิธีการสอน หรือกิจกรรมในชั้นเรียน เป็นแนวทางสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ซึ่งช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียนแต่ละรุ่น นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับ “วิธีการมอบหมายงาน” หรือ “เกณฑ์การประเมินผล” ยังช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือในชั้นเรียน ซึ่งเป็นวิธีการของการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3.2.3) การวัดผลและประเมินผล ควรขึ้นอยู่กับลักษณะรายวิชา โดยในบางรายวิชา การสอบข้อเขียนยังมีความจำเป็นเพื่อวัดความรู้เชิงทฤษฎี แต่ในอีกหลายรายวิชา การสอบอาจไม่ใช่วิธีที่เหมาะสมที่สุด การประเมินทางเลือก เช่น การสอบปฏิบัติ การทำโครงการ หรือการประเมินจากผลงานจริง เป็นแนวทางที่สะท้อนความสามารถเชิงปฏิบัติ และช่วยให้ผู้สอนมองเห็นศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนในบริบทการทำงานจริงมากกว่าเพียงการท่องจำ

3.3) การปลูกฝังด้าน Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ศิษย์เก่าเห็นพ้องกันว่า ทักษะการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking), การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking), นวัตกรรม (Innovation) และ ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งควรถูกบูรณาการในทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นรายวิชาใด แต่อย่างไรก็ตาม ศิษย์เก่าส่วนใหญ่เห็นว่า การปลูกฝังควรอยู่บนพื้นฐานของ “ความเหมาะสมของรายวิชา” มากกว่าการบังคับให้ทุกวิชาต้องสอนครบทุกทักษะ เพราะแต่ละรายวิชามีวัตถุประสงค์และโครงสร้างเนื้อหาที่แตกต่างกัน โดยผู้สอนควรเป็นผู้ออกแบบว่าทักษะใดเหมาะสมกับแต่ละรายวิชา และจะบูรณาการอย่างไรให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ การปลูกฝังทุกทักษะในรายวิชาเดียวอาจไม่จำเป็นและอาจเกินศักยภาพของผู้เรียนในช่วงเวลาจำกัด แต่หาก

สอดคล้องอย่างต่อเนื่องในหลายรายวิชา ผู้เรียนจะค่อย ๆ สังสมและเชื่อมโยงทักษะเหล่านั้นเข้าด้วยกันได้ในภาพรวมของหลักสูตร

นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลจากศิษย์เก่าที่สะท้อนเพิ่มเติมว่า การเรียนการสอนในปัจจุบันยัง “ไม่เพียงพอ” ต่อการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกการทำงาน โดยเฉพาะในมิติของการคิดเชิงออกแบบ การคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดนวัตกรรม จึงเสนอให้กระบวนการเรียนรู้ทุกวิชาควรเน้นการเชื่อมโยงกับปัญหาจริงในสังคมหรือสถานการณ์ในโลกธุรกิจ เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง กล่าวได้ว่า การปลูกฝังทักษะเหล่านี้ไม่ได้หมายถึงเพียงการสอนแนวคิด แต่ต้องสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียน “คิดเป็น ทำเป็น และสร้างสรรค์เป็น”

4) ด้านกระบวนการประเมินผล

4.1) การวัดและประเมินผลผู้เรียน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ศิษย์เก่าเห็นพ้องกันว่า วิธีการประเมินผลในปัจจุบันมีความเหมาะสมในระดับหนึ่ง เนื่องจากสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้หลายมิติ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยเฉพาะการประเมินจากงานที่มอบหมายในชั้นเรียน การทำโครงงาน และการสอบวัดความรู้ปลายภาคการประเมินที่หลากหลายนี้ จะช่วยให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนในเชิงกระบวนการ ไม่ใช่เพียงผลลัพธ์ท้ายสุดเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม ศิษย์เก่ายังสะท้อนข้อมูลเพิ่มเติมว่าการประเมินจากผลงานและโครงงาน (Project-Based Assessment) มีความเหมาะสมสูง โดยเฉพาะในรายวิชาที่เน้นการบูรณาการความรู้หรือการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง การวัดผลผ่านโครงงานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ วางแผน ลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งสะท้อนสมรรถนะเชิงลึกมากกว่าการสอบข้อเขียน อีกทั้ง หากรายวิชาใดสามารถใช้การประเมินผลงานจากองค์ประกอบของการ “ตอบรับจากผู้ใช้จริง” หรือ “ผลตอบรับจากสังคมออนไลน์” เช่น จำนวนการเข้าชม ยอดกดถูกใจ หรือการมีส่วนร่วมของผู้ชม ซึ่งแม้ไม่ใช่ตัวชี้วัดหลัก แต่สามารถนำมาใช้เป็น “ส่วนเสริม” สะท้อนความสำเร็จของผลงานได้ด้วยก็ดี ทั้งนี้ ประการสำคัญที่เน้นย้ำคือ การวัดผลควรขึ้นอยู่กับลักษณะและวัตถุประสงค์ของรายวิชา โดยไม่มีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับทุกบริบท เช่น รายวิชาทางทฤษฎี การสอบข้อเขียนยังคงมีความจำเป็น เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์เชิงแนวคิด ในทางตรงข้ามรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติหรือการสร้างสรรค์ผลงาน ควรใช้การสอบปฏิบัติ หรือการประเมินโครงงานเป็นหลัก เพื่อวัดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้จริง

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหาที่ศิษย์เก่า เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล กรณีการมอบหมายงานกลุ่ม คือ การทำงานกลุ่มช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาทักษะการสื่อสาร ความร่วมมือ และความรับผิดชอบได้ดี แต่อาจพบความไม่เท่าเทียมในการประเมินผล โดยเฉพาะกรณีที่สมาชิกในกลุ่มมีระดับการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่างกัน ก็ไม่ควรได้รับการประเมินผลที่เท่ากัน ดังนั้น ผู้สอนควรออกแบบระบบการประเมินที่มีลักษณะการประเมินรายบุคคลภายในงานกลุ่ม เช่น การให้สมาชิกในกลุ่มประเมินกันเอง หรือให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของแต่ละคน เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการให้คะแนน

4.2) การทบทวนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การทบทวนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ควรพิจารณาใน ประเด็นต่อไปนี้

4.2.1) การระดมความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ผู้สอนเพื่อพัฒนาทิศทางการเรียน การสอนร่วมกัน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ทิศทางการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคดิจิทัล ซึ่งมีรูปแบบ การเรียนรู้แตกต่างจากอดีต การระดมความคิดเห็นระหว่างคณาจารย์ถือเป็น “กระบวนการทบทวน ภายใน (Internal Reflection Process)” ที่เปิดโอกาสให้อาจารย์ได้สะท้อนแนวปฏิบัติของตนเอง แลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน และร่วมกันกำหนดแนวทางการปรับปรุงในระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร

4.2.2) การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับนักศึกษาเพื่อรับฟังข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อทบทวนคุณภาพของการสอน แต่ควรใช้วิธีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication) มากกว่าการใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ เหตุผลคือ เมื่อนักศึกษารู้สึกว่า การพูดคุยไม่ถูกประเมินหรือบันทึกอย่างเป็นทางการ จะมีแนวโน้ม “กล้าแสดงความคิดเห็นอย่าง ตรงไปตรงมา” มากขึ้น ทั้งในเรื่องความเข้าใจในเนื้อหา รูปแบบการสอน หรือกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริม การเรียนรู้

4.2.3) การนำเสียงสะท้อนจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ผู้ประกอบการรวมถึง นักศึกษาฝึกงาน มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการในการออกแบบโครงสร้างการฝึกงาน

4.2.4) การทบทวนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของ ผู้เรียนยุคใหม่ ซึ่งมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป เช่น ต้องการความยืดหยุ่น ความท้าทาย และการมี ส่วนร่วมมากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลเสนอว่า ควรมีการปรับรูปแบบการสอนให้เน้น “Active Learning” และ “Blended Learning” รวมถึงการใช้เทคโนโลยีหรือ AI มาสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้การสอนตอบโจทย์ ทั้งด้านประสิทธิภาพและความสนใจของผู้เรียน

4.2.5) การประเมินการเรียนการสอนในระบบ ศิษย์เก่าบางรายเห็นว่า การให้ นักศึกษาประเมินอาจารย์โดยตรงอาจ “ไม่เกิดประโยชน์สูงสุด” เนื่องจากนักศึกษาอาจประเมินตาม ความรู้สึกมากกว่าคุณภาพเชิงวิชาการ แต่ก็เห็นพ้องกันว่า การประเมินการเรียนการสอนในระบบอย่าง เป็นทางการยังคงมีความจำเป็น ระบบการประเมินดังกล่าวช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถติดตาม คุณภาพการสอนในภาพรวม และเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนาคณาจารย์ การอบรมหรือ การปรับโครงสร้างหลักสูตร อย่างไรก็ตาม การใช้ข้อมูลจากการประเมินในระบบควร “ตีความเชิงคุณภาพ” มากกว่าการนำคะแนนไปเปรียบเทียบระหว่างอาจารย์ เพราะบริบทของรายวิชาและลักษณะผู้เรียน แตกต่างกัน การผสมผสานระหว่างการประเมินเชิงระบบกับการสะท้อนแบบไม่เป็นทางการ จะช่วยให้เกิด ภาพรวมของคุณภาพการสอนได้อย่างสมบูรณ์และเที่ยงตรงมากขึ้น

5) ด้านรายวิชาชีพพื้นฐาน รายวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาชีพเลือก

5.1) รายวิชาชีพพื้นฐาน

ผลจากการรวบรวมข้อมูลจากศิษย์เก่า พบว่า รายวิชาชีพพื้นฐานต้องเป็นรายวิชาที่ใช้ประโยชน์จริง เช่น กลุ่มวิชาด้านภาพและเสียงและกลุ่มวิชาด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นรายวิชาที่มีความสำคัญแต่ต้องพิจารณาเนื้อหาเพิ่มเติม นอกจากนี้ มีรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงหรือซ้ำซ้อนกันสามารถนำมาควบรวมกันได้ และมีบางรายวิชาที่เสนอให้พิจารณาเปลี่ยน เนื่องจากอาจมีรายวิชาอื่นที่สำคัญและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่า สรุปได้ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 รายวิชาชีพพื้นฐาน

ลักษณะเนื้อหาวิชา	ชื่อรายวิชา
รายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน สามารถควบรวมวิชากันได้	1. รายวิชาหลักการสื่อสารทางภาพและเสียง และรายวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร 2. รายวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดีย และรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในงานสื่อสาร 3. รายวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร สามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งหรือหัวข้อหนึ่งในรายวิชาเทคนิคการนำเสนอในงานสื่อสารมวลชนได้ 4. รายวิชาหลักการสื่อสารทางภาพและเสียง และรายวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
รายวิชาที่เสนอให้เพิ่มเติมเนื้อหา เพื่อให้ครอบคลุมต่อการนำไปใช้ประโยชน์	1. รายวิชาจริยธรรมและกฎหมายสื่อสารมวลชน ควรเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การทำงานจริงในวิชาชีพสื่อสารมวลชน 2. รายวิชาการวิจัยสื่อสารมวลชน ควรเสริมทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลเหมาะสมกับการทำงาน 3. วิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดีย ควรเพิ่มเรื่องโปรแกรม Photoshop
รายวิชาที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ หากมีรายวิชาอื่นสำคัญและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่า	รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในงานสื่อสาร

5.2) รายวิชาชีพระยะเฉพาะ และรายวิชาชีพระยะเลือก

ผลจากการรวบรวมข้อมูลศิษย์เก่า พบว่า หลักสูตรควรมีรายวิชาชีพระยะเฉพาะ และรายวิชาชีพระยะเลือก ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 รายวิชาชีพระยะเฉพาะ และรายวิชาชีพระยะเลือก

กลุ่มรายวิชา	ลักษณะเนื้อหาของรายวิชา
รายวิชาเดิมที่ควรเรียนและควรเพิ่มเติมเนื้อหาเฉพาะทางมากยิ่งขึ้น	1. รายวิชาเขียนบท 2. รายวิชาถ่ายทำต่าง ๆ 3. รายวิชาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสำคัญมาก ๆ เพราะเป็นการสอนวิธีการคิด 4. รายวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านสัญญาณ (สัญญาณ) เพราะในการผลิตและสร้างสรรค์ผลงาน ต้องนำเรื่องสัญญาณมาใช้ในการสื่อสาร 5. รายวิชาผู้ประกอบการหรือการสร้างธุรกิจด้วยตนเอง 6. รายวิชาการเล่นเรื่อง สามารถนำมาใช้ในการทำงานได้ 7. รายวิชาพูดและการนำเสนอ เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นจะสื่อสารอย่างไรให้ผู้รับสารเข้าใจตรงตามผู้ส่งสาร 8. รายวิชาสร้างแบรนด์ 9. รายวิชาถ่ายนิ่งและถ่ายภาพเคลื่อนไหว การผลิตวิดีโอสั้นด้วยมือถือ 10. รายวิชาออกแบบกราฟิกขั้นสูงเฉพาะทาง เช่น การออกแบบอัตลักษณ์แบรนด์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 11. รายวิชาติดต่อ ควรเน้นโปรแกรม Premiere มากยิ่งขึ้น และอาจเพิ่มเติมเนื้อหาที่นำมาใช้งานได้กับปัจจุบัน เช่น รูปแบบการติดต่อที่เน้นจั่วหัว และท่อนพีคต้องมาตั้งแต่วันแรกที่แรก เพื่อดึงดูดให้คนติดตามต่อไป
รายวิชาใหม่ที่มีเพิ่มเติมในหลักสูตร	1. รายวิชาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่องานสื่อสาร รายวิชาเกี่ยวกับ AI เบื้องต้น เช่น การสอนใช้ ChatGPT Gemini การเขียน Prompt ไปจนถึงการประยุกต์ใช้งานเพื่องานสื่อสาร 2. รายวิชาวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนักสื่อสารมวลชน (Data Analytics) 3. รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวิชาชีพ 4. รายวิชาความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักสร้างสรรค์ 5. รายวิชากลยุทธ์สร้างสรรค์และจิตวิทยาการตลาดสำหรับนักออกแบบ 6. รายวิชาอินโฟกราฟิกแพลตฟอร์ม 7. รายวิชา UX/UI

ตารางที่ 4.5 รายวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาชีพลูก (ต่อ)

กลุ่มรายวิชา	ลักษณะเนื้อหาวิชา
รายวิชาใหม่ที่ควรมีเพิ่มเติมในหลักสูตร (ต่อ)	8. รายวิชาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่องานสื่อสาร รายวิชาเกี่ยวกับ AI เบื้องต้น เช่น การสอนใช้ ChatGPT Gemini การเขียน Prompt ไปจนถึงการประยุกต์ใช้งานเพื่องานสื่อสาร 9. รายวิชาการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนักสื่อสารมวลชน (Data Analytics) 10. รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวิชาชีพ 11. รายวิชาความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักสร้างสรรค์ 12. รายวิชากลยุทธ์สร้างสรรค์และจิตวิทยาการตลาดสำหรับนักออกแบบ 13. รายวิชาการยิงแอดทุกแพลตฟอร์ม 14. รายวิชา UX/UI 15. รายวิชาการสร้างแบรนด์ 16. รายวิชาการจัด Studio Live Stream 17. รายวิชาการจัดอีเว้นท์ และการสร้างแคมเปญออนไลน์ 18. รายวิชาเกี่ยวกับการทำการตลาดหลังการเผยแพร่ผลงาน 19. รายวิชาที่ตามกระแสปัจจุบัน (Trends) 20. รายวิชาเกี่ยวกับการขายและการตลาด สามารถนำไปใช้ต่อยอดในการขาย ทั้งขายงาน ขายลูกค้า และขายตนเอง เช่น การขายงานลูกค้า หากลูกค้าไม่ต้องการให้ขายยาวหรือขายนาน ต้องทำอย่างไร หรือลูกค้าบางคน อาจต้องการให้ขายเยอะ ๆ 21. รายวิชาที่มีเนื้อหาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษา “ฝึกตั้งคำถาม” 22. รายวิชาที่สามารถทำให้นักศึกษาเข้าใจ “โลกของคนทำงาน” 23. รายวิชาเกี่ยวกับการใช้งาน Cap Cut / Canva / Lemon8 เป็นต้น

4.2.4 กลุ่มศิษย์ปัจจุบัน

1) ด้านปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน

ผลจากการรวบรวมข้อมูลศิษย์ปัจจุบัน พบว่า ปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาษาและการสื่อสาร 2) ด้านความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงนวัตกรรม และ 3) ด้านอุปสรรคในการหางานและการแข่งขันในตลาดสูง ดังนี้

1.1) ด้านภาษาและการสื่อสาร

ด้านภาษาและการสื่อสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น สำหรับภาษาไทยพบปัญหาด้านการใช้ภาษาที่ขาดความสละสลวย ขาดความถูกต้องและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การใช้ภาษาทางราชการ หรือภาษาธุรกิจที่ยังไม่เป็นมาตรฐาน และที่สำคัญคือความบกพร่องด้านการตรวจสอบแก้ไขคำผิด (Proofreading) หรือความผิดพลาดทางไวยากรณ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่ผลิต ส่วนภาษาอังกฤษ ยังไม่สามารถใช้งานได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพในระดับวิชาชีพ ความสามารถในการสื่อสาร (Speaking and Listening) และการเขียน (Writing) เพื่อการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ การหาข้อมูลจากแหล่งต่างประเทศหรือการนำเสนอผลงานในระดับนานาชาติยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการก้าวสู่ตลาดงานที่มีความเป็นสากลมากขึ้น

1.2) ด้านความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงนวัตกรรม

หลายคนขาดความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความคิดเชิงนวัตกรรม (Innovation) ทั้งทั้งงานด้านนิเทศศาสตร์/สื่อสารมวลชนต้องอาศัยทักษะนี้ในการผลิตผลงานที่โดดเด่นและแตกต่างอยู่ตลอดเวลา แนวคิดและรูปแบบการนำเสนอผลงานมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบหรือดำเนินรอยตามกระแสที่มีอยู่เดิมอย่างมาก ขาดความกล้าที่จะทดลองแนวทางใหม่ ๆ หรือผสมผสานศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้ผลงานที่ผลิตออกมาไม่สามารถสร้างความประทับใจหรือการจดจำในตลาดที่มีการแข่งขันสูงได้ นอกจากนี้ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้จำกัดแค่การคิด "นอกกรอบ" แต่ยังรวมถึงการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) และการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อเจาะลึกสิ่งใหม่ ๆ ปัญหาคือ บุคลากรอาจขาดทักษะในการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง และนำข้อมูลเชิงลึกนั้นมาแปลงเป็นไอเดียที่แปลกใหม่และตอบโจทย์ทางธุรกิจหรือสังคมได้อย่างแท้จริง

1.3) ด้านอุปสรรคในการทำงานและการแข่งขันในตลาดสูง

ผู้สำเร็จการศึกษาต้องเผชิญกับความยากลำบากในการทำงาน เนื่องจากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษามีมาก ทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดแรงงาน ขณะที่ตำแหน่งงานในองค์กรสื่อดั้งเดิมหรือบริษัทเอกชนอาจ ไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่สอดคล้องกัน อีกทั้งความต้องการขององค์กรสื่อในปัจจุบัน ต้องการบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะเจาะจง แม้จะมีผู้สมัครจำนวนมาก แต่ความต้องการของตลาดงานกลับมุ่งเน้นไปที่ผู้ที่มีทักษะเฉพาะทาง และทักษะข้ามสายงาน (T-shaped Skills) เช่น ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics), การตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) หรือทักษะด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ (เช่น AI, AR/VR) ซึ่งบัณฑิตหลายคนยังขาดทักษะเหล่านี้ ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผู้สมัครที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางได้ ในขณะที่อุตสาหกรรมสื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ไปสู่แพลตฟอร์มดิจิทัลและเทคโนโลยีใหม่ ดังนั้น ผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวและเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ได้ทันท่วงที เช่น การผลิตคอนเทนต์วิดีโอสั้น การทำ SEO หรือการจัดการ Social Media จะประสบปัญหาในการเข้าถึงโอกาสทางอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่

2) ด้านกระบวนการออกแบบหลักสูตร

2.1) การวางแผนพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับ 21st Century Skills

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนด้านนิเทศศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชนควรมี ประกอบด้วย

- 2.1.1) ทักษะการปรับตัวและการเข้าสังคม
- 2.1.2) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการทำงานเป็นทีม เนื่องจากการทำงานด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน จำเป็นต้องมีการทำงานเป็นทีม
- 2.1.3) ทักษะความเป็นผู้นำ
- 2.1.4) ทักษะการใฝ่รู้และเรียนรู้ พร้อมเปิดรับความรู้ใหม่เสมอ และหมั่นหาความรู้รอบด้าน
- 2.1.5) ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.1.6) ทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะการพูด เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ
- 2.1.7) ทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น
- 2.1.8) ความคิดสร้างสรรค์
- 2.1.9) นวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการ

2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

2.2.1) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี มีดังนี้

2.2.1.1) บัณฑิตที่มีความสามารถหลากหลายและบูรณาการทักษะต่าง ๆ ได้ บัณฑิตยุคใหม่ไม่เพียงแค่ "คิดออก" แต่ต้อง "ทำได้" ด้วย นั่นคือ สามารถแปลงแนวคิด (Idea) ให้กลายเป็นชิ้นงานจริงได้ทันที เช่น เป็นครีเอทีฟที่สามารถออกแบบกราฟิก ถ่ายภาพ ตัดต่อวิดีโอหรือควบคุมกระบวนการผลิตได้ ซึ่งสะท้อนความต้องการของอุตสาหกรรมที่ต้องการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพสูงและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน อีกทั้งต้องมีทักษะหลากหลายทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลังเป็นสิ่งสำคัญ ทักษะเบื้องหน้าอาจรวมถึงการนำเสนอ (Presentation) และการเป็นพิธีกร ส่วนทักษะเบื้องหลัง คือ การจัดการเทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ ความสามารถรอบด้านนี้ช่วยให้บัณฑิตสามารถปรับตัวเข้ากับบทบาทต่าง ๆ ในทีมได้อย่างรวดเร็ว และเข้าใจภาพรวมของการผลิตสื่อทั้งหมด นอกจากนี้ บัณฑิตต้องสามารถเท่าทัน (Literacy) และใช้งานแพลตฟอร์ม (Platform) หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เช่น การใช้เครื่องมือ AI ในการผลิตเนื้อหา การสร้างสรรค์สื่อบน Metaverse หรือการใช้งานแพลตฟอร์ม Social Media ล่าสุด ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในยุคดิจิทัล

2.2.1.2) บัณฑิตที่มีความคิดสร้างสรรค์และเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ การมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับที่สามารถคิดนอกกรอบ เพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาและผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว น่าสนใจ และตรงตามความต้องการ

2.2.1.3) บัณฑิตที่ช่างสังเกตและติดตามเทรนด์ ทางสังคมและวัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อทำความเข้าใจว่า ผู้คนกำลังสนใจเรื่องอะไร (Social/Cultural Insight) ซึ่งจะช่วยให้การสร้างสรรค์และผลิตชิ้นงานมีความทันสมัย (Relevance) และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1.4) บัณฑิตที่มีความกล้าแสดงออก ทั้งในการทำงานเบื้องหน้าและเบื้องหลัง รวมถึงการกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อทีมงานอย่างเหมาะสม การแสดงออกถึงความคิดและความเชื่อมั่นในแนวคิดของตนเองเป็นสิ่งสำคัญในสายงาน Creative เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและพัฒนาผลงานที่ดีที่สุด

2.2.1.5) บัณฑิตที่สามารถทำงานเป็นทีมได้ แม้ว่าในทีมจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างหรือหลากหลาย บัณฑิตต้องมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมได้อย่างราบรื่น ทักษะนี้ครอบคลุมถึงการสื่อสาร การเจรจา และการประนีประนอม เพื่อเป้าหมายร่วมกัน

2.2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีดังนี้

- 2.2.2.1) มีความมั่นใจในตนเอง กล้าลอง กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ
- 2.2.2.2) มีความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ และมีความคิดสด ใหม่
- 2.2.2.3) มีความสามารถในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมพื้นฐาน รวมถึงเฉพาะทางได้ดี
- 2.2.2.4) มีทักษะการสื่อสารที่ดี
- 2.2.2.5) มีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เพื่อใช้ในการผลิตผลงาน และการติดต่อประสานงานกับลูกค้า
- 2.2.2.6) มีความขยัน อดทน
- 2.2.2.7) มีความพร้อมเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ เสมอ
- 2.2.2.8) มีความสามารถในการปรับตัวในสถานที่ทำงาน และพร้อมทำงานเป็นทีม

2.3) ความเชื่อมโยงของการออกแบบรายวิชา

ผลจากการรวบรวมข้อมูลศิษย์ปัจจุบัน พบว่า การออกแบบหลักสูตรให้รายวิชาเชื่อมโยงกันเป็นสิ่งจำเป็น ดังนี้

2.3.1) ผู้เรียนเข้าใจพื้นฐานความรู้จากวิชาหนึ่งเพื่อต่อยอดไปยังอีกวิชาหนึ่ง และสร้างความเข้าใจในภาพรวมของหลักสูตร (Curriculum Overview) ได้ชัดเจน การเชื่อมโยงกันจะช่วยให้ความรู้ที่ได้จากรายวิชาพื้นฐาน (เช่น ทฤษฎี หรือหลักการเบื้องต้น) ถูกนำไปใช้ต่อในรายวิชาปฏิบัติการ หรือวิชาขั้นสูงได้อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการองค์ความรู้ แทนที่จะเรียนรู้แต่ละรายวิชาแบบแยกส่วน

2.3.2) ความเชื่อมโยงของรายวิชาสะท้อนให้เห็นถึง กระบวนการทำงานจริง (Workflow) ตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ การสร้างสรรค์ การวางแผน จนถึงการผลิตชิ้นงาน การที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพรวมของความเชื่อมโยงนี้ จะช่วยให้ทราบว่า องค์ความรู้ใดใช้ในขั้นตอนใด ทำให้เตรียมพร้อมสำหรับการทำงานจริงได้ดีขึ้น

2.3.4) การเชื่อมโยงช่วยให้ นักศึกษาเรียนรู้กระบวนการทำงาน (Work Process) โดยใช้องค์ความรู้จากหลายรายวิชาเข้าด้วยกัน แม้ว่าบางครั้งอาจไม่สามารถแบ่งแยกได้อย่างชัดเจนว่า องค์ประกอบใดมาจากวิชาใดบ้าง ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะของงานจริงที่ต้องใช้ทักษะแบบผสมผสาน

2.3.5) การเชื่อมโยงของรายวิชา ทำให้สามารถบูรณาการรายวิชาาร่วมกันได้ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของนักศึกษา โดยการมอบหมายงานเดียวกันที่สามารถตอบ โจทย์การทำงานได้ในหลายรายวิชา (เช่น 3-4 รายวิชาพร้อมกัน) ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการบริหารจัดการเวลาของนักศึกษา และป้องกันปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันหรือคล้ายกันมาก

2.4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตร มีดังนี้

2.4.1) เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการเรียน เช่น ไอแพด แท็บเล็ต กล้องวิดีโอ

2.4.2) ห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องบันทึกเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ควรมีจำนวนเพียงพอ มีคุณภาพดี และเหมาะสมต่อการใช้งาน

2.4.3) ห้องกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ห้องฉายภาพยนตร์ ห้องกระจกสำหรับการฝึกซ้อมเต้น Cover Dance ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักศึกษารุ่นใหม่สนใจ

2.4.4) รถบริการประจำศูนย์ เพื่อให้บริการขนส่งระหว่างศูนย์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เนื่องจากบางรายวิชา นักศึกษาต้องเดินทางไปเรียนระหว่างศูนย์

2.4.5) ระบบอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

2.5) ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษากับความจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต

ผลจากการรวบรวมข้อมูลศิษย์ปัจจุบัน พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษายังคงมีความจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต ดังนี้

2.5.1) การได้รับประสบการณ์จริงและการเรียนรู้โลกการทำงาน เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้นักศึกษาได้ เรียนรู้สภาพแวดล้อมและกระบวนการทำงานจริง รวมถึงสามารถ ปรับตัว ให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรก่อนสำเร็จการศึกษา

2.5.2) การประเมินตนเองและความถนัดในสายอาชีพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ ทดลองในสนามการทำงานจริง เพื่อประเมินความถนัด ความสนใจ และความพร้อมของตนเองต่อตำแหน่งงานนั้น ๆ ก่อนตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพในระยะยาว

2.5.3) การสร้างเครือข่ายและโอกาสทางอาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเครือข่ายระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการ ซึ่งนำไปสู่โอกาสในการได้รับการเสนองานหลังสำเร็จการศึกษา

3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.1) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติยังมีความสำคัญมาก เพราะเป็นกลไกสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเข้าใจทฤษฎีได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ต่อยอดในสถานการณ์จริงได้ การเรียนทฤษฎีเพียงอย่างเดียว อาจนำไปใช้ต่อไม่ได้ และมักจะกลายเป็นการท่องจำ เพื่อนำมาสอบเท่านั้น แต่เมื่อได้ลงมือปฏิบัติจริง จะเป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงหลักการทางทฤษฎีเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงได้ ทำให้เกิดความเข้าใจในแก่นแท้ของเนื้อหาวิชานั้น ๆ อีกทั้งการปฏิบัติช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ผ่านการลงมือทำและทดลอง ซึ่งช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งในกระบวนการทำงานให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

3.2) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างรับผิดชอบได้ดังนี้

3.2.1) การมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพมากยิ่งขึ้น

3.2.2) การมีส่วนร่วมในข้อตกลงและเกณฑ์การวัดผล ผู้เรียนควรได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดผลคะแนน และข้อตกลงต่าง ๆ ในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความโปร่งใส

3.2.3) การเปิดรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักศึกษา เข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

โดยการมีส่วนร่วมนี้ควรเป็นไปในลักษณะของการให้คำปรึกษาหารือ (Consultation) และการตัดสินใจร่วมกัน (Co-decision) ในประเด็นที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3) การปลูกฝังด้าน Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การปลูกฝังด้าน Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship เป็นสิ่งที่จำเป็น ควรพิจารณาดังนี้

3.3.1) การตระหนักถึงความจำเป็นในการปลูกฝังทักษะเพื่อการทำงานในอนาคต ผู้เรียนเห็นว่าทักษะทักษะทั้ง 4 (Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship) เป็นชุดทักษะพื้นฐานที่ขาดไม่ได้สำหรับบุคลากรในสายงานเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) และต้องอาศัยความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่ตอบโจทย์ผู้บริโภค

3.3.2) การจัดสรรตามความเหมาะสมของรายวิชา ผู้เรียนเสนอว่า ไม่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา แต่ควรจัดให้เหมาะสมกับรายวิชานั้น ๆ โดยเน้นการเลือกพิจารณาตามความเหมาะสมว่าทักษะใด ควรถูกเสริมในรายวิชาใด เพื่อไม่ให้เกิดภาระงานหรือความซ้ำซ้อนที่ไม่จำเป็น

3.3.3) การปลูกฝังตามลำดับชั้นปี ควรมีการจัดลำดับการปลูกฝังทักษะเหล่านี้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน โดยกำหนดให้ชั้นปีที่ 1-2 เป็นเนื้อหาพื้นฐานทั่วไป และเพิ่มเนื้อหาเชิงลึกสำหรับรายวิชาในชั้นปีที่ 3 - 4

4) ด้านกระบวนการประเมินผล

4.1) การวัดและประเมินผลผู้เรียน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การวัดและประเมินผลผู้เรียนมีความเห็นพ้องที่ชัดเจนถึงความจำเป็นในการใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยต้องปรับสัดส่วนให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของแต่ละรายวิชา วิธีการวัดผลที่เหมาะสมที่สุดคือ การแบ่งสัดส่วนระหว่างคะแนนปฏิบัติ/ชิ้นงาน คะแนนสอบ และคะแนนเก็บ โดยเน้นว่าแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญและจำเป็นตามลักษณะของเนื้อหา ส่วนการใช้ยอด Engagement และรายได้ เป็นเกณฑ์ชี้วัดผลการเรียนในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแพลตฟอร์มใหม่นั้น ผู้เรียนมีมุมมองว่า เป็นเกณฑ์ที่สูงเกินไปและไม่ยุติธรรมเท่าที่ควร

4.2) การทบทวนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การออกแบบระบบเพื่อทบทวนและปรับปรุงการเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการเสนอแนะทั้งในมิติของเนื้อหา และวิธีการสอน การรับฟังความคิดเห็นและการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1) ความหลากหลายของรูปแบบการสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการบรรยายเพียงอย่างเดียว (Lectures) ถูกมองว่า ไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ซึ่งผู้เรียนยุคใหม่ต้องการความกระตือรือร้นและประสบการณ์จริง

4.2.2) ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ควรทบทวนและปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของวิชาและบริบทของผู้เรียน เช่น การปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิชาชีพมากขึ้นอย่างการ ออกบูชขายของ (สำหรับวิชาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสื่อ) ซึ่งเป็นการจำลองสถานการณ์จริงและส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการ

4.2.3) การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนก็ควรทันสมัย (Updated and Contemporary) สามารถ ทำให้นักศึกษาเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สื่อที่ทันสมัยไม่เพียงหมายถึงเทคโนโลยี แต่ยังรวมถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นในอุตสาหกรรมปัจจุบันด้วย

5) ด้านรายวิชาชีพพื้นฐาน รายวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาชีพเลือก

5.1) รายวิชาชีพพื้นฐาน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ผู้เรียนบางส่วนเห็นควรให้มีการสอนรายวิชาแกนในทุกรายวิชา เนื่องจากมีความสำคัญต่อการปูพื้นฐานความรู้ ทำให้นักศึกษาได้ทดลองเรียนเนื้อหาในแต่ละสาขาวิชา เพื่อสำรวจความชอบและความสนใจของตัวเอง ซึ่งประโยชน์สำหรับการเลือกเข้าสาขาในชั้นปีที่ 2 ในขณะที่บางส่วนคิดเห็นว่า อาจไม่จำเป็นต้องมีรายวิชาพื้นฐานของทั้ง 4 วิชาเอก เพราะต้องการเลือกวิชาเอกตั้งแต่ปีหนึ่ง เนื่องจากรู้ตนเองอยู่แล้วว่าต้องการเรียนสาขาอะไร

นอกจากนี้ มีบางรายวิชาที่เสนอว่า ควรทบทวนนำเนื้อหามาควรวรรณกัน ได้แก่

5.1.1) รายวิชาหลักการสื่อสารทางภาพและเสียง และวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร

5.1.2) รายวิชาเทคโนโลยีมีัลติมีเดีย และวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในงานสื่อสาร

ทั้งนี้ มีรายวิชาที่ควรปรับเนื้อหาให้เฉพาะทางด้านสื่อสารมวลชน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานให้ได้มากยิ่งขึ้น ได้แก่ รายวิชาจริยธรรมและกฎหมายสื่อสารมวลชน และรายวิชาที่ควรปรับเนื้อหาให้เข้มข้น เพื่อนำไปพัฒนาตนเองและต่อยอดในการทำงาน ได้แก่ วิชาเทคนิคการนำเสนอในงานสื่อสารมวลชน

5.2) รายวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาชีพเลือก

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า หลักสูตรควรมีรายวิชาดังต่อไปนี้

5.2.1) รายวิชาถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว โดยอาจจะมากกว่า 1 รายวิชา

5.2.2) รายวิชาเทคนิคการอยู่นักกล้อง

5.2.3) รายวิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ

5.2.4) รายวิชาทักษะการพูดและการเป็นผู้ประกาศ/ผู้ดำเนินรายการ

- 5.2.5) รายวิชาเกี่ยวกับการขายของและการไลฟ์ (Live)
- 5.2.6) รายวิชาเกี่ยวกับการรับมือกับลูกค้า
- 5.2.7) รายวิชาเกี่ยวกับการบริหาร การเงินและบัญชีสำหรับผู้ประกอบการ
- 5.2.8) รายวิชาเกี่ยวกับการคิดคำนวณภาษี
- 5.2.9) รายวิชาเกี่ยวกับโลจิสติกส์
- 5.2.1) รายวิชาเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence)

4.2.5 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

1) ด้านกระบวนการออกแบบหลักสูตร

1.1) การบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การวางแผนพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับ 21st Century Skills โดยทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนควรมี ประกอบด้วย

- 1.1.1) มีทักษะด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ
- 1.1.2) มีทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้ผลงานมีความแตกต่าง และน่าสนใจ
- 1.1.3) มีทักษะด้านการแก้ปัญหา โดยมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และมีวิธีการรับมือกับปัญหา เนื่องจากในการทำงานและการใช้ชีวิต ย่อมต้องพบเจอกับปัญหา และอุปสรรค
- 1.1.4) มีทักษะด้านการสื่อสาร (ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนด้านสื่อสารมวลชน และทำให้สามารถติดต่อประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.1.5) มีความสามารถในการปรับตัวให้สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย และรวดเร็ว
- 1.1.6) มีความเป็นผู้นำ

1.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

1.2.1) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี มีดังนี้

- 1.2.1.1) มีความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ
- 1.2.1.2) มีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ
- 1.2.1.3) มีความสามารถในการผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์ (เขียนสตอรี่บอร์ด ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายคลิปวิดีโอ ออกแบบกราฟิก ตัดต่อ) และสามารถใช้โปรแกรมพื้นฐานเพื่องานสื่อสารมวลชนได้
- 1.2.1.4) มีทักษะการสื่อสาร สามารถถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ให้เข้าใจง่าย

1.2.1.5) มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และเท่าทันโลก

1.2.1.6) มีภาวะความเป็นผู้นำ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำร่วมกัน เป็นทีม ซึ่งการมีภาวะผู้นำจะสามารถทำให้ทีมบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

1.2.1.7) มีความมั่นใจในตนเอง

1.2.2) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน
ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน มีดังนี้

1.2.2.1) ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถสร้างผลงานที่แปลกใหม่ แตกต่าง และน่าสนใจ อย่างสร้างสรรค์

1.2.2.2) ความสามารถในการสื่อสาร

1.2.2.3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีผลิตและสร้างสรรค์สื่อได้อย่าง เหมาะสม

1.2.2.4) ความกล้าแสดงออก

1.2.2.5) ความสามารถในการทำงานในวิชาชีพได้อย่างหลากหลาย

1.3) ความเชื่อมโยงของการออกแบบรายวิชา

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การออกแบบรายวิชาควรเชื่อมโยงกัน ตามลำดับความยากง่ายของรายวิชา เริ่มจากรายวิชาพื้นฐานไปจนรายวิชาที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยรายวิชา พื้นฐานจะทำให้เข้าใจเนื้อหา และสามารถประยุกต์ใช้ในรายวิชาชีพได้ เช่น เรียนกราฟิก ต่อยอดเรียน แอนิเมชัน แล้วจึงเรียนตัดต่อ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น และไม่เกิดความสับสน ที่สำคัญจะลด ความซ้ำซ้อนของรายวิชาและงานที่ได้รับมอบหมาย

1.4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อคุณภาพและ มาตรฐานของหลักสูตร มีดังนี้

1.4.1) เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการผลิตสื่อ เช่น คอมพิวเตอร์ ไอแพด แท็บเล็ต กล้องถ่ายภาพนิ่ง/วิดีโอ

1.4.2) โปรแกรมลิขสิทธิ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น และสำคัญสำหรับการผลิตสื่อในปัจจุบัน ที่สามารถใช้ได้ทั้งที่มหาวิทยาลัยและที่บ้าน

1.4.3) Co-Working Space สำหรับนั่งทำงานกลุ่มหรือทำกิจกรรมร่วมกัน

1.4.4) ห้องปฏิบัติการสำหรับนำเสนอผลงาน

1.4.5) อุปกรณ์ที่สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ปลั๊กไฟ สายไฟสำหรับชาร์จ แบตเตอรี่ เป็นต้น

1.4.6) ห้องน้ำที่พร้อมใช้ โดยควรมีกระดาดชกชูปบริการด้วย

1.5) ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษากับความจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การทำงานในสายวิชาชีพสื่อ จำเป็นต้องมีประสบการณ์การทำงาน ดังนั้นการออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษาจึงมีความจำเป็นและสำคัญ เพื่อเรียนรู้งานในโลกการทำงานจริง ได้รับประสบการณ์ตรง สามารถประเมินตนเองได้ว่ามีความรู้มากเพียงพอต่อการทำงานจริงแล้วหรือไม่ หรือควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นใด เพื่อพร้อมสำหรับการทำงานจริงต่อไป ทั้งนี้ยังทำให้ทราบว่าตนเองชอบหรือถนัดงานด้านใด และอาจมีโอกาสดำเนินงานต่อในสถานประกอบการในอนาคต

2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.1) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ควรพิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละรายวิชา ว่าควรเป็นทฤษฎีหรือปฏิบัติ ทั้งนี้ควรเน้นการฝึกปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้เพียงอย่างเดียวอาจทำให้ไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ แต่การเรียนรู้ปฏิบัติควบคู่จะทำให้เกิดความจดจำ และเข้าใจทฤษฎีได้มากขึ้น ทั้งยังทำให้รู้สึกสนุกกับการเรียน

2.2) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างรับผิดชอบได้ดังนี้

2.2.1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดผล

2.2.2) ลักษณะงาน จำนวนงาน และการส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2.3) การเลือกหัวข้อการนำเสนอผลงาน

2.3) การปลูกฝังด้าน Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ควรมีการปลูกฝังในเรื่อง Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship แต่ไม่จำเป็นต้องมีทุกเรื่องในรายวิชาเดียวกัน โดยควรพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละรายวิชา ว่าสอดคล้องเหมาะสมสำหรับการเน้นประเด็นใด ทั้งนี้การได้เรียนรู้ในประเด็นดังกล่าวนี้ เพื่อให้ นักศึกษามีพื้นฐาน สามารถนำไปต่อยอด และพร้อมสำหรับการทำงานวิชาชีพสื่อในยุคปัจจุบัน

3) ด้านรายวิชาชีพเฉพาะที่ควรมีให้ครอบคลุมต่อสถานการณ์ทางวิชาชีพและแนวโน้มของภูมิทัศน์สื่อปัจจุบัน

ผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า หลักสูตรควรมีรายวิชาดังต่อไปนี้

3.1) รายวิชาการไลฟ์แบบมีอาชีพ

3.2) รายวิชาการกราฟิก แอนิเมชัน

3.3) รายวิชาการถ่ายภาพนิ่ง/คลิปวิดีโอ การจัดองค์ประกอบภาพ การจัดแสงและเสียงทั้งในสตูดิโอ และนอกสตูดิโอ

- 3.4) รายวิชาเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AI โดยสอนให้ใช้เทคโนโลยี AI ในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเหมาะสม และมีประโยชน์สูงสุด
- 3.5) รายวิชาการประกอบธุรกิจ การบัญชี การคำนวณภาษี โฉจรดิกส์
- 3.6) รายวิชาการออมและการลงทุน
- 3.7) รายวิชาเทคนิคการพูด และการนำเสนอ
- 3.8) รายวิชาการคิดสร้างสรรค์
- 3.9) รายวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสื่อสารมวลชน เช่น การจดลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา

4.2.5 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน

จากผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมบทบาทหน้าที่ในวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ควบคุมการผลิตรายการสารบันเทิง บรรณาธิการในสำนักข่าว ผู้สร้างสรรค์เนื้อหา (Content Creator) และนักการตลาดดิจิทัล เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี สามารถสรุปสาระสำคัญที่สะท้อนถึงช่องว่างระหว่างการศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของหลักสูตร และบุคลากรด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน การออกแบบหลักสูตรให้สามารถผลิตบัณฑิตตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และรายวิชาที่ควรบรรจุให้มีในหลักสูตร

1) ด้านปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน

ปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของหลักสูตรและบุคลากรด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลสามารถสรุปได้ 5 ด้าน ได้แก่

1.1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า บุคลากรยังขาดความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากองค์กรไม่ได้ต้องการเพียงแค่การสร้างสรรค์เนื้อหาทั่วไป การสอนจึงจำเป็นต้องสร้างการเรียนรู้ถึงแก่นของวิธีคิด ว่าจะต้องคิดงานอย่างไร คิดงานแบบนี้ จะนำไปทำอะไรได้บ้าง นอกจากนี้ บุคลากรบางส่วนยังคงยึดติดกับชุดความคิดของสื่อเก่า ทำให้ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับแพลตฟอร์มออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการผลิตเนื้อหาที่ไม่ตอบโจทย์พฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน

1.2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของสื่อ จากผลการสนทนากลุ่ม พบด้วยว่า บุคลากรรุ่นใหม่บางส่วนมุ่งเน้นการสร้างยอดไลค์และยอดแชร์ โดยลดความตระหนักและละเลยในประเด็นด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณของสื่อ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของวิชาชีพ การผลิตเนื้อหาที่ขาดการตรวจสอบและสร้างผลกระทบเชิงลบต่อสังคมในวงกว้าง ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมวลชน ระบุว่าสิ่งนี้เป็นปัญหาที่สะท้อนให้เห็นว่าการปลูกฝังเรื่องจริยธรรมสื่อยังคงต้องได้รับการเน้นย้ำอย่างต่อเนื่อง

1.3) ด้านการปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีในยุคปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI ผลจากการสนทนากลุ่มพบว่า บุคลากรมองว่า AI เป็นเพียงเครื่องมือใหม่ที่ต้องเรียนรู้ แต่ยังคงความเข้าใจในการนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือเสริมศักยภาพ นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมของสื่อสมัยใหม่ต้องการบุคลากรที่มีทักษะรอบด้านแบบ "One Man Show" ที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเองครบวงจร ตั้งแต่การหาข้อมูล การสื่อสาร การผลิต จนถึงการตลาด ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดทักษะที่หลากหลายเหล่านี้

1.4) ด้านการวางแผนและความกระตือรือร้นในการทำงาน ปัญหาที่เด่นชัด คือ การขาดทักษะการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ (Systematic Planning) บุคลากรรุ่นใหม่มักจะมองเห็นเป้าหมายปลายทาง เช่น การถ่ายทำรายการ แต่ละเลยกระบวนการคิดและวางแผนในขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production) ขาดทักษะการติดต่อกับงานประสานงาน ทำให้การทำงานขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นลำดับขั้น นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเรื่องความกระตือรือร้น (Proactiveness) ที่ลดลง โดยมักจะรอรับคำสั่งหรือการมอบหมายงาน (Assign) แทนที่จะริเริ่ม หรือ แสดงความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้งานในภาพรวม มีแนวโน้มที่จะรับผิดชอบเฉพาะส่วนของตนเอง แต่ขาดความเข้าใจในบทบาทและความเชื่อมโยงของงานทั้งหมดในกระบวนการ

1.5) ด้านทักษะในการสร้างแบรนด์บุคคล (Personal Branding) และการเข้าใจผู้บริโภคเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชนเห็นว่า ในยุคที่สื่อขนาดใหญ่กำลังลดขนาดองค์กรลงและตลาดแรงงานให้ความสำคัญกับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง การสร้างแบรนด์บุคคลเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความน่าเชื่อถือและความโดดเด่น อย่างไรก็ตาม บัณฑิตจำนวนมากยังขาดความเข้าใจและทักษะในการสร้างตัวตนบนโลกออนไลน์ให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังพบจุดอ่อนในการทำความเข้าใจกลุ่มผู้บริโภคที่แตกย่อยออกเป็นวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม (Subculture) และตลาดเฉพาะ (Niche Market) ทำให้ไม่สามารถผลิตเนื้อหาที่ตอบสนองต่อความต้องการที่ซับซ้อนและหลากหลายของผู้ชมได้อย่างตรงจุด

2) ด้านกระบวนการออกแบบหลักสูตร

การออกแบบหลักสูตรให้สามารถผลิตบัณฑิตตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานจากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน สามารถสรุปแนวทางการออกแบบหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในยุคปัจจุบันได้ 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1) สร้างบัณฑิตที่มีทักษะรอบด้านแบบครบวงจร (All-in-One) องค์กรในปัจจุบันต้องการบัณฑิตที่สามารถทำงานได้ครบจบในคนเดียว เรียกว่า “คิดงานได้ ข่ายงานได้ ทำงานได้” ซึ่งหมายถึงการมีทักษะตั้งแต่การสร้างสรรค์แนวคิด การนำเสนอ ไปจนถึงการลงมือผลิตผลงานให้สำเร็จ หลักสูตรจึงควรออกแบบให้บัณฑิตมีทักษะที่ผสมผสานกันระหว่างความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการจัดการเชิงปฏิบัติ

2.2) สอนให้ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อย่างชาญฉลาดและมีจริยธรรม โดยเฉพาะ AI ที่เข้ามามีบทบาทในสายงานสื่อ แต่การนำไปใช้ยังต้องการการชี้แนะที่ถูกต้อง หลักสูตรจำเป็นต้องสอนให้นักศึกษาใช้ AI เป็น "เครื่องมือช่วยทำงาน" ไม่ใช่ "เครื่องมือทำงาน"

แทน" โดยต้องรู้จักตรวจสอบและปรับแก้ข้อมูลหรือผลลัพธ์ที่ได้จาก AI นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาวิชาที่สอนกระบวนการผลิตสื่อด้วย AI (Production with AI) โดยตรง อย่างไรก็ตาม สิ่งและเทคโนโลยีและช่องทางออนไลน์ไม่สามารถสอนได้คือ จริยธรรมและจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่หลักสูตรต้องเน้นย้ำ เพื่อสร้างความแตกต่างและคุณค่าให้กับบัณฑิต

2.3) การวิเคราะห์และความเข้าใจพฤติกรรมเชิงลึกของผู้บริโภคตามช่วงวัย (Generation) ปัญหาหนึ่งที่คนในวงการสื่อกำลังเผชิญ คือ ความแตกต่างระหว่างเจเนอเรชัน (Generation Gap) การผลิตเนื้อหาในปัจจุบันไม่ใช้การสื่อสารกับคนหมู่มาก (Mass) อีกต่อไป แต่เป็นการสื่อสารแบบเจาะจงกลุ่ม (Niche) ดังนั้น ทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน คือ การให้ความสำคัญกับการสอนให้นักศึกษามีความสามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจพฤติกรรม ความคิด และความสนใจของผู้บริโภคในแต่ละช่วงวัยได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถตอบคำถามสำคัญได้ว่า "เราทำคอนเทนต์นี้ไปเพื่อใคร" และสามารถ "ลดอายุของคอนเทนต์" หรือ ปรับเนื้อหาให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายที่เด็กลงได้

2.4) ทักษะเชิงธุรกิจที่สร้างรายได้ นอกเหนือจากทักษะการผลิตสื่อแบบดั้งเดิม หลักสูตรควรเพิ่มเติมวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะเชิงธุรกิจและการตลาดที่สามารถนำไปสร้างรายได้ได้จริง เช่น การจัดการอีเวนต์ (Event Management) และการจัดนิทรรศการ (Exhibition) ซึ่งเป็นทักษะที่มีความต้องการในตลาดและสามารถบูรณาการเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ การมีทักษะเหล่านี้จะช่วยให้บัณฑิตมีทางเลือกในสายอาชีพที่กว้างขวางขึ้นและสามารถปรับตัวเข้ากับรูปแบบการทำงานที่หลากหลายในอุตสาหกรรมสื่อ

3) ด้านรายวิชาชีพเฉพาะที่ควรมีให้ครอบคลุมต่อสถานการณ์ทางวิชาชีพและแนวโน้มของภูมิทัศน์สื่อปัจจุบัน

รายวิชาที่ควรบรรจุให้มีในหลักสูตร ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชนในหลายแขนงอาชีพ ปรากฏกลุ่มของรายวิชา 4 กลุ่ม เพื่อให้ครอบคลุมต่อสถานการณ์ทางวิชาชีพและแนวโน้มของภูมิทัศน์สื่อปัจจุบัน ได้แก่

3.1) กลุ่มวิชาด้านเทคโนโลยีและข้อมูล กลุ่มวิชาที่ตอบสนองต่อการทำงานที่ต้องใช้ข้อมูลและเครื่องมือดิจิทัลเป็นหลัก ซึ่งเป็นทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการสูง นับเป็นกลุ่มทักษะเชิงเทคนิค (Hard Skills) ประกอบด้วย

3.1.1) รายวิชาการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสื่อสาร การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหลังบ้านของแพลตฟอร์ม เพื่อนำข้อมูลเชิงลึกมาใช้วางแผนกลยุทธ์คอนเทนต์และการตลาด

3.1.2) รายวิชาการตลาดดิจิทัล ทักษะการทำโฆษณาออนไลน์ให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

3.1.3) รายวิชาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในงานสื่อ เพื่อช่วยในกระบวนการผลิตสื่อ เช่น การเขียนสตอรี่บอร์ด การตัดต่อ การสร้างสรรค์คอนเทนต์ โดยเน้นการใช้เป็นเครื่องมือเสริมประสิทธิภาพ ไม่ใช่การทำงานแทน

3.1.4) รายวิชาการจัดการและคัดสรรเนื้อหา หรือ Content Curation) ทักษะการเลือก คัดกรองและนำเสนอข้อมูลที่มีอยู่แล้วเพื่อสร้างคุณค่าใหม่

3.2) กลุ่มวิชาด้านการเป็นผู้ประกอบการและอาชีพใหม่ เนื่องจากการจ้างงานตลอดชีพหมดไป บัณฑิตจำนวนมากต้องเป็นฟรีแลนซ์หรือเจ้าของกิจการของตนเอง หลักสูตรจึงต้องเตรียมความพร้อมในด้านนี้ ประกอบด้วย

3.2.1) รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการสื่อ ทักษะการเป็นเจ้าของธุรกิจสื่อตั้งแต่เริ่มต้น เช่น การเปิดบริษัท การบริหารจัดการคน การจัดการการเงินและการเสียภาษี

3.2.2) รายวิชาการออกแบบและบริหารแบรนด์บุคคล (Personal Branding) และบริหารจัดการผู้มีอิทธิพลออนไลน์ กลยุทธ์การสร้างตัวตนให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของตลาด การดูแลจัดการผู้มีอิทธิพลออนไลน์

3.2.3) รายวิชาการประกอบอาชีพอิสระ ทักษะการจัดการชีวิตสำหรับอาชีพอิสระ เช่น การหางาน การติดต่อกับงาน การจัดการเวลาและการเงินส่วนบุคคล

3.3) กลุ่มวิชาด้านทักษะมนุษย์และการสื่อสาร ให้ความสำคัญกับทักษะพื้นฐานของมนุษย์ในยุคดิจิทัล เพื่อสร้างความแตกต่างจากเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ ประกอบด้วย

3.3.1) รายวิชาจิตวิทยาการสื่อสารและการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกบริบท เช่น การสื่อสารข้ามรุ่น (Cross-Generation) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication)

3.3.2) รายวิชาภาวะผู้นำ ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเป็นผู้นำ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

3.4) กลุ่มวิชาด้านจริยธรรมและกฎหมายสื่อ เพื่อสร้างนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น

3.4.1) รายวิชาจริยธรรมสื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ เน้นการปรับปรุงเนื้อหาจริยธรรมสื่อให้ครอบคลุมถึงประเด็นใหม่ ๆ ที่เกิดจากเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์

3.4.2) รายวิชากฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ในการผลิตผลงาน เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องและเคารพสิทธิ์ของผู้อื่น

โดยสรุป ผลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับปัญหาและจุดอ่อนของบัณฑิตด้านสื่อสารมวลชนในปัจจุบัน ตลอดจนแนวทางการออกแบบหลักสูตรและกลุ่มรายวิชาที่จำเป็น ซึ่งข้อมูลทั้งหมดสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลง โดยคณะผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่ออภิปรายผลการวิจัยพร้อมให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4 คณะผู้วิจัยจะนำสรุปและอภิปรายผลการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 2 อภิปรายผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มเป้าหมายหลักของหลักสูตรนี้ คือ นักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีผลการเรียนในระดับดีถึงดีมาก มาจากครอบครัวที่มีรายได้หลากหลายระดับ การที่นักเรียนจากแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และศิลป์-คำนวณให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีสามารถดึงดูดผู้เรียนที่มีพื้นฐานทั้งด้านตรรกะและการคำนวณ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในอุตสาหกรรมดิจิทัล ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี สามารถจำแนกได้เป็น 4 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียง ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและค่าธรรมเนียม และด้านกิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์ โดยภาพลักษณ์และชื่อเสียงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด

ส่วนการสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ลูกค้าเป้าหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมวลชน สามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

ปัญหาภาพรวมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มสะท้อนปัญหาในทิศทางเดียวกันว่า บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรยังขาดความพร้อมในการทำงานจริง โดยมีลักษณะเป็น "ผู้รู้กว้างแต่ไม่ลึก" ซึ่งไม่เพียงพอต่อการแข่งขันในตลาดแรงงานปัจจุบัน จุดอ่อนสำคัญที่พบร่วมกัน ได้แก่ ทักษะการเล่าเรื่อง ไม่สามารถสร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าสนใจและสื่อสารได้อย่างมีกลยุทธ์ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ไม่สามารถเชื่อมโยงงานสร้างสรรค์เข้ากับ

เป้าหมายทางการตลาดและธุรกิจได้ ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออกและการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางสังคม

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการลงมือปฏิบัติจริงในรูปแบบโครงงาน ผ่านการบูรณาการองค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น การตลาด ธุรกิจและเทคโนโลยี เข้ากับงานสร้างสรรค์ และจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ เช่น ทำโครงงานร่วมกับบริษัท ส่วนด้านกระบวนการประเมินผล กระบวนการวัดผลและประเมินผลควรประเมินจากทักษะการปฏิบัติหรือผลงานจริงที่จับต้องได้ พร้อมเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบวิธีการและเกณฑ์

สำหรับรายวิชาที่ควรมีในหลักสูตร ผลจากการวิจัยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม พบว่า มีความต้องการให้ปรับปรุงรายวิชาเดิมและเพิ่มรายวิชาใหม่ที่เป็นต่อโลกการทำงานยุคดิจิทัล โดยมีรายวิชาที่สำคัญ อาทิ วิชาธุรกิจและการตลาด เช่น ความเป็นผู้ประกอบการและการจัดการผู้มีอิทธิพลออนไลน์ (Influencer) วิชาเน้นการคิด การเล่าเรื่อง การเขียนบท และการใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ในงานสร้างสรรค์ วิชาจิตวิทยาการสื่อสาร การสื่อสารข้ามรุ่น ภาวะผู้นำและการทำงานร่วมกับผู้อื่น วิชาจริยธรรมและกฎหมายสื่อควรปรับปรุงเนื้อหาให้ครอบคลุมประเด็นจริยธรรมในสื่อดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาที่จำเป็น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ปัจจัยเชิงโครงสร้างในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง 4 ด้าน โดย “ภาพลักษณ์และชื่อเสียง” เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุด ซึ่งตอกย้ำแนวคิดเรื่องการสร้างตราสินค้ามหาวิทยาลัย (University Branding) ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน (JISC, n.d.) ผู้เรียนไม่ได้มองเพียงแค่ชื่อเสียงจากการจัดอันดับ แต่ยังให้ความสำคัญกับคุณภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ทั้งคณาจารย์ ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนที่เป็นรูปธรรมของคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องอย่างยิ่งกับศรีสุนันท์ สุขถาวร และกิตติศักดิ์ อังคะนาวิน (2564) ที่พบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของคณะเป็นปัจจัยที่นักเรียนให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด และยังสนับสนุนข้อค้นพบของสุไพบชะ จานงลักษณ์ (2564) ที่พบว่า ความมั่นใจในชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ตัวแปรด้านอาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วยการมีความรู้ที่ทันสมัยและความสามารถในการปรับตัว ถูกจัดรวมอยู่ในกลุ่มภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย แทนที่จะเป็นกลุ่มหลักสูตรโดยตรง ซึ่งอาจตีความได้ว่า นักเรียนมองว่าคุณภาพของอาจารย์เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์โดยรวมของสถาบันมากกว่าจะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของรายวิชา ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวรารักษ์ ช่วยประครอง (2562) และสุไพบชะ จานงลักษณ์ (2564) ที่ต่างพบว่า

ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน เช่น ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญและจรรยาบรรณ เป็นปัจจัยที่ผู้เรียนให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านหลักสูตรและการสอนมีความสำคัญในลำดับถัดมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์ (2563) ที่พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นความคาดหวังในอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาและความหลากหลายของหลักสูตร ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและค่าธรรมเนียมการศึกษาที่รวมตัวกันอยู่ ชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีการพิจารณาเชิงเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่จับต้องได้ (Tangible) เช่น อาคาร อุปกรณ์ ที่ตั้ง สอดคล้องกับที่ Burns (2006) และนฤนาฏ สุวรรณ (2559) พบว่า ความคุ้มค่าทางการเงินและการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมของสถาบันเป็นตัวแปรสำคัญเช่นกัน

ส่วนปัจจัยด้านกิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์ ยืนยันถึงความสำคัญของกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเชิงรุก ไม่ว่าจะเป็นการตลาดเชิงประสบการณ์ (Experiential Marketing) และการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีปฏิสัมพันธ์โดยตรง เช่น การแนะแนว การเปิดบ้าน (Open House) หรือการจัดประกวด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพล แจ้งอักษร (2553) ที่พบว่า ระดับการประชาสัมพันธ์ด้านการศึกษาต่อเป็นหนึ่งในห้าอันดับแรกของตัวแปรที่สามารถทำนายการตัดสินใจของนักเรียนได้ดีที่สุด ซึ่งเป็นการตอกย้ำว่า การสื่อสารที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพไปยังนักเรียนและผู้ปกครองเป็นสิ่งที่ไม่สามารถละเลยได้

5.2.2 ความต้องการจำเป็นด้านความรู้ของบัณฑิต

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ของบัณฑิตในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานยุคดิจิทัล พบว่า บัณฑิตมีความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน สามารถเข้าใจหลักการและแนวคิดพื้นฐานของงานสื่อ แต่ยังขาดความรู้เชิงลึกและการบูรณาการข้ามศาสตร์ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ในราชกิจจานุเบกษา (2565) ด้านความรู้ (Knowledge) ได้กำหนดให้บัณฑิตระดับปริญญาตรีจะต้องมีความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนางานได้จริง โดยเน้นความรู้ใน 2 มิติ ได้แก่ 1) ความรู้เชิงสาระ/หลักการ และ 2) ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง ซึ่งผลการวิจัยได้สะท้อนว่า บัณฑิตยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ จึงควรมีการออกแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือรายวิชาที่เสริมสร้างการประยุกต์ใช้ความรู้ และการคิดเชิงวิเคราะห์ในสถานการณ์จริง ดังนั้น ความรู้ที่จำเป็นต้องพัฒนาบัณฑิต เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาออกไปประกอบอาชีพนั้น ควรสอดคล้องกับผลลัพธ์ของผู้เรียนตามการพัฒนานักศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) ของเบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ (2559) ซึ่งกล่าวว่า เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจะต้องมีความเชี่ยวชาญในรายวิชาแกน (Core subjects) และนอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาแล้ว จะต้องมีความรู้ที่จะประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นด้วย

สำหรับความรู้เชิงสาระ/หลักการ บัณฑิตจำเป็นต้องเรียนรายวิชาที่เป็นความรู้ทางทฤษฎี หลักการ และแนวคิดพื้นฐานทางวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนและครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างให้บัณฑิตเกิดทักษะเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยบัณฑิตควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และการผลิตสื่อ นั่นคือ ต้องมีความรู้และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างลึกซึ้ง ทั้งในด้านเครื่องมือการผลิต เช่น การถ่ายภาพนิ่ง การถ่ายทำวิดีโอ การออกแบบกราฟิก การตัดต่อ และการใช้ซอฟต์แวร์เฉพาะทาง รวมถึงความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Social Media Metaverse และ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อการผลิตเนื้อหา การมีความรู้ทางเทคโนโลยีไม่ได้หมายถึงเพียง “การใช้ได้” แต่รวมถึง “การเข้าใจศักยภาพและข้อจำกัดของเทคโนโลยี” เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษารายงานของธีร คันโททอง และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ. 2561 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตามแนวคิดชิปปี้ โมเดล ซึ่งพบว่า ทักษะและความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การผลิตสื่อ การวิเคราะห์ และวิจัยตลาดและผู้บริโภค เป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญในการทำงานในสายงานนี้ในอนาคต ความโดดเด่นของหลักสูตร คือ เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านทฤษฎี มีทักษะการเป็นนักปฏิบัติและสามารถผลิตสื่อแบบหลากหลาย (Multi-skills) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในความคาดหวังของผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชนของสุณี หงส์วิเศษ (2563) ซึ่งพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำคัญ จะต้องมีความสามารถทางเทคโนโลยี โดยสื่อมวลชนที่ดีควรต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์และเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

รายวิชาที่เสริมสร้างความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์และการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้เชิงการคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ โดยบัณฑิตควรมีการคิดอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการคิดเชิงออกแบบและการต่อยอดความคิดนั้นให้เป็นผลงานจริงต่อไป เช่น การคิดสร้างสรรค์เนื้อหา การเล่าเรื่อง การออกแบบกราฟิก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษารายงานของสุณี หงส์วิเศษ (2563) ที่พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การคิดเชิงระบบ เป็นการสร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยมีการลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้องสามารถวิเคราะห์ช่องทางและวิธีการในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและบริการต่อผู้บริโภคผ่านช่องทางที่หลากหลายและตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภคได้อย่างทันทั่วถึง และงานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัลของอดิพร เกิดเรือง (2560) ซึ่งพบว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เน้นการสร้างสรรคปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เน้นการใช้เครือข่ายออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ สร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนพบประสบการณ์จริง เน้นการเรียนรู้ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์ สามารถสร้างองค์ความรู้ แบ่งปันความรู้ และเนื้อหาผ่านเครือข่ายออนไลน์ และส่งเสริมความรู้ในโลกแห่งการทำงานมากขึ้น

อีกทั้งความรู้เท่าทันสื่อและจริยธรรมวิชาชีพ เป็นอีกหนึ่งความรู้เชิงสาระ/หลักการ ที่ครอบคลุมแนวคิดพื้นฐานด้านจริยธรรม การรู้เท่าทันสื่อ และบทบาททางสังคมของผู้ผลิตสื่อ ถือเป็นองค์ความรู้หลักด้านสื่อสารมวลชนที่บัณฑิตทุกคนต้องเข้าใจ เพื่อใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคม โดยสุณี หงส์วิเศษ (2563) พบการศึกษาวา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ 1) ยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นการยึดถือและปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ 2) รู้หน้าที่สื่อต่อสังคม การเป็นสื่อมวลชนที่ดีควรต้องรู้ถึงบทบาทหน้าที่สื่อมวลชนที่มีต่อสังคม ตามกลไกทางสังคม และตามเป้าหมายของการมีอยู่ของสื่อ และ 3) ตระหนักถึงผลกระทบ สื่อมวลชนที่ดีต้องสามารถพิจารณาได้ว่าสิ่งที่น่าสนใจเสนอสู่สาธารณะจะก่อให้เกิดผลกระทบหรือไม่ อย่างไร และมากนักน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง เป็นอีกมิติความรู้หนึ่งที่บัณฑิตควรต้องมีในหลักสูตร เพราะถือเป็นความรู้เชิงลึก ความรู้เชิงประยุกต์ และความรู้เชิงบูรณาการข้ามศาสตร์ ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริงในโลกการทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในความคาดหวังของผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชน ของสุณี หงส์วิเศษ (2563) ที่พบว่า การบูรณาการความรู้ ต้องมีองค์ความรู้ที่สำคัญและเพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน รวมทั้งต้องมีความรู้รอบตัวเป็นส่วนประกอบด้วย ทั้งนี้ ควรมีรายวิชาที่เสริมสร้างความรู้ด้านธุรกิจ การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งครอบคลุมถึงความรู้ความเข้าใจในอุตสาหกรรมสื่อ การบริหารธุรกิจ การสร้างมูลค่าจากเนื้อหา การใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรม และเครื่องมือเชิงธุรกิจ เช่น โมเดลธุรกิจ (Business Model) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) การตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) การสร้างแบรนด์ของบุคคล (Personal Branding) เป็นต้น เนื่องจากบัณฑิตยุคใหม่ต้องมีความสามารถหลากหลาย (Multi-skills) สามารถทำงานแบบ One-man creator หรือ One-person business ที่มีความรู้ครบทุกด้าน ตั้งแต่การคิด การผลิต การเผยแพร่ ไปจนถึงการทำตลาด ซึ่งสะท้อนทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี และคอนเทนต์ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรด้านการสื่อสาร การสื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า ของศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัดนา และลัดดาวัลย์ อินทจักร (2562) ซึ่งพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี คือ มีความรู้ความสามารถการทำงานที่หลากหลาย (Multi-tasking) โดยลักษณะงานที่ต้องการคือ นักวางแผนกลยุทธ์ด้านการสื่อสาร การสื่อสาร การตลาด การตลาดที่ผสมผสานเข้ากับการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการด้านการสื่อสาร และผู้ประกอบการรายย่อยที่สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ระดับการคิด การวางแผนการผลิต การผลิต ตัดต่อ ติดตามประเมินผลสื่อ เช่นเดียวกับผลการศึกษาเรื่อง แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เพื่อเข้าสู่ตลาดงานทางการสื่อสารในประเทศไทย ของอมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) ที่พบว่า ด้านความรู้ และทักษะที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์นั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็น “กลุ่มความรู้และทักษะชุดเดิมที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์” และ “กลุ่มความรู้และทักษะชุดใหม่ที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์” โดยกลุ่ม

ความรู้ชุดใหม่ ได้แก่ ความรู้ทางด้านภาษา ด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจและการตลาด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวโน้มการศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในยุคการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของปรียา รินรัตนกร (2562) พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังขาดการรับรู้ด้านเนื้อหาวิชาว่า ปัจจุบันหลักสูตรนิเทศศาสตร์ได้ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมให้ทันยุค ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยนำเอาศาสตร์ด้านการสื่อสารมาบูรณาการกับศาสตร์อื่น เช่น สื่อสารการตลาด สื่อสารองค์กร สื่อสารดิจิทัล สื่อสารเชิงกลยุทธ์ และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างยังขาดการรับรู้ว่า การเรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการประกอบธุรกิจส่วนตัว การเป็นนักข่าว การเป็นสตาร์ทอัพ (Start up) การปั้นแบรนด์ของสินค้าให้เป็นที่รู้จักได้

ส่วนรายวิชาที่ส่งเสริมความรู้ด้านการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม บัณฑิตต้องมีความรู้ด้านการสื่อสาร ทั้งในด้านการพูด การเขียน การนำเสนอ และการฟัง เพื่อสร้างแรงจูงใจและสื่อสารกับผู้รับสารได้อย่างชัดเจน และความรู้ด้านการทำงานเป็นทีม ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะการผลิตสื่อเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่าย ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างช่วงวัย การเจรจาต่อรอง การประนีประนอม และภาวะผู้นำ จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้บัณฑิตสามารถทำงานได้ในบริบทของการบูรณาการข้ามศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 ของจิตติยาภรณ์ เขาวรากุล (2563) ซึ่งพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ ประกอบด้วย 14 คุณลักษณะ และคุณลักษณะที่มีค่าความถี่สูงสุด ได้แก่ การสื่อสาร รองลงมาคือ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ เช่นเดียวกับบอดิพร เกิดเรือง (2560) ที่พบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยองค์ประกอบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ความรู้ของบัณฑิตสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลจึงไม่ควรจำกัดอยู่ในกรอบของศาสตร์การสื่อสารเพียงอย่างเดียว แต่ต้องขยายไปสู่การเป็นผู้รู้เชิงบูรณาการที่มีความรู้หลากหลาย มองเชื่อมโยงและสามารถใช้ความรู้สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างแท้จริง

5.2.3 ความต้องการจำเป็นด้านทักษะของบัณฑิต

จากผลการวิจัย สะท้อนว่าบัณฑิตด้านสื่อสารมวลชนยังมีทักษะหลายด้านที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ (Hard skills) เนื่องจากผู้ที่สำเร็จการศึกษายังขาดความเชี่ยวชาญและความพร้อมในการทำงานจริง แม้จะมีความสามารถในการใช้เครื่องมือพื้นฐานแต่ไม่สามารถสร้างผลงานที่ซับซ้อนและมีคุณภาพสูงที่มีความโดดเด่นได้ และทักษะทั่วไป (Soft skills) บัณฑิตจำนวนมากยังขาดความมั่นใจในตนเองและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานในรูปแบบงานกลุ่มหรือการทำงานเป็นทีม จึงจำเป็นต้องเพิ่มทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับคนต่างวัย (Generation Gap) ในองค์กรที่มีความหลากหลายของอายุ รวมทั้งต้องพัฒนาทัศนคติและการปรับตัว เนื่องจากบัณฑิตมีแนวโน้มที่จะอยู่ในกรอบความสบาย

(Comfort Zone) ไม่กล้าเผชิญความท้าทายใหม่ และยังขาดความพร้อมในการรับมือกับความกดดันและความไม่แน่นอนในโลกการทำงานจริง

ดังนั้น ทักษะที่จำเป็นที่ต้องพัฒนาสำหรับบัณฑิตในยุคดิจิทัลตามผลการวิจัย มีการเสนอแนะทักษะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น คือ ทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพและทักษะทั่วไป สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้คล้ายกับผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในประเด็นคุณลักษณะบัณฑิตนิเทศศาสตร์ของอมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) ที่แบ่งความรู้และทักษะที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชา นิเทศศาสตร์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มความรู้และทักษะชุดเดิมที่สำคัญและจำเป็น และกลุ่มความรู้และทักษะชุดใหม่ที่สำคัญและจำเป็นฯ ไม่ว่าจะเป็นจัดกลุ่มด้วยเกณฑ์ใด ประเด็นที่หลักสูตรจำเป็นต้องมุ่งเน้นคือ ผู้เรียนควรมีทักษะสำหรับงานด้านสื่อสารมวลชนอย่างครบถ้วนและถ่องแท้

สำหรับทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ จำเป็นต้องมีรายวิชาที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสายงานสื่อสารมวลชนและครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี โดยต้องมุ่งผลิตบัณฑิตความสามารถหลากหลาย (Multi-skills) มีทักษะทำงานได้หลายหน้าที่ในคนเดียว หรือที่เรียกว่า One-man Creator เช่น สามารถคิด สร้างสรรค์ และออกแบบเนื้อหา ถ่ายทำ ตัดต่อ การผลิตสื่อทั้งแบบวิดีโอและกราฟิก รวมถึงมีความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจและการตลาด สอดคล้องกับผลการศึกษาของธีร์ คันโททอง และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ. 2561 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตามแนวคิดชิปปี้ โมเดล โดยผลการวิจัยพบว่า ทักษะและความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การผลิตสื่อ การวิเคราะห์และวิจัยตลาดและผู้บริโภค เป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญในการทำงาน รวมทั้งการเป็นนักปฏิบัติที่สามารถผลิตสื่อแบบหลากหลาย (Multi-skills) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในสายงานนี้ในอนาคต เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัดนา และ ลัดดาวัลย์ อินทจักร (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรด้านการสื่อสาร การสื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า บัณฑิตต้องมีความรู้ความสามารถการทำงานที่หลากหลาย (Multi-tasking) รวมถึงการเป็นนักวางแผนกลยุทธ์ด้านการสื่อสารและการสื่อสารการตลาด ทั้งนี้ ผลการศึกษารับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวโน้มการศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในยุคการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ ปรียา รินรัตน์กร (2562) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้งานด้านนิเทศศาสตร์ในลักษณะเดิม ทั้งที่ในปัจจุบันโอกาสทางวิชาชีพของนักนิเทศศาสตร์ได้เปิดกว้างมากขึ้น มีงานด้านอื่น ๆ ที่ต้องใช้องค์ความรู้ด้านการสื่อสารเข้ามาประกอบมากยิ่งขึ้น และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างยังขาดการรับรู้ว่าการเรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการประกอบธุรกิจส่วนตัว การเป็นนักข่าว การเป็นสตาร์ทอัพ (Start up) การปั่นตราสินค้าให้เป็นที่รู้จักได้ ดังนั้นในการปรับปรุงหลักสูตรจึงจำเป็นต้องสร้างการรับรู้ใหม่และลบภาพจำเดิมในศาสตร์ของวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน เพื่อสร้างแนวโน้มการศึกษาต่อในหลักสูตรบัณฑิตความสามารถหลากหลาย (Multi-skills)

รายวิชาที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดและสร้างสรรค์เนื้อหา ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้งานที่ซับซ้อน ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างเนื้อหาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ช่วยสร้างความแตกต่างของผลงาน โดย สุณี หงส์วิเศษ (2563) พบจากการศึกษาว่า ผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชนคาดหวังให้บัณฑิตมีวิธีการคิดเชิงระบบและสร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยมีการลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้องสามารถวิเคราะห์ช่องทางและวิธีการในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและบริการต่อผู้บริโภคผ่านช่องทางที่หลากหลายและตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภคได้อย่างทันท่วงที รวมถึงการเขียนและการเล่าเรื่องเนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการอ่านเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแพร่เนื้อหาได้ในระดับสากล โดยแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์จากผลการศึกษาของอมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) พบว่า ความสามารถทางด้านภาษาเป็นหนึ่งในทักษะความรู้ใหม่ที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตร

นอกจากนี้ ควรมีทักษะด้านธุรกิจและการตลาดดิจิทัล เช่น การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) รวมถึงรายวิชาด้านการเงิน เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ตอบโจทย์ตลาดและสร้างรายได้ได้จริง ไม่เพียงเท่านั้น ควรมีทักษะความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการตรวจสอบข้อมูลภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรมที่เหมาะสมและทันสมัย ซึ่งงานวิจัยของ สุณี หงส์วิเศษ (2563) พบว่า การยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ การยึดถือและปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ถือเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในความคาดหวังของผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชน สอดคล้องกับ จิตติยาภรณ์ เขาวรากุล (2563) ซึ่งพบเช่นกันว่า บัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะ เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คุณธรรม จริยธรรม และการเป็นผู้ประกอบการ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของอมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) ที่พบว่า ทักษะในการเป็นผู้ประกอบการและการจัดการข้อมูลเป็นกลุ่มความรู้และทักษะชุดใหม่ที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ส่วนทักษะทั่วไปที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาโดยกำหนดเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่นของนักสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อสารมวลชนที่มักเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งผลวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 ของ จิตติยาภรณ์ เขาวรากุล (2563) และอมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอทำให้บัณฑิตเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ ขณะที่การยกระดับทักษะเรื่องความมั่นใจและกล้าแสดงออก เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่กล้าแสดงศักยภาพของตนเองของผู้เรียนนั้น สุณี หงส์วิเศษ (2563) ศึกษาพบว่า การกล้าแสดงออกในการทำงานเป็นหนึ่งในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยบัณฑิตต้องมีความกล้าในการแสดงบทบาทตามหน้าที่ของการเป็นนักสื่อสารมวลชน

กล้าที่จะเสนอความคิดและความเห็นผ่านชิ้นงานนั้น ๆ ของตนเองต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา และไม่มีการระงับหรือซ่อนเร้นแอบแฝง

นอกจากนี้ หลักสูตรควรเพิ่มเติมแนวคิดความเป็นผู้นำ เพราะจะมีความสำคัญมากขึ้น สำหรับการเติบโตในสายอาชีพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างเสริมทักษะการพูดสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้ จิตติยาภรณ์ เขาวรากุล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการปรับตัว และทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะ 4 ใน 10 อันดับแรกที่คุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการ

ผลการวิจัยชี้ชัดว่า หลักสูตรระดับปริญญาตรีจำเป็นต้องบูรณาการทักษะเหล่านี้อย่างจริงจัง ผ่านการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ การทำโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) การปฏิบัติสหกิจศึกษา หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมใช้งานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อีร์ คันโททอง และคณะ (2566) ที่พบว่า ความลึกซึ้งในเนื้อหาและการได้ปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาทักษะเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องเน้นการนำทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติให้มากขึ้น และหลักสูตรต้องสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต (Lifestyle) ของคนรุ่นใหม่

นอกเหนือจากการออกแบบรายวิชาให้มีความสะท้อนว่าบัณฑิตด้านสื่อสารมวลชนมีทักษะจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลายประการแล้ว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังเสนอแนะให้มีรายวิชาและกิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น รายวิชาที่ทันต่อกระแสปัจจุบันและอนาคต (Trends) การเชิญวิทยากรพิเศษซึ่งเป็นผู้ที่มีผลงานโดดเด่นและมีชื่อเสียงในวิชาชีพสื่อสารมวลชนมาบรรยาย เพื่อให้นักศึกษาเกิดความสนใจในรายวิชามากยิ่งขึ้น อีกทั้งประสบการณ์ที่ได้รับฟังจะยังทำให้เข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตรอีกด้วย ดังนั้น การร่วมมือกันปรับปรุงกระบวนการพัฒนาทักษะของผู้เรียนตามประเด็นต่าง ๆ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในเชิงของการออกแบบหลักสูตร การพัฒนาร่วมกัน การเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการประเมินและสะท้อนผลการพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของ สุณี หงส์วิเศษ (2563) เกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ รวมถึงผลการวิจัยของ ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์ และลัดดาวัลย์ อินทจักร (2562) และ อมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) ซึ่งพบเช่นกันว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมคือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ กับหน่วยงานและองค์กรวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะชุดใหม่ในการปฏิบัติงานเพิ่มเติมจากความรู้และทักษะชุดเดิมที่สำคัญและจำเป็นในงานสื่อสารมวลชน

5.2.4 ความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมและคุณลักษณะบุคคล

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า บัณฑิตด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีจริยธรรม (Ethics) หรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อ ตลอดจนมีลักษณะบุคคล (Character) หรือบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะของ

นักสื่อสารมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่กำหนดให้ผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละระดับ ต้องประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) จริยธรรม (Ethics) และลักษณะบุคคล (Character)

ประเด็นการปลูกฝังเรื่องจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของวิชาชีพ ยังคงต้องได้รับการเน้นย้ำอย่างต่อเนื่องในหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ทั้งในด้านการสื่อสารอย่างรับผิดชอบ เคารพสิทธิ์ของผู้อื่น ไม่คัดลอกผลงาน ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา มีความเข้าใจผลกระทบของสื่อ โดยไม่เน้นการสร้างยอดไลค์และยอดแชร์ ด้วยการผลิตเนื้อหาที่ขาดการตรวจสอบ และสร้างผลกระทบเชิงลบต่อสังคมในวงกว้าง ตลอดจนประเด็นจริยธรรมสื่อซึ่งครอบคลุมถึงประเด็นใหม่ ๆ ที่เกิดจากเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อสร้างนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของสุณี หงส์วิเศษ (2563) ที่พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำคัญในความคาดหวังของผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชน คือ 1) ยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งเป็นการยึดถือและปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ 2) รู้หน้าที่สื่อต่อสังคม การเป็นสื่อมวลชนที่ดีควรต้องรู้ถึงบทบาทหน้าที่สื่อมวลชนที่มีต่อสังคม ตามกลไกทางสังคม และตามเป้าหมายของการมีอยู่ของสื่อ และ 3) ตระหนักถึงผลกระทบ สื่อมวลชนที่ดีต้องสามารถพิจารณาได้ว่าสิ่งที่นำเสนอสู่สาธารณะจะก่อให้เกิดผลกระทบหรือไม่ อย่างไร และมาน้อยเพียงใด เช่นเดียวกับงานวิจัยของจิตติยาภรณ์ เขาวรากุล (2563) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 พบว่าคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม ปรากฏอยู่ในคุณลักษณะที่มีค่าความถี่สูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม การคิดวิเคราะห์ ภาวะผู้นำ การเป็นผู้ประกอบการ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับ

นอกจากนี้การปลูกฝังเรื่องจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนานักศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษามีทักษะในการดำรงชีวิต และการทำงานในอนาคต โดยเฉพาะ “ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี” ในส่วนความรู้พื้นฐานด้านสื่อ โดยนักศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ และสามารถให้ตอบสนองกับปัจเจกบุคคล ภายใต้กรอบแห่งคุณธรรมและจริยธรรม (เบญจวรรณ วัฒนชัยวัช และคณะ, 2559, น. 214-217)

ส่วนประเด็นลักษณะบุคคลที่สะท้อนศาสตร์วิชาชีพสื่อสารมวลชนของบัณฑิต ประกอบด้วย 1) มีความมั่นใจในตนเอง กระตือรือร้น และกล้าแสดงออก ทั้งการทำงานเบื้องหน้าและเบื้องหลัง รวมถึงการกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อทีมงานอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและพัฒนาผลงานที่ดีที่สุด 2) มีภาวะความเป็นผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีมได้ โดยครอบคลุมถึงการสื่อสาร การเจรจา และการประนีประนอม เพื่อไปสู่เป้าหมายร่วมกัน 3) ยอมรับความแตกต่างในสังคม โดยมีความพร้อมในการทำงานร่วมกับคนต่างวัย (Generation Gap) และมีทักษะ

การสื่อสารที่ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการสื่อสาร และ 4) มีความขยัน อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ พร้อมรับมือกับความกดดัน และความไม่แน่นอนของโลกการทำงานจริง โดยประเด็นลักษณะบุคคลดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้หลักกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามที่องค์การ “World Economic Forum” ได้สำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจากตลาดแรงงานทั่วโลก ซึ่งครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคต กลุ่มทักษะว่าด้วยการจัดการปัญหา ความท้าทายกับความสามารถในการสื่อสารและความร่วมมือ และกลุ่มทักษะว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรอบตัว (ยีน ภูววรรณ, ม.ป.ป., ออนไลน์) ทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนานักศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านทักษะชีวิตและการทำงาน ทั้งด้านความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง ตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถสร้างความสมดุลในการทำงาน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนมีความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง มีความรับผิดชอบ มองเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นทีม สามารถสื่อสารได้ถูกต้องชัดเจน และมีประสิทธิภาพ (เบญจวรรณ วัฒนชัยวิช และคณะ, 2559, น. 214-217)

ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุณี หงส์วิเศษ (2563) ที่พบว่า หนึ่งในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำคัญในความคาดหวังของผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชน คือ กล้าแสดงออกในการทำงาน โดยต้องมีความกล้าในการแสดงบทบาทตามหน้าที่ของการเป็นนักสื่อสารมวลชน กล้าที่จะเสนอความคิดและความเห็นผ่านชิ้นงานนั้น ๆ ของตนเองต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา และไม่มีวาระซ่อนเร้นแอบแฝง เช่นเดียวกับงานวิจัยของจิตติยาภรณ์ เขาวรากุล (2563) โดยเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 กับคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า คุณลักษณะที่มีค่าความถี่สูงสุด ได้แก่ การสื่อสาร รองลงมาคือ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ การตัดสินใจ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเป็นผู้ประกอบการ การปรับตัวและอันดับสุดท้ายคือ การจัดการตนเอง ตามลำดับ

สำหรับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่อง ดังเช่นงานวิจัยของศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์ และลัดดาวัลย์ อินทจักร (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรด้านการสื่อสาร การสื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า พบว่า “ผู้ประกอบการรายย่อย” ที่สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ระดับการคิด การวางแผนการผลิต การผลิต ตัดต่อ ติดตามประเมินผลสื่อ คือ หนึ่งคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี เช่นเดียวกับงานวิจัยของอมรรัตน์ เรืองสกุล และคณะ (2562) โดยผลการวิจัยแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในประเด็นคุณลักษณะบัณฑิตนิเทศศาสตร์ พบว่า “กลุ่มความรู้และทักษะชุดใหม่ที่สำคัญและจำเป็นของบัณฑิตในสาขาวิชานิเทศศาสตร์” ได้แก่ ความรู้ทางด้านภาษา ด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจและการตลาด และด้านการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่วนทักษะใหม่ ได้แก่ ทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ การจัดการข้อมูล และภาษา ในส่วน

แนวโน้มนการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพ นิเทศศาสตร์ และองค์ประกอบด้านทักษะความรู้ใหม่ ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวและ เรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ ความเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการตลาด การจัดการข้อมูล ความสามารถ ทางด้านภาษา การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) พัฒนาหลักสูตรเชิงรุก ผ่านการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจ ร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อออกแบบเนื้อหาที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานในอนาคต
- 2) กำหนดกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเชิงประสบการณ์ (Experiential Marketing Communication) การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีปฏิสัมพันธ์โดยตรงด้วยการเพิ่มการมี ส่วนร่วม เช่น การแนะแนว การเปิดบ้าน (Open House) หรือการจัดประกวด ที่สร้างสรรค์และน่าสนใจ เพื่อสร้างความประทับใจและการตัดสินใจในการเลือกสถาบันการศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยระหว่างกลุ่มนักเรียนสายสามัญและสายอาชีวศึกษา เพื่อให้ สามารถวางกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น
- 2) ศึกษาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในกลุ่มตัวอย่างอื่นด้วยการวิจัยเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อทดสอบโมเดลองค์ประกอบที่ได้จากงานวิจัยนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, & กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2565–2570). สืบค้นจาก <https://ai.in.th/wp-content/uploads/2022/12/20220726-AI.pdf>
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2559). แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้นจาก https://cio.mhesi.go.th/sites/default/files/document_download_file/1467115019.pdf
- จิตติยาภรณ์ เชาวรากุล. (2563). คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการใน ศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 4(2). 100-111. (กรกฎาคม-ธันวาคม).
- ณัฐพล แจ้งอักษร. (2553). ความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3: การวิเคราะห์จำแนก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีร คันทอง, บุษบาบรรณ ไชยศิริ, เมตตา ดีเจริญ, วีระยุทธ์ ทรัพย์ประเสริฐ, จินณพัทธ์ ตั้งดวงมานิตย์, หทัยกนก กวีกิจสุภัก และมินทร์ธาดา เขียวทะเล. (2566). การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ. 2561 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตามแนวคิดชิปป โมเดล. วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 1(1). 39-48. (มกราคม-มิถุนายน).
- นฤนาถ สุวรรณ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยฟาร์อีส เทอร์น จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นฤนาถ สุวรรณ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยฟาร์อีส เทอร์น จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช, ผ่องศรี วาณิชสุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ และณัฐวิทย์ พจนตันติ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพวยาม และการสาธารณสุขภาคใต้, 3(2). 208-222. (พฤษภาคม-สิงหาคม).
- ปรียา รินรัตน์กร. (2562). การรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวโน้มการศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ในยุคการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 15(1). 143-147. (มกราคม-เมษายน).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง. (2567). *คู่มือปฏิบัติงาน AUN-QA* (ฉบับภาษาไทย). สืบค้นจาก <https://www.kbs.kmitl.ac.th/storage/2024/09/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%9B%E0%B8%8E%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99-AUN-QA-2564.pdf>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2567). *โครงการอบรม “AUN-QA Implementation and Gap Analysis”* (คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ). สืบค้นจาก <https://regis.rmutp.ac.th/%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B8%95%E0%B8%A3/>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. (2568). *AUN-QA Version 4 คู่มือการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา*. สืบค้นจาก https://e-cms.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2025/04/20250430163518_80173.pdf
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565*. สืบค้นจาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6942-2022-07-22-03-17-22>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). *ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565*. สืบค้นจาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6940-2022-07-22-02-54-49>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565ก). *กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565*. สืบค้นจาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/A/020/T_0028.PDF
- วรารณ ช่วยประคอง. (2562). *การตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. รายงานการวิจัย, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วรารณ ช่วยประคอง. (2562). *การตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. รายงานการวิจัย, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศรีสุนันท์ สุขถาวร และ กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะการบริหารและจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรณีศึกษานักเรียน Admission รับตรง ปีการศึกษา 2561. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(2), 199-215.
- ศรีสุนันท์ สุขถาวร และ กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะการบริหารและจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรณีศึกษานักเรียน Admission รับตรง ปีการศึกษา 2561. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(2), 199-215.
- ศุภฤกษ์ โพธิไพรัตน์ และลัดดาวัลย์ อินทจักร. (2562). การบริหารจัดการหลักสูตรด้านการสื่อสาร การสื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 23(1). 232-244. (มกราคม-เมษายน).
- สำนักโฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). *Thailand 4.0 ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน*. สืบค้นจาก https://media.thaigov.go.th/uploads/document/66/2017/09/pdf/Thaikhufah03_2560.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565. สืบค้นจาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6942-2022-07-22-03-17-22>.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa). (2566). *ผลการสำรวจข้อมูลและประเมินสถานภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ ประจำปี 2566 (คาดการณ์แนวโน้ม 3 ปี)*. สืบค้นจาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/press-conference-digital-content-2023>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa). (2567). *อุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ไทย ปี 2023 (สไลด์ แอลงขาว)*. สืบค้นจาก <https://www.depa.or.th/storage/app/media/file/depadc24press-conerence-digital-content-2023rev5240903-final.pdf>
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2568). *แถลงผลสำรวจความต้องการบุคลากรทักษะสูงใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2568–2572*. สืบค้นจาก <https://www.nxpo.or.th/th/35817/>
- สุณี หงส์วิเศษ. (2563). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในความคาดหวังของผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชน. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 164-177.
- สุไพบชะ จานงลักษณ์. (2564). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.*

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุไพบชะ จานงลักษณ์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุวิธ ธีระโคตร, กรขพรรณ ยังมี, มนัสนา นิยมพิศาล, ปรีวัฒน์ พิสิษฐพงศ์ และภัทธิดา สุวรรณโค. (2564). การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ด้านวิทยาการสารสนเทศ. วารสารวิทยาการสารสนเทศและเทคโนโลยีประยุกต์, 3(2). 122-135.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติพร เกิดเรือง. (2560). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 6(1). 173-184. (มกราคม-มิถุนายน).
- อมรรัตน์ เรืองสกุล, วรรณรัตน์ วิจารณ์เชียร, ศักดิ์สิทธิ์ วิจารณ์เชียร, สุลักษณ์ ห่วงเย็น, จินตนา ต้นสุวรรณนนท์, ขจิตขวัญ กิจวิศาละ, กฤษณพร ประสิทธิ์วิเศษ, ศิริมา คงทัพ, ภูษิตต์ ภูริปาณิก, รรินทร์ วสุนันต์, ชุณณะ จันทร์อ่อน และวรภัทร จิตชัย. (2562). แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เพื่อเข้าสู่ตลาดงานทางการสื่อสารในประเทศไทย. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 15(3). 205-217. (กันยายน-ธันวาคม).
- อลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์, ศรีรัฐ ภักดีธรรมา และนพดล อินทร์จันทร์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารนวัตกรรมการจัดการ, 7(1). 53-68. (มกราคม-มิถุนายน).
- อลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อและนวัตกรรมการสื่อสาร, วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อลงกรณ์ อัมมวงศ์จิตต์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อและนวัตกรรมการสื่อสาร, วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- RMUTP QA. (n.d.). ระบบประกันคุณภาพการศึกษา RMUTP. สืบค้นจาก <https://qa.rmutp.ac.th/>

บรรณานุกรม (ต่อ)

ภาษาอังกฤษ

- Bartlett, M. S. (1950). Tests of significance in factor analysis. *British Journal of Psychology*, 3(2), 77–85.
- Cattell, R. B. (1966). The screen test for the number of factors. *Multivariate Behavioral Research*, 1(2), 245–276.
- Fabrigar, L. R., Wegener, D. T., MacCallum, R. C., & Strahan, E. J. (1999). Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research. *Psychological Methods*, 4(3), 272–299.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Prentice Hall.
- JISC. (n.d.). *Exploring rationales for branding a university; should we be seeking to measure branding in UK universities?*
- Kaiser, H. F. (1960). The application of electronic computers to factor analysis. *Educational and Psychological Measurement*, 20(1), 141–151.
- Kaiser, H. F. (1970). A second generation little jiffy. *Psychometrika*, 35(4), 401–415.
- Kaiser, H. F. (1974). An index of factorial simplicity. *Psychometrika*, 39(1), 31–36.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). Guilford press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30, 607–610.
- Mardia, K. V. (1970). Measures of multivariate skewness and kurtosis with applications. *Biometrika*, 57(3), 519–530.
- Stevens, J. P. (2002). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (4th ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Thurstone, L. L. (1947). *Multiple factor analysis*. University of Chicago Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๔ / ๑๖๕๔

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๓๙๙ ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รอดหยู่

อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ด้วยสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับทุนสนับสนุนการจัดทำโครงการวิจัยเงินรายได้ งบประมาณกองทุนเพื่อการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โครงการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี” งบประมาณวิจัยทั้งสิ้น ๒๔,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ ทางคณะพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ มีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชพร เทียบจตุรัส)

คณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวภาวิ ศรีกาญจน์

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘-๘๕๕๔-๘๑๔๒

E-mail: parawee.sr@rmutp.ac.th

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๔ / ๖๖๕๓

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๓๙๙ ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สรรัตน์ จีรบรรวิสุทธิ์

นักเขียนบทละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ อาจารย์พิเศษ และนักวิชาการอิสระ

ด้วยสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับทุนสนับสนุนการจัดทำโครงการวิจัยเงินรายได้ งบประมาณกองทุนเพื่อการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โครงการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี” งบประมาณวิจัยทั้งสิ้น ๒๔,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ ทางคณะพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ มีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชพร เทียบจตุรัส)
คณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวภาววี ศรีกาญจน์
โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘-๘๕๕๔-๙๑๔๒
E-mail: parawee.sr@rmutp.ac.th

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๔ / ๗๗๔๔

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๓๔๔ ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเรก เยาววงศ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ด้วยสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับทุนสนับสนุนการจัดทำโครงการวิจัยเงินรายได้ งบประมาณกองทุนเพื่อการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โครงการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี” งบประมาณวิจัยทั้งสิ้น ๒๔,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ ทางคณะพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ มีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชพร เทียบจัตรัส)
คณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวภาวิ ศรีกาญจน์
โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘-๘๕๕๔-๙๑๔๒
E-mail: parawee.sr@rmutp.ac.th

ภาคผนวก ข
ใบรับรองการประเมินจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ใบรับรองการประเมินจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ประเภทโครงการวิจัย : แบบเร่งด่วน (Expedited Review)
รหัสโครงการ : IRB-013-2025
ชื่อโครงการวิจัย
(ภาษาไทย) : การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
(ภาษาอังกฤษ) : Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology
หัวหน้าโครงการวิจัย : ดร.ภารวี ศรีกาญจน์
สถาบันที่สังกัด : คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
หมายเลขหนังสือรับรอง : IRB-COA-008-2025
วันที่ออกเอกสารรับรอง : 1 พฤษภาคม 2568
วันหมดอายุเอกสารรับรอง : 1 พฤษภาคม 2569

โครงการวิจัยนี้ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ลงนาม.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญ์ บุญนิษฐ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
399 ถนนสามเสน แขวงวรชัยยบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2665 3777 ต่อ 8178

Human Research Ethics Approval Certification
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Research/Project Category: Expedited Review

Application Number: IRB-013-2025

Research/Project Title

(Thai Title) : การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

(English Title) : Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology

Head of Research/Project Name : Dr. Parawee Srikan

Department Title : Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University
of Technology Phra Nakhon

Approval Number: IRB-COA-008-2025

Date of Approval: May 2025, 1

End of Approval: May 2026, 1

This Research/Project has been approved From Human Research Ethics Committee
of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

Signature.....

(Asst. Prof. Dr. Prin Boonkanit)

Head of Human Research Ethics Committee

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Institute of Research and Development, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

399 Samsen Rd. Vachira Phayaban Dusit Bangkok 10300.Tel 0 2665 3777 Ext. 8178

ภาคผนวก ค
เอกสารชี้แจงอาสามัคร

เอกสารชี้แจงอาสามัคร (อายุ 18 ปีขึ้นไป)

เอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามจากหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนให้อธิบาย ท่านจะได้รับเอกสารนี้ 1 ฉบับ เพื่อช่วยในการตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

1. ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยี
สื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

(ภาษาอังกฤษ) Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology

2. ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์	หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์ดุริยางค์ คมขำ	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์เกษม เขมพบุณเริงศรี	ผู้วิจัยร่วม

3. สถานที่วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4. ชื่อแหล่งทุน

กองทุนเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประเภทโครงการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2567

5. โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

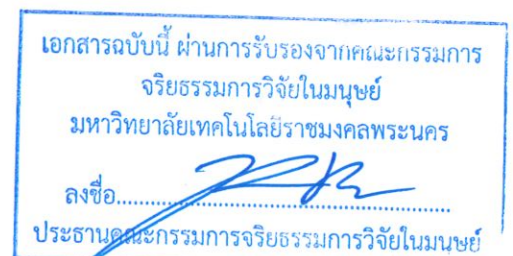
วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสีย ตอบโจทย์ทางด้านสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

7. ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมวิจัยนี้เนื่องจาก

ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสื่อสารมวลชน ไม่น้อยกว่า 5 ปี

8. จะมีอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น

5 คน

9. ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น (เดือน/ปี)

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2566 - กันยายน พ.ศ. 2567

ขยายเวลา

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 - กันยายน พ.ศ. 2568

10. หากท่านตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

1) ผู้วิจัยประสานงานเพื่อติดต่ออาสาสมัครซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสื่อสารมวลชน ไม่น้อยกว่า 5 ปี พร้อมกำหนดนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดการสนทนากลุ่มตามเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร

3) ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียง ในระหว่างการดำเนินการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้วิจัยจะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริง ตลอดจนตำแหน่งงาน และหน่วยงานของอาสาสมัครลงในแบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม

4) อาสาสมัครอ่านเอกสารชี้แจงอาสาสมัครโดยละเอียด หากยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ทำเครื่องหมายถูก (✓) ช่องยินยอมในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร

5) ดำเนินการสนทนากลุ่ม ระยะเวลาประมาณ 60 นาที (โดยประมาณ)

6) ภายหลังเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่ม จะมีการถอดเทป และสรุปผลการสนทนากลุ่ม

7) ทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

11. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเป็นอาสาสมัคร

การสนทนากลุ่มนี้จะไม่มีความเสี่ยงใดที่จะเกิดต่อตัวท่าน ทั้งนี้หากการสนทนากลุ่มทำให้ท่านรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียดกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้

12. หากมีอาการผิดปกติ รู้สึกไม่สบายกายหรือมีผลกระทบต่อจิตใจของท่านเกิดขึ้นระหว่างการวิจัย ท่านจะแจ้งผู้วิจัยโดยเร็วที่สุด

ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่าน

13. หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับการวิจัยหรือเมื่อบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการวิจัยโปรดติดต่อ

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์

หัวหน้าโครงการวิจัย

โทรศัพท์ 08-8554-9142

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 06-1386-1843

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมมงคลลาภ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-7504-0440

อาจารย์ดุริยางค์ คมขำ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-4067-9282

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-1599-3702

อาจารย์เกษม เขมมพุดมเรืองศรี

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-64099028

14. ค่าตอบแทนที่จะได้รับ

ไม่มี

15. ค่าใช้จ่ายที่อาสาสมัครจะต้องรับผิดชอบเองมีอะไรบ้าง

ไม่มี

16. ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัคร

ข้อมูลส่วนตัวของท่าน และไฟล์เสียงการสนทนากลุ่ม จะถูกเก็บไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม ไม่มีข้อมูลใดที่จะระบุหรือเชื่อมโยงถึงตัวท่านหรืออาสาสมัครท่านอื่นได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของท่านอาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น ทั้งนี้จะมีการทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

17. โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่

งานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชั้น 3 อาคารพี เลขที่ 399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 6094

E-mail: irb@rmutp.ac.th

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการหรือผู้แทน ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารนี้และเข้าใจครบถ้วน และขอเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอก

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี (Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology)

☐ ยินยอม

☐ ให้ข้อมูลประกอบการสนทนากลุ่ม

☐ ให้มีการบันทึกเสียงที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้

☐ ให้นำข้อมูลส่วนตัวของท่านไปเผยแพร่ได้ สำหรับการตรวจสอบของคณะบุคคลบางกลุ่ม
เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการ
จริยธรรมฯ เป็นต้น

☐ ไม่ยินยอม

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ลงชื่อ.....

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารชี้แจงอาสาสมัคร (อายุ 18 ปีขึ้นไป)

เอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามจากหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนให้อธิบาย ท่านจะได้รับเอกสารนี้ 1 ฉบับ เพื่อช่วยในการตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

1. ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยี
สื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
(ภาษาอังกฤษ) Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology

2. ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์	หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์ศุริยาภรณ์ คมขำ	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์เกษม เขมพูมเรืองศรี	ผู้วิจัยร่วม

3. สถานที่วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4. ชื่อแหล่งทุน

กองทุนเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประเภทโครงการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2567

5. โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสีย ตอบโจทย์ทางด้านสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

7. ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมวิจัยนี้เนื่องจาก

ท่านเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักสูตร ได้แก่ 1) ผู้ใช้บัณฑิต และ 2) ศิษย์เก่า

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

8. จะมีอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น

3 คน

9. ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น (เดือน/ปี)

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2566 -กันยายน พ.ศ. 2567

ขยายเวลา

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567-กันยายน พ.ศ. 2568

10. หากท่านตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

- 1) ผู้วิจัยประสานงานเพื่อติดต่ออาสาสมัครซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่า พร้อมกำหนดนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดสัมภาษณ์เชิงลึกตามเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร
- 3) ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงในระหว่างการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้วิจัยจะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริง ตลอดจนตำแหน่งงาน และหน่วยงานของอาสาสมัครลงในแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก
- 4) อาสาสมัครอ่านเอกสารชี้แจงอาสาสมัครโดยละเอียด หากยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ทำเครื่องหมายถูก (✓) ช่องยินยอมในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร
- 5) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะเวลาประมาณ 60 นาที (โดยประมาณ)
- 6) ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึก จะมีการถอดเทป และสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้อาสาสมัครตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
- 7) ทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

11. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเป็นอาสาสมัคร

การสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จะไม่มีความเสี่ยงใดที่อาจเกิดต่อตัวท่าน ทั้งนี้หากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้ท่านรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียดกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้

12. หากมีอาการผิดปกติ รู้สึกไม่สบายกายหรือมีผลกระทบต่อจิตใจของท่านเกิดขึ้นระหว่างการวิจัย ท่านจะแจ้งผู้วิจัยโดยเร็วที่สุด

ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่าน

13. หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับการวิจัยหรือเมื่อบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการวิจัยโปรดติดต่อ

อาจารย์ ดร.การวี ศรีกาญจน์

หัวหน้าโครงการวิจัย

โทรศัพท์ 08-8554-9142

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณการ สัตยพานิชย์

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 06-1386-1843

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-7504-0440

อาจารย์ดุริยางค์ คมขำ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-4067-9282

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-1599-3702

อาจารย์เกษม เขมมพุดเรืองศรี

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-64099028

14. ค่าตอบแทนที่อาสาสมัครจะได้รับ

ไม่มี

15. ค่าใช้จ่ายที่อาสาสมัครจะต้องรับผิดชอบเองมีอะไรบ้าง

ไม่มี

16. ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัคร

ข้อมูลส่วนตัวของท่าน และไฟล์เสียงการสัมภาษณ์เชิงลึก จะถูกเก็บไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม ไม่มีข้อมูลใดที่จะระบุหรือเชื่อมโยงถึงตัวท่านหรืออาสาสมัครท่านอื่นได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของท่านอาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น ทั้งนี้จะมีการทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

17. โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่

งานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชั้น 3 อาคารพี เลขที่ 399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 6094

E-mail: irb@rmutp.ac.th

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการหรือผู้แทน ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารนี้และเข้าใจครบถ้วน และขอเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอก

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี (Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology)

☐ ยินยอม

☐ ให้ข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก

☐ ให้มีการบันทึกเสียงที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้

☐ ให้นำข้อมูลส่วนตัวของท่านไปเผยแพร่ได้ สำหรับการตรวจสอบของคณะบุคคลบางกลุ่ม
เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการ
จริยธรรมฯ เป็นต้น

☐ ไม่ยินยอม

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารชี้แจงอาสาสมัครสำหรับผู้ปกครอง (เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี)

เอกสารนี้อาจมีข้อความที่ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลโดยชอบด้วยกฎหมายยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามจากหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนให้อธิบาย ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลโดยชอบด้วยกฎหมายจะได้รับเอกสารนี้ 1 ฉบับเพื่อช่วยในการตัดสินใจยินยอมให้ทำการวิจัยนี้

1. ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยี
สื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

(ภาษาอังกฤษ) Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology

2. ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์	หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยสุขมงคลลาภ	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์ศุริยาภรณ์ คมขำ	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์เกษม เขมพูมเรืองศรี	ผู้วิจัยร่วม

3. สถานที่วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4. ชื่อแหล่งทุน

กองทุนเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประเภทโครงการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2567

5. โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสีย ตอบโจทย์ทางด้านสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

7. เด็กในปกครองของท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมวิจัยนี้เนื่องจาก

เด็กในปกครองของท่านเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ในปีการศึกษา 2568 และสนใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

8. จะมีอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น 1 คน

9. ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น (เดือน/ปี) 1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2566 - กันยายน พ.ศ. 2567
ขยายเวลา 1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 - กันยายน พ.ศ. 2568

10. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

1) ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง/ผู้อุปการะโดยขอด้วยกฎหมายของอาสาสมัคร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดโครงการวิจัย รวมทั้งประโยชน์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด ตลอดจนให้เวลาในการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จนเข้าใจ

2) ผู้ปกครอง/ผู้อุปการะโดยขอด้วยกฎหมายอ่านเอกสารชี้แจงอาสาสมัครสำหรับผู้ปกครองโดยละเอียด หากท่านยินยอมให้เด็กในปกครองเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ทำเครื่องหมายถูก (✓) ช่องยินยอมในเอกสารเอกสารชี้แจงอาสาสมัครสำหรับผู้ปกครอง (เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี) จากนั้นผู้วิจัยจะกำหนดนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ในวันลงพื้นที่ เด็กในปกครองของท่านจะถูกขอข้อมูลด้วยวิธีขอสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดสัมภาษณ์เชิงลึกตามเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร

4) ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงในระหว่างการทำสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้วิจัยจะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริง และชื่อโรงเรียนของเด็กในปกครองของท่านลงในแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

5) เด็กในปกครองของท่านอ่านเอกสารชี้แจงอาสาสมัครโดยละเอียด หากยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยจะขอความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยวาจา

6) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะเวลาประมาณ 60 นาที (โดยประมาณ)

7) ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึก จะมีการถอดเทป และสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้เด็กในปกครองของท่านตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

8) ทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

11. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเด็กในปกครองของท่านเป็นอาสาสมัคร

การสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จะไม่มีความเสี่ยงใดที่อาจเกิดต่อตัวเด็กในปกครองของท่าน ทั้งนี้หากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้เด็กในปกครองของท่านรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียดกับบางคำถาม เด็กในปกครองของท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

12. หากมีอาการผิดปกติ รู้สึกไม่สบายกายหรือมีผลกระทบต่อจิตใจเกิดขึ้นระหว่างการวิจัย ท่านหรือเด็กในปกครองของท่านจะแจ้งผู้วิจัยโดยเร็วที่สุด

เด็กในปกครองของท่าน มีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่ผลกระทบต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ในวิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครของเด็กในปกครองของท่าน

13. หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับการวิจัยหรือเมื่อบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการวิจัยโปรดติดต่อ

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์

หัวหน้าโครงการวิจัย

โทรศัพท์ 08-8554-9142

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 06-1386-1843

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-7504-0440

อาจารย์ดุริยางค์ คมขำ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-4067-9282

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-1599-3702

อาจารย์เกษม เขมมพุดเรืองศรี

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-64099028

14. ค่าตอบแทนที่เด็กในปกครองของท่านจะได้รับ

ไม่มี

15. ค่าใช้จ่ายที่เด็กในปกครองของท่านจะต้องรับผิดชอบเองมีอะไรบ้าง

ไม่มี

16. ข้อมูลส่วนตัวของเด็กในปกครองของท่าน

ข้อมูลส่วนตัวของเด็กในปกครองของท่าน และไฟล์เสียงการสัมภาษณ์เชิงลึก จะถูกเก็บไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม ไม่มีข้อมูลใดที่จะระบุหรือเชื่อมโยงถึงตัวเด็กในปกครองของท่านหรืออาสาสมัครท่านอื่นได้ อย่างไรก็ตามข้อมูลของเด็กในปกครองของท่านอาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น ทั้งนี้จะมีการทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

17. โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่

งานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชั้น 3 อาคารรพี เลขที่ 399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 6094

E-mail: irb@rmutp.ac.th

หากเด็กในปกครองของท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านหรือเด็กในปกครองของท่านสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการหรือผู้แทน ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารนี้และเข้าใจครบถ้วน และแสดงความยินยอมให้เด็กในปกครองเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี (Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication Technology: Creative Media Technology)

ยินยอมให้เด็กในปกครองของท่าน

ให้ข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก

ให้มีการบันทึกเสียงที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้

ให้นำข้อมูลส่วนตัวของท่านไปเผยแพร่ได้ สำหรับการตรวจสอบของคณะบุคคลบางกลุ่ม เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น

ไม่ยินยอม

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารชี้แจงอาสาสมัคร (อายุ 18 ปีขึ้นไป)

เอกสารนี้อาจมีข้อความที่นักศึกษายังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามจากอาจารย์ซึ่งเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนให้อธิบาย นักศึกษาจะได้รับเอกสารนี้ 1 ฉบับ เพื่อช่วยในการตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

1. ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยี
สื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

(ภาษาอังกฤษ) Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology

2. ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์	หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์ดุริยางค์ คมขำ	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์เกษม เขมมพุดมเรืองศรี	ผู้วิจัยร่วม

3. สถานที่วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4. ชื่อแหล่งทุน

กองทุนเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประเภทโครงการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2567

5. โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ตอบโจทย์ทางด้านสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

7. นักศึกษาได้รับเชิญให้เข้าร่วมวิจัยนี้เนื่องจาก

นักศึกษาเป็นศิษย์ปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยี
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในปีการศึกษา 2568

8. จะมีอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น

1 คน

9. ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น (เดือน/ปี)

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2566 -กันยายน พ.ศ. 2567

ขยายเวลา

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567-กันยายน พ.ศ. 2568

10. หากนักศึกษาตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

1) อาจารย์ (ชื่อเล่น ชื่อนามสกุลจริงของผู้วิจัย) ประสานงานเพื่อติดต่อกับนักศึกษา พร้อมกำหนดนัด
หมายวัน เวลา และสถานที่ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2) อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดสัมภาษณ์เชิงลึกตามเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร

3) อาจารย์ขออนุญาตบันทึกเสียงในระหว่างการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของ
เนื้อหา โดยอาจารย์จะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริงของนักศึกษาลงในแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

4) นักศึกษาอ่านเอกสารชี้แจงอาสาสมัครโดยละเอียด หากยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ทำ
เครื่องหมายถูก (✓) ช่องยินยอมในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร

5) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะเวลาประมาณ 60 นาที (โดยประมาณ)

6) ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึก จะมีการถอดเทป และสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้
นักศึกษาดูความถูกต้องอีกครั้ง

7) ทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่อง
ทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

ทั้งนี้อาจารย์ที่จะสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาจะไม่เป็นผู้สอนในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนภาค
การศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2568

11. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนักศึกษาเป็นอาสาสมัคร

การสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จะไม่มีความเสี่ยงใดที่อาจเกิดขึ้นต่อนักศึกษา ทั้งนี้หากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้นักศึกษารู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียดกับบางคำถาม นักศึกษามีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้

12. หากมีอาการผิดปกติ รู้สึกไม่สบายกายหรือมีผลกระทบต่องจิตใจเกิดขึ้นระหว่างการวิจัย นักศึกษาจะแจ้ง
ผู้วิจัยโดยเร็วที่สุด

นักศึกษามีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่กระทบต่อการเรียนของนักศึกษา

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

13. หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยหรือเมื่อบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการวิจัยโปรดติดต่อ

อาจารย์ ดร.ภาววี ศรีกาญจน์

หัวหน้าโครงการวิจัย

โทรศัพท์ 08-8554-9142

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 06-1386-1843

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมงคลลาภ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-7504-0440

อาจารย์ศุริยางค์ คมขำ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-4067-9282

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-1599-3702

อาจารย์เกษม เขมมพุดเรืองศรี

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-64099028

14. ค่าตอบแทนที่นักศึกษาจะได้รับ

ไม่มี

15. ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาจะต้องรับผิดชอบเองมีอะไรบ้าง

ไม่มี

16. ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา และไฟล์เสียงการสัมภาษณ์เชิงลึก จะถูกเก็บไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม ไม่มีข้อมูลใดที่จะระบุหรือเชื่อมโยงถึงตัวนักศึกษาหรืออาสาสมัครท่านอื่นได้ อย่างไรก็ตามข้อมูลของนักศึกษาอาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น ทั้งนี้จะมีการทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

17. โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่

งานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชั้น 3 อาคารพี เลขที่ 399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 6094

E-mail: irb@rmutp.ac.th

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หากนักศึกษาได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ นักศึกษาสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการหรือผู้แทน
ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารนี้และเข้าใจครบถ้วน และขอเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง
การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอก
ครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี (Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology)

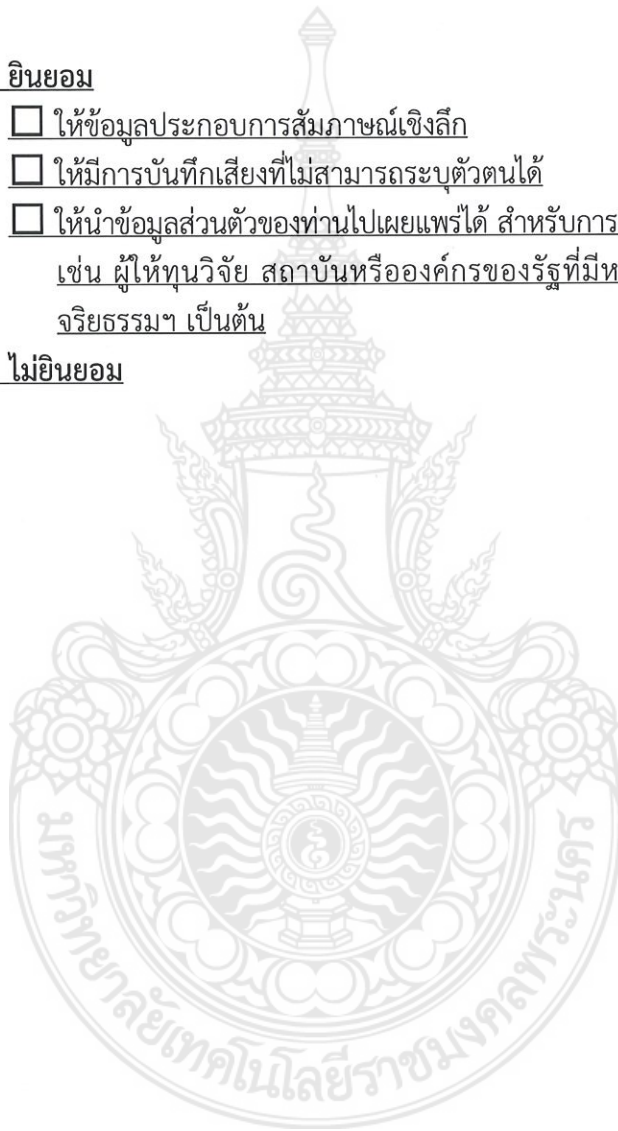
☐ ยินยอม

☐ ให้ข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก

☐ ให้มีการบันทึกเสียงที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้

☐ ให้นำข้อมูลส่วนตัวของท่านไปเผยแพร่ได้ สำหรับการตรวจสอบของคณะบุคคลบางกลุ่ม
เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการ
จริยธรรมฯ เป็นต้น

☐ ไม่ยินยอม

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารชี้แจงอาสาสมัคร (อายุ 18 ปีขึ้นไป)

เอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามจากหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนให้อธิบาย ท่านจะได้รับเอกสารนี้ 1 ฉบับ เพื่อช่วยในการตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

1. ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยี
สื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

(ภาษาอังกฤษ) Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology

2. ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์	หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์ศุริยาภรณ์ คมขำ	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์เกษม เขมพูมเรืองศรี	ผู้วิจัยร่วม

3. สถานที่วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4. ชื่อแหล่งทุน

กองทุนเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประเภทโครงการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2567

5. โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสีย ตอบโจทย์ทางด้านสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

7. ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมวิจัยนี้เนื่องจาก

ท่านเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักสูตร ได้แก่ 1) ผู้ใช้บัณฑิต และ 2) ศิษย์เก่า

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

8. จะมีอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น

3 คน

9. ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น (เดือน/ปี)

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2566 -กันยายน พ.ศ. 2567

ขยายเวลา

1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567-กันยายน พ.ศ. 2568

10. หากท่านตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

- 1) ผู้วิจัยประสานงานเพื่อติดต่ออาสาสมัครซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่า พร้อมกำหนดนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดสัมภาษณ์เชิงลึกตามเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร
- 3) ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงในระหว่างการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้วิจัยจะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริง ตลอดจนตำแหน่งงาน และหน่วยงานของอาสาสมัครลงในแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก
- 4) อาสาสมัครอ่านเอกสารชี้แจงอาสาสมัครโดยละเอียด หากยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ทำเครื่องหมายถูก (✓) ช่องยินยอมในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร
- 5) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะเวลาประมาณ 60 นาที (โดยประมาณ)
- 6) ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึก จะมีการถอดเทป และสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้อาสาสมัครตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
- 7) ทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

11. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเป็นอาสาสมัคร

การสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จะไม่มีความเสี่ยงใดที่อาจเกิดขึ้นต่อตัวท่าน ทั้งนี้หากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้ท่านรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียดกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้

12. หากมีอาการผิดปกติ รู้สึกไม่สบายกายหรือมีผลกระทบต่อจิตใจของท่านเกิดขึ้นระหว่างการวิจัย ท่านจะแจ้งผู้วิจัยโดยเร็วที่สุด

ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่าน

13. หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับการวิจัยหรือเมื่อบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการวิจัยโปรดติดต่อ

อาจารย์ ดร.การวี ศรีกาญจน์

หัวหน้าโครงการวิจัย

โทรศัพท์ 08-8554-9142

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 06-1386-1843

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-7504-0440

อาจารย์ดุริยางค์ คมขำ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-4067-9282

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-1599-3702

อาจารย์เกษม เขมมพุดเรืองศรี

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-64099028

14. ค่าตอบแทนที่อาสาสมัครจะได้รับ

ไม่มี

15. ค่าใช้จ่ายที่อาสาสมัครจะต้องรับผิดชอบเองมีอะไรบ้าง

ไม่มี

16. ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัคร

ข้อมูลส่วนตัวของท่าน และไฟล์เสียงการสัมภาษณ์เชิงลึก จะถูกเก็บไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม ไม่มีข้อมูลใดที่จะระบุหรือเชื่อมโยงถึงตัวท่านหรืออาสาสมัครท่านอื่นได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของท่านอาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น ทั้งนี้จะมีการทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

17. โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่

งานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชั้น 3 อาคารพี เลขที่ 399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 6094

E-mail: irb@rmutp.ac.th

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการหรือผู้แทน ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารนี้และเข้าใจครบถ้วน และขอเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอก

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี (Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology)

☐ ยินยอม

☐ ให้ข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก

☐ ให้มีการบันทึกเสียงที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้

☐ ให้นำข้อมูลส่วนตัวของท่านไปเผยแพร่ได้ สำหรับการตรวจสอบของคณะบุคคลบางกลุ่ม
เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการ
จริยธรรมฯ เป็นต้น

☐ ไม่ยินยอม

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารชี้แจงอาสาสมัคร (อายุต่ำกว่า 18 ปี)

เอกสารนี้อาจมีข้อมูลที่ยังไม่เข้าใจ น้องสามารถสอบถามจากหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนให้อธิบายได้ โดยน้องจะได้รับเอกสารนี้ 1 ฉบับ เพื่อช่วยในการตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

1. ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

(ภาษาอังกฤษ) Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication Technology: Creative Media Technology

2. ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์	หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมมงคลลาภ	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์ศุริยาภรณ์ คมขำ	ผู้วิจัยร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม	ผู้วิจัยร่วม
อาจารย์เกษม เขมมพุดเรืองศรี	ผู้วิจัยร่วม

3. สถานที่วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4. ชื่อแหล่งทุน

กองทุนเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประเภทโครงการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2567

5. โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของน้อง ๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ตอบโจทย์ทางด้านสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

7. น้องได้รับเชิญให้เข้าร่วมวิจัยนี้เนื่องจาก

น้องกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ในปีการศึกษา 2568 และสนใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในวิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

8. จะมีอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น 1 คน

9. ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น (เดือน/ปี) 1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2566 -กันยายน พ.ศ. 2567
ขยายเวลา 1 ปี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567-กันยายน พ.ศ. 2568

10. หากน้องตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

1) ก่อนดำเนินการวิจัย พี่ (ชื่อเล่น และชื่อนามสกุลจริงนักวิจัย) จะติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ โดยขอด้วยกฎหมายของน้อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดโครงการวิจัย หากผู้ปกครองยินยอมให้น้องเข้าร่วมโครงการวิจัย พี่จะกำหนดนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2) พี่จะบอกวัตถุประสงค์และรายละเอียดสัมภาษณ์เชิงลึกตามเอกสารชี้แจงอาสาสมัครให้น้องทราบว่า จะต้องทำอะไรบ้าง รวมทั้งประโยชน์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด ตลอดจนให้เวลาน้องในการถามข้อสงสัยต่าง ๆ จนเข้าใจ

3) พี่ขออนุญาตบันทึกเสียงในระหว่างการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของเนื้อหา โดยพี่จะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริงของน้อง และชื่อโรงเรียน ลงในแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

4) น้องอ่านเอกสารชี้แจงอาสาสมัครโดยละเอียด หากน้องยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยให้น้องพุด ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

5) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะเวลาประมาณ 60 นาที (โดยประมาณ)

6) ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึก จะมีการถอดเทป และสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้น้องดู ความถูกต้องอีกครั้ง

7) พี่จะทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

11. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อน้องเป็นอาสาสมัคร

การสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จะไม่มีความเสี่ยงใดที่อาจจะเกิดต่อน้อง ทั้งนี้หากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้น้อง รู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียดกับบางคำถาม น้องมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้

12. หากมีอาการผิดปกติ รู้สึกไม่สบายกายหรือมีผลกระทบต่อจิตใจเกิดขึ้นระหว่างการวิจัย น้องจะแจ้งผู้วิจัย โดยเร็วที่สุด

น้องมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องบอกให้พี่รู้ล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วม การวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการเรียน และการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ในวิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครของ
น้อง

13. หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับการวิจัยหรือเมื่อบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการวิจัย น้องติดต่อที่
ได้ที่

อาจารย์ ดร.ภารวี ศรีกาญจน์

หัวหน้าโครงการวิจัย

โทรศัพท์ 08-8554-9142

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถการ สัตยพานิชย์

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 06-1386-1843

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณริศา ชัยศุภมวงคลลาภ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-7504-0440

อาจารย์ดุริยางค์ คมขำ

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-4067-9282

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา สายพรหม

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-1599-3702

อาจารย์เกษม เขมมพุดเรืองศรี

ผู้วิจัยร่วม

โทรศัพท์ 08-64099028

14. ค่าตอบแทนที่น้องจะได้รับ

ไม่มี

15. ค่าใช้จ่ายที่น้องจะต้องรับผิดชอบเองมีอะไรบ้าง

ไม่มี

16. ข้อมูลส่วนตัวของน้อง

ข้อมูลส่วนตัวของน้อง และไฟล์เสียงการสัมภาษณ์เชิงลึก จะถูกเก็บไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม ไม่มีข้อมูลใดที่จะระบุหรือเชื่อมโยงถึงตัวน้องหรืออาสาสมัครท่านอื่นได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของน้องอาจมีคุณสมบัติบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น ทั้งนี้พี่จะทำลายข้อมูลด้วยการลบไฟล์เสียง ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตลอดจนทำลายเอกสารด้วยเครื่องทำลายกระดาษ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว 3 ปี

17. โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่

งานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ชั้น 3 อาคารพี เลขที่ 399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 6094
E-mail: irb@rmutp.ac.th

หากน้องได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ น้องสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการหรือผู้แทน ได้ตาม
สถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

น้องได้อ่านรายละเอียดในเอกสารนี้และเข้าใจครบถ้วน และขอเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง
การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มวลชน วิชาเอก
ครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี (Needs Analysis Bachelor of Technology Program in Mass Communication
Technology: Creative Media Technology) ด้วยวาจา

เอกสารฉบับนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ลงชื่อ.....
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)
เรื่อง “การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของ
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มวลชน วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี”

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มฉบับนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มนี้มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรตามหลักการและเหตุผลของ AUN-QA

ตอนที่ 3 การสำรวจความสำคัญของรายวิชาแกน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ

☐ นักวิชาการ

☐ นักวิชาชีพ

1.2 ผู้ใช้บัณฑิต

☐ ภาครัฐ

☐ ภาคเอกชน

☐ ภาคประชาสังคม

1.3 ศิษย์เก่า

☐ พนักงานบริษัท

☐ เจ้าของธุรกิจ

☐ ฟรีแลนซ์ (Freelance)

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

1.4 ศิษย์ปัจจุบัน

☐ ชั้นปีที่ 2

☐ ชั้นปีที่ 3

☐ ชั้นปีที่ 4

1.5 ลูกค้าเป้าหมาย

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรตามหลักการการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome Based Education หรือ OBE)

ข้อที่	ประเด็นสัมภาษณ์	บันทึกผลการสัมภาษณ์
ด้านปัญหาภาพรวมของ บุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชน		
1	ปัญหาและจุดอ่อนในภาพรวมของ บุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชนภายในหน่วยงานท่าน	
ด้านกระบวนการออกแบบหลักสูตร		
2	การวางแผนพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับ 21 st Century Skills ในประเด็นใดบ้าง	
3	ท่านคิดว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ควรมีลักษณะอย่างไร	
4	ท่านคิดว่าในภาพรวมของหลักสูตรควรผลิตบัณฑิตที่มีลักษณะอย่างไร จึงจะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน	
5	ท่านคิดว่าในแต่ละรายวิชาที่เปิดสอนควรมีการออกแบบให้เชื่อมโยงกันหรือไม่และอย่างไร	
6	ท่านคิดว่าวิธีการและเกณฑ์ชี้วัดใดเหมาะสมในการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน	
7	ท่านคิดว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ใดที่จำเป็นต่อคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตร	
8	ท่านคิดว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/การปฏิบัติสหกิจศึกษามีความสำคัญหรือจำเป็นต่อการทำงานในอนาคตหรือไม่และอย่างไร	
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน		
9	จำเป็นหรือไม่ที่ทุกรายวิชาในหลักสูตรต้องจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการฝึกปฏิบัติ	
10	กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร	
11	ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา ควรปลูกฝังให้นิสิตมี Design Thinking, Critical Thinking, Innovation, Entrepreneurship	
ด้านกระบวนการประเมินผล		
12	การออกแบบระบบเพื่อทบทวนและปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการ	

ข้อที่	ประเด็นสัมภาษณ์	บันทึกผลการสัมภาษณ์
	เรียนการสอน ควรทบทวนในประเด็นและวิธีการใด	
13	วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการทบทวนและปรับปรุงการเรียนการสอน	

ตอนที่ 3 การสำรวจความสำคัญของรายวิชาแกน

ข้อที่	ประเด็นสัมภาษณ์	บันทึกผลการสัมภาษณ์
1	ท่านคิดว่ารายวิชาแกนดังต่อไปนี้มีความสำคัญหรือไม่และอย่างไร	
	1.1 วิชาหลักการโฆษณาและประชาสัมพันธ์	
	1.2 วิชาหลักการสื่อสารทางภาพและเสียง	
	1.3 วิชาเทคโนโลยีมีัลติมีเดีย	
	1.4 วิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี	
	1.5 วิชาหลักการและทฤษฎีสื่อสารมวลชน	
	1.6 วิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร	
	1.7 วิชาเทคนิคการนำเสนอในงานสื่อสารมวลชน	
	1.8 วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในงานสื่อสาร	
	1.9 วิชาจริยธรรมและกฎหมายสื่อสารมวลชน	
	1.10 วิชาการวิจัยสื่อสารมวลชน	
2	ท่านคิดว่าหลักสูตรควรมีรายวิชาชีพเฉพาะใดเพื่อให้ครอบคลุมต่อสถานการณ์ทางวิชาชีพและแนวโน้มของภูมิทัศน์สื่อปัจจุบัน	

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยีของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี และหลักสูตรใหม่ ๆ ของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อมูลและคำตอบของท่านมีประโยชน์และคุณค่าต่องานวิจัย คณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ โดยข้อมูลของท่านจะถูกนำไปสรุปผลการวิจัยเป็นภาพรวม ซึ่งข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์จะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง คณะผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างรอบคอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรและวางแผนการจัดการศึกษาต่อไป

คณะผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐ อื่น ๆ
2. โรงเรียนที่กำลังศึกษา
3. จังหวัด
4. ระดับชั้น ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6
☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2
☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
5. ประเภทสถาบันการศึกษา
☐ โรงเรียนรัฐบาล ☐ โรงเรียนเอกชน ☐ โรงเรียนสาธิต
☐ วิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ☐ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน
☐ การศึกษานอกระบบ ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
6. แผนการเรียน ☐ วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ☐ ศิลปศาสตร์-คำนวณ
☐ ศิลปศาสตร์-ภาษา
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
7. ผลการเรียนเฉลี่ย
8. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว (ต่อเดือน)
☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 5,001 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท ☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท ☐ 30,001 บาท ขึ้นไป
9. สถานที่พักอาศัยปัจจุบัน
☐ บ้าน/คอนโดตนเอง ☐ บ้าน/คอนโดญาติ
☐ บ้านเช่า/หอพัก ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ปัจจัย/ความต้องการที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีระดับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ระดับความเห็น/ต้องการมากที่สุด
 4 คะแนน หมายถึง ระดับความเห็น/ต้องการมาก
 3 คะแนน หมายถึง ระดับความเห็น/ต้องการปานกลาง
 2 คะแนน หมายถึง ระดับความเห็น/ต้องการน้อย
 1 คะแนน หมายถึง ระดับความเห็น/ต้องการน้อยที่สุด

ที่	ปัจจัย/ความต้องการที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ	ระดับความเห็น/ต้องการ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
ด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย						
1	ภาพลักษณ์และชื่อเสียงจากการจัดอันดับหรือคุณภาพการศึกษาที่มีการเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับและมีคุณภาพ					
2	ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของคณาจารย์เป็นที่ยอมรับและมีคุณภาพ					
3	ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของศิษย์เก่าเป็นที่ยอมรับและมีคุณภาพ					
4	ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของศิษย์ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับและมีคุณภาพ					
ด้านหลักสูตร						
5	วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือการจ้างงาน					
6	ความนิยมของวิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี					
7	เน้นความเชี่ยวชาญทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพของหลักสูตร					
8	ตรงตามความต้องการของผู้เรียน					
ด้านอาจารย์ผู้สอน						
9	อาจารย์ผู้สอนควรมีความเชี่ยวชาญทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ					
10	อาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้ที่ทันสมัย					
11	อาจารย์ผู้สอนควรมีความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี					
ด้านสื่อประชาสัมพันธ์						
12	สื่อประชาสัมพันธ์ควรมีข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรครบถ้วนและน่าสนใจ					
13	ท่านต้องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตรผ่านช่องทางใด					
	13.1 เฟซบุ๊ก (Facebook)					
	13.2 อินสตาแกรม (Instagram)					
	13.3 ดิกต็อก (TikTok)					
	13.4 เว็บไซต์ (Website)					

ที่	ปัจจัย/ความต้องการที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ	ระดับความเห็น/ต้องการ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
	13.5 กิจกรรมของมหาวิทยาลัย (Event)					
	13.6 กิจกรรมการประกวด (Contest)					
	13.7 กิจกรรมแนะแนว (Guidance Activities)					
	13.8 กิจกรรมเปิดบ้าน (Open House)					
	13.9 อื่น ๆ					
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ						
14	อาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ พื้นที่เรียนรู้สำหรับทำกิจกรรมนอกห้องเรียนมีความทันสมัยและเพียงพอ					
15	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัยและเพียงพอ					
16	ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยอยู่ใจกลางเมืองและเดินทางสะดวก					
17	บรรยากาศโดยรวมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้					
18	บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด โรงอาหาร สนามกีฬา โปรแกรมคอมพิวเตอร์					
ด้านค่าธรรมเนียมการศึกษา						
19	ค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสม					
20	ค่าใช้จ่ายในการครองชีพตลอดระยะเวลาในการเรียนมีความเหมาะสม					
21	ทุนการศึกษาหรือสิทธิประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ
หนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๔ / ๙๘๗

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๓๙๙ ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๗๗ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน

ด้วย สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในการดำเนินการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเอกครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี” โดยมี อาจารย์ ดร.ภาวิ ศรีกาญจน์ เป็นหัวหน้าโครงการ นั้น

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในวันอังคารที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น. ผ่านระบบออนไลน์ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยจะประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จากท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิซพร เทียบจัตรัส)
คณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๕-๓๗๗๗ ต่อ ๖๘๓๑-๔

โทรสาร ๐-๒๖๖๕-๓๘๒๙ ต่อ ๖๘๗๑

ประวัติย่อผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวภารวี ศรีกาญจน์
(ภาษาอังกฤษ) Miss Parawee Srikan
2. ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
โทรศัพท์ 0-2665-3777 ต่อ 6793-6794
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Parawee.sr@rmutp.ac.th
4. ประวัติการศึกษา
ปริญญาเอก: ประ.ด. (คอมพิวเตอร์ศึกษา)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปริญญาโท: วท.ม. (การศึกษาวิทยาศาสตร์)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปริญญาตรี: คอ.บ. (อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
5. ผลงานวิชาการ
ฉันทนา ปาปัดถา, เขาวลิต อุปฐาก, อรรถการ สัตยพานิชย์, ภารวี ศรีกาญจน์, จินตนาภรณ์ จิกิต
ศิลปิน, สิริรัตน์ พานิช, จรัสพิมพ์ วังเย็น, นภาพร ภูเพ็ชร, ชลนัฐ เสาทอง และกนกวรรณ แสงพรชัย
เจริญ. (2568). *กลิ่นกระชาย: ตำรับอาหารแก้งค้อย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร.
ภารวี ศรีกาญจน์. (2564). การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันเรื่องการเขียนโปรแกรมภาษาไพทอน
เบื้องต้น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*. 10(1) มกราคม-มิถุนายน, 189-203.
Parawee Srikan, Paitoon Pimdee, Punnee Leekitchwatana and Akan Narabin.
(2021). A Problem-Based Learning (PBL) and Teaching Model using a Cloud-
Based Constructivist Learning Environment to Enhance Thai Undergraduate
Creative Thinking and Digital Media Skills. *International Journal of Interactive
Mobile Technologies*. 15(22) pp 68-83.

ประวัติย่อผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นายอรรถการ สัตยพานิชย์
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Arttakarn Sattayapanich
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
โทรศัพท์ 0-2665-3777 ต่อ 6793-6794
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ arttakarn.s@rmutp.ac.th
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาโท: ปริญญาโท: นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปริญญาตรี: นศ.บ. (การโฆษณา)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ปริญญาตรี: ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ผลงานวิชาการ
อรรถการ สัตยพานิชย์, วิมลพรรณ อาภาเวท, ชีรวิจน์ อุดมสินเจริญกิจ และณริศา ชัยศุภมงคลลาภ.
(2567). ความต้องการในการใช้พื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ศูนย์การศึกษา
ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. *วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาววิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร*, 9(2), 153–170.
อรรถการ สัตยพานิชย์. (2564). การสื่อสารเพื่อการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 ของ
อาจารย์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาววิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *วารสาร
เทคโนโลยีสารสนเทศ มทร.พระนคร*. 6(1) มกราคม-มิถุนายน, 85-96.
ฉันทนา ปาปัดถา และอรรถการ สัตยพานิชย์. (2562). การสังเคราะห์กลยุทธ์การเพิ่มขีด
ความสามารถในการแข่งขันของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาววิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร. การประชุมวิชาการทางวิชาการพะเยาวิจัย ครั้งที่ 8 (น.623-634), 24-25
มกราคม 2562 ณ หอประชุม พญางำเมือง มหาววิทยาลัยพะเยา. พะเยา : มหาววิทยาลัยพะเยา.

ประวัติย่อผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวณริศา ชัยชุมมงคผลลาภ
(ภาษาอังกฤษ) Miss Nerisa Chaisupamangkollarp
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
โทรศัพท์ 0-2665-3777 ต่อ 6793-6794
อีเมล nerisa.c@rmutp.ac.th
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาเอก: นศ.ด. (นิเทศศาสตร์)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปริญญาโท: นศ.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปริญญาตรี: ว.บ. (วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. ผลงานวิชาการ
ณริศา ชัยชุมมงคผลลาภ. (2567). #NewsOnTikTok การรายงานข่าวบนแพลตฟอร์มที่
มุ่งเน้น ความบันเทิง. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา, 9(2), 246–254.
อรรถการ สัตยพานิชย์, วิมลพรรณ อาภาเวท, ชีรวัจน์ อุดมสินเจริญกิจ และณริศา ชัยชุมมงคผลลาภ.
(2567). ความต้องการในการใช้พื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร ศูนย์
การศึกษาชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร, 9(2), 153–170.
ณริศา ชัยชุมมงคผลลาภและชาติรี ไต้ฟ้าพล. (2565). การประยุกต์ใช้แนวคิด Thematic Villages
เพื่อการสื่อสารการตลาดของชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเชียง. วารสารสถาบันวิจัยและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 7(1), 228–242.
ณริศา ชัยชุมมงคผลลาภและชลธิศ แก้วประเสริฐสม. (2565). การเล่าเรื่องแบบทรานส์มีเดียในงาน
วารสารศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนประเด็นความจนและความเหลื่อมล้ำ. วารสารนิเทศศาสตร์ ธุรกิจ
บัณฑิตย, 16(2), 12–46.

ประวัติย่อผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวดุริยางค์ คมขำ
(ภาษาอังกฤษ) Miss Duriyang Komkhum
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
โทรศัพท์ 0-2665-3777 ต่อ 6793-6794
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ duriyang.k@mutp.ac.th
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาโท: ว.ม. (สื่อสารมวลชน)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปริญญาตรี: ศศ.บ. (นิเทศศาสตร์)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
5. ผลงานวิชาการ ดุริยางค์ คมขำ. (2566). เรื่องเล่าและการเล่าเรื่องเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นบ้านเชียง.
วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร, 8(1) มกราคม-มิถุนายน, หน้า 91-108.
ฉันทนา ปาปัดถา, ดุริยางค์ คมขำ และชาญ เดชอัสวณง. (2562). ภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกสมัยใหม่. วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร. 2(1) มกราคม-มิถุนายน, หน้า 76-85.

ประวัติย่อผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวกุลธิดา สายพรหม
(ภาษาอังกฤษ) Miss Kultida Sayprom
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
โทรศัพท์ 0-2665-3777 ต่อ 6793-6794
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ kultida.s@rmutp.ac.th
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาเอก : ปร.ด. (นิเทศศาสตร์และนวัตกรรม)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ปริญญาโท : ศศ.ม. (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปริญญาตรี : กศ.บ. (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ
5. ผลงานวิชาการ
กุลธิดา สายพรหม. (2568). คราวด์ซอร์สซิงในบริบทงานวิจัยไทย. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 10(1), 101-116.
กุลธิดา สายพรหม และศุภรัศมี จิตติกุลเจริญ. (2564). พลังการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่เพื่อ
แก้ไขปัญหาป้ายรถเมล์ในกรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 15(1), 315-331.
กุลธิดา สายพรหม. (2563). คุณค่าข่าวที่มีผลต่อการคัดเลือกประเด็นข่าวจากสื่อสังคมออนไลน์.
วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(2), 29-54.
กุลธิดา สายพรหม. (2563). คราวด์ซอร์สซิง: ระดมทุนทางความคิดสร้างสรรค์ด้วยพลังมวลชนบน
โลกออนไลน์. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 14(2), 270-289.

ประวัติย่อผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นายเกษม เขมพูมเรืองศรี
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Kasem Khasemputtaruengsri
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
โทรศัพท์ 0-2665-3777 ต่อ 6793-6794
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ kasem.k@rmutp.ac.th
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาโท: วท.ม. (ระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์)
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ปริญญาตรี: บธ.บ. (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
5. ผลงานวิชาการ
เกษม เขมพูมเรืองศรี. (2565). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาจำแนกตามการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มทร.พระนคร. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (2565): มิถุนายน-ธันวาคม. 51-62. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/jmctrmutp/article/view/258105>.
เกษม เขมพูมเรืองศรี. (2564). การสร้างสมการพยากรณ์ผลการเรียนรายวิชากลุ่มวิชาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2564 (น. 13-27). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
เกษม เขมพูมเรืองศรี. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของบุคคลด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562 (น. 634-645). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
<https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nation2019/NA19-006.pdf>.